

WOJCIECH LACHIEWICZ

Gospodarka finansowa sołectw

**na podstawie ustawy o funduszu sołeckim oraz
w ramach ustaleń statutu gminy i statutu sołectwa**



www.funduszesoleckie.pl

© Copyright by Wojciech Lachiewicz 2013

Prawa autorskie zastrzeżone.

Publikowanie bez wskazania autora, modyfikowanie i wykorzystanie komercyjne zabronione.

Publikacja bezpłatna.

ISBN 978-83-926510-0-0

Wydawca:



Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich,
ul. Ursynowska 22 m. 2

02-605 Warszawa

tel./fax.: 22 844 73 55

www.sllgo.pl



www.funduszesoleckie.pl

funduszesoleckie@sllgo.pl

Spis treści

Rozdział 1. Gospodarka finansowa sołectw w praktyce gminnej z lat 1990-2009 (alternatywy do funduszu sołectkiego)	5
1.1 Organizacja sołectwa	5
1.2 Prawo sołectwa do rozporządzania dochodami z mienia	6
1.3 Pierwsze fundusze sołectkie z lat dziewięćdziesiątych	6
1.4 Udział sołectwa w decydowaniu o części wydatków projektowanego budżetu gminy	7
1.5 Gospodarka finansowa sołectw w treści uchwały budżetowej gminy	8
1.6 Udział sołectwa w zmianach załącznika sołectkiego do budżetu	9
1.7 Sołectwo dysponentem środków w fazie wykonania budżetu	10
1.8 Wydatki sołectkie w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu gminy	11
1.9 Ocena skutków oddania części środków budżetu gminy do dyspozycji sołectw	11
1.10 Wnioski	12
Rozdział 2. Założenia podstawowe mechanizmów funduszu sołectkiego	14
2.1 Geneza ustawy o funduszu sołectkim	14
2.2 Pula środków budżetu nie będących funduszem celowym	15
2.3 Fakultatywność i roczność funduszu sołectkiego	15
Rozdział 3. Uchwała rady gminy w sprawie uruchomienia lub nie uruchamiania funduszu sołectkiego	17
3.1 Rokroczny obowiązek podjęcia uchwały	17
3.2 Termin dla podjęcia uchwały w ustawie o funduszu sołectkim oraz jej charakter prawny	17
3.3 Ogólnogminny skutek uchwały w sprawie utworzenia funduszu sołectkiego	18
Rozdział 4. Obliczanie wysokości środków funduszu sołectkiego do dyspozycji sołectwa	19
4.1 Ustawowa pula środków funduszu sołectkiego	19
4.2 Zwiększenie środków funduszu sołectkiego przez radę gminy	20
Rozdział 5. Charakterystyka przedsięwzięć sołectkich - strona merytoryczna wniosku sołectkiego	22
5.1 Zadania własne gminy wykonywane na terenie sołectwa	22
5.2 Poprawa warunków życia mieszkańców	22
5.3 Wymóg zgodności przedsięwzięcia sołectkiego ze strategią rozwoju gminy	23
5.4 Obowiązek terminowego przedstawienia wniosku sołectkiego wójtowi gminy	25
5.5 Wydatki sołectkie na usuwanie skutków klęsk żywiołowych	25
5.6 Ocena dopuszczalności tworzenia rezerw w ramach funduszu sołectkiego	26
5.7 Dodatkowe ograniczenia prawne w planowaniu przedsięwzięć sołectkich	27
5.8 Planowanie przedsięwzięć zakładających częściowy wolontariat	28
Rozdział 6. Procedura wprowadzania przedsięwzięć sołectkich do planu wydatków budżetu gminy	29
6.1 Wniosek sołectki i jego szczegółowość	29
6.2 Weryfikacja wniosku sołectkiego przez wójta i radę gminy	30

6.3 Obowiązki organów nadzoru	31
6.4 Wprowadzanie do budżetu wydatków sołeckich na usuwanie skutków klęski żywiołowej	31
6.5 Fundusz sołecki a istniejące mechanizmy gospodarki finansowej sołectw z art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym i ze statutów gmin	32
Rozdział 7. Wykonanie budżetu gminy w części dotyczącej funduszu sołeckiego	35
7.1 Zapis wydatków funduszu sołeckiego w budżecie gminy	35
7.2 Wydatki funduszu sołeckiego w planach finansowych jednostek budżetowych	35
7.3 Dyspozycja środkami funduszu sołeckiego	36
7.4 Dopuszczalność śródrocznych zmian budżetu w części dotyczącej funduszu sołeckiego	37
7.5 Dopuszczalność przeniesienia wydatku budżetu objętego funduszem sołeckim na „wydatki niewygasające”	38
Rozdział 8. Zwrot gminie równowartości części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego	39
8.1 Wysokość refundacji z budżetu państwa	39
8.2 Tryb zwrotu środków	40
8.3 Forma zwrotu wydatków	41
Rozdział 9. Wybór orzecznictwa - kazusy	42
9.1 Prowadzenie gospodarki finansowej sołectw na podstawie statutu gminy i statutów sołectw - wyrok WSA w Bydgoszczy	42
9.2 Uchwała o funduszu sołeckim podjęta po terminie ustawowym - wyrok WSA w Krakowie	46
Rozdział 10. Wybór przepisów prawnych	50
Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym	50
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	55
Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim	64
Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego	68
Rozdział 10. Przykładowe wzory dokumentów wraz z komentarzami	70
A. Ustalenia statutu gminy w zakresie gospodarki finansowej sołectw	70
B. Przykładowe ustalenia statutu sołectwa	72
C. Uchwała rady gminy w sprawie wyodrębnienia w budżecie funduszu sołeckiego	74
D. Uchwała rady gminy w sprawie zwiększenia środków funduszu sołeckiego	75
E. Informacja od wójta gminy do sołtysa o wysokości środków funduszu sołeckiego na rok 2012	77
F. Przykładowy wniosek sołectwa do budżetu 2012 roku	79
G. Przykładowy załącznik sołecki i osiedlowy do budżetu gminy na rok 2013	81

Rozdział I.

Gospodarka finansowa sołectw w praktyce gminnej z lat 1990 – 2009 (alternatywy do funduszu sołectkiego)

1.1. Organizacja sołectwa

Na skutek reaktywacji systemu samorządu terytorialnego z dniem 25.5.1990 r. powstały samorzady gminne stanowiące wspólnoty mieszkańców terenów objętych zasadniczym podziałem terytorialnym kraju.

Ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 19.3.1990 r. Nr 16, poz. 95)¹ nie zachowała dotychczasowych struktur jednostek pomocniczych funkcjonujących pod poprzednim systemem państwowo-politycznym „rad narodowych”. To od władz poszczególnych gmin zależało, czy w ogóle podzielią gminę na sołectwa, jaka będzie ich wielkość i obszar, a zarazem, czy w każdej tego rodzaju jednostce pomocniczej gminy rada gminy przyzna mieszkańcom prawo do zawiadywania określonymi sprawami gminy za pomocą wybranych przez siebie organów sołectwa (zebrania wiejskiego, rady sołectkiej i sołtysa).

Według art. 5 ustawy z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym² (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z późn. zm. – dalej: SamGminU) gmina może tworzyć sołectwa stanowiące tzw. jednostki pomocnicze gminy, na zasadach określonych w statucie gminy. Zgodnie z art. 35 SamGminU organizację i zakres działania sołectwa rada gminy określa w uchwalanym statucie sołectwa. Statut sołectwa oprócz uściślenia wewnętrznej organizacji sołectwa stanowi o zadaniach sołectwa, mieniu i środkach finansowych.

Jak wynika z treści obowiązujących obecnie statutów sołectw, rady gmin z zasady nie decydują się na przekazywanie na sołectwo zadań i kompetencji gminy, aby sołectwo w zastępstwie za rady i wójta decydowało o realizacji na jego terenie zadań gminy dajmy na to z zakresu zaopatrzenia w wodę, utrzymywania czystości, z zakresu oświaty, czy kultury fizycznej. O ile obecne ustawodawstwo nie wyklucza takiej możliwości, a nawet zawiera rozwiązania umożliwiające wydawanie decyzji administracyjnych przez sołtysa (w imieniu wójta gminy), jednak w praktyce zadania sołectkie ograniczają się do zarządu powierzonym mieniem oraz do funkcji opiniodawczo-konsultacyjnych w sprawach, gdzie decyzje i rozstrzygnięcia pozostają po stronie rady gminy i wójta gminy. Na skutek powyższego statuty sołectkie, oprócz treści stanowiących o organizacji wewnętrznej, zawierają zadania sołectkie ograniczone do funkcji opiniodawczych i funkcji z zakresu zarządu powierzonym mieniem komunalnym. Zdarza się również, że statuty niektórych sołectw zawierają regulację z zakresu prowadzenia przez sołectwo gospodarki finansowej, adekwatnie do środków pozyskanych z powierzonego mienia komunalnego. Przy czym regulacje tej treści powinny znajdować miejsce w zapisach statutu gminy (o czym dalej).

1 W związku z art. 10 pkt 1 ustawy z 29.12. 1998 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa (Dz.U. Nr 162, poz. 1126) tytuł: „ustawa o samorządzie terytorialnym” z dniem 1.1.1999 r. został zmieniony na: „ustawa o samorządzie gminnym”.

2 Zob. treść przypisu nr 1.

1.2. Prawo sołectwa do rozporządzania dochodami z mienia

Stosunkowo mocnym i stabilnym uprawnieniem sołectw jest ustawowe prawo do dysponowania dochodami z mienia komunalnego oddanego do korzystania sołectwu. Jak wynika z art. 48 ust. 1 SamGminU - **sołectwo zarządza i korzysta z powierzonego mu mienia komunalnego oraz rozporządza dochodami z niego na zasadach określonych w statucie**. Innymi słowy, prawo do rozporządzenia dochodami z mienia w dyspozycji sołectwa gwarantuje ustawa. Natomiast rzeczą statutu jest ustalenie tego „kiedy” i „w jaki sposób” (w jakim trybie) dochodzi do zadecydowania o przeznaczeniu tych dochodów na cele określone przez sołectwo, a więc w jaki sposób dochodzi do zaplanowania stosownych wydatków w budżecie i ich wykonania.

Prawo do dysponowania dochodami z mienia w posiadaniu sołectwa nabiera aktualności, jeśli tego rodzaju grunty lub budynki udostępniane są osobom trzecim na zasadach odpłatności. Wówczas o przeznaczeniu dochodów z tego tytułu powinno decydować sołectwo na zasadach z art. 48 ust. 1 SamGminU i statutu.

Jak pokazuje wieloletnia praktyka gminna, do powyższych spraw rozporządzania dochodami przepisy statutów gmin odnoszą się zazwyczaj w sposób ogólny, natomiast uszczegóławianie powyższych kwestii następuje najczęściej na poziomie statutów sołectw, do których odsyła odpowiednio statut gminy. Zamieszczenie powyższych regulacji, czy to w statucie gminy, czy w statucie sołectwa jest rzeczą drugorzędną, gdyż obydwa statuty są aktami powszechnie obowiązującymi. Bardziej istotnym jest natomiast to, aby regulacja statutowa była w powyższym względzie kompletna z punktu widzenia art. 48 ust. 1 SamGminU. Przepisy statutowe powinny uściślać to „kiedy” i w „jaki sposób” sołectwo decyduje o przeznaczeniu dochodów z przekazanego mu mienia komunalnego. Skoro dotyczy to dyspozycji skutkującej wydatkami budżetu zasadnym jest zsynchronizowanie regulacji statutowych z art. 48 ust. 1 SamGminU z regulacjami statutu traktującymi o gospodarce finansowej sołectw w art. 51 ust. 3 SamGminU.

Szczególnym rodzajem mienia komunalnego jest „mienie gminne”, jako przysługujące dotychczas ogółowi mieszkańców danej wsi prawo własności, użytkowania lub inne prawa rzeczowe i majątkowe oraz służebności. Nawet, gdyby rada gminy nie przekazała sołectwu składników mienia komunalnego, to przepis art. 48 ust. 3 SamGminU gwarantuje sołectwu prawo do korzystania z tzw. „mienia gminnego”, jako praw nienaruszalnych nabytych na przestrzeni wieków istnienia danej wsi lub osady.

Zbycie mienia komunalnego oddanego do dyspozycji sołectwa, podobnie jak mienia gminnego (sołeckiego), wymaga zgody zebrania wiejskiego z art. 48 ust. 2 w zw. z ust. 3 SamGminU. Wówczas dochody gminy ze sprzedanego mienia w dyspozycji sołectwa, zgodnie z art. 48 ust. 1 SamGminU, powinny zostać rozdysponowane przez sołectwo, zaś statut powinien określać, czy dokona się to w roku sprzedaży mienia, czy w innym roku, albo latach kolejnych.

1.3. Pierwsze fundusze sołeckie lat dziewięćdziesiątych

Nie co innego, ale powołany zapis art. 48 SamGminU stał się załącznikiem dla powstawania w latach 90-tych pierwszych quasi-funduszy sołeckich. Aby sołectwo mogło realnie dysponować środkami na równowartość dochodów z przekazanego mu mienia, na zasadach doprecyzowanych w statucie (gminy lub sołectwa) dyspozycje sołectwa w tym przedmiocie powinny być uszanowane przez projektującego budżet wójta gminy i uchwalającą budżet radę gminy. Wyrazem powyższego stało się wyodrębnianie w latach 90-tych w wydatkach budżetów gmin osobnych „załączników sołeckich”, a niekiedy również zagwarantowany sołtysowi udział

w decyzjach odnośnie zadysponowania powyższymi środkami sołeckimi w procesie wykonania budżetu gminy.

Jeśli pozyskiwane przez sołectwo dochody z mienia były odprowadzane na rachunek budżetu, skąd dokonywano wydatków sołeckich (zgodnie z honorowanymi dyspozycjami sołectw) – to wszystko było w zgodzie z prawem finansowym. Pierwotny przepis art. 51 ust. 1 ustawy o samorządzie terytorialnym³ stanowił, że „...sołectwa nie tworzą własnych budżetów, ale prowadzą gospodarkę finansową w ramach budżetu gminy na podstawie statutu gminy”. Powyższa norma nie wszędzie była przestrzegana. Zdarzało się, że dochody z mienia nie były odprowadzane do budżetu gminy lecz w formie gotówkowej dysponowało nimi sołectwo z pominięciem budżetu gminy. Doprowadziło to do uchwalenia przez Sejm noweli z 29.9.1995 r. do art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym z nowym brzmieniem tego przepisu. Zmiany w przepisie prawnym nie zostały od początku wdrożone w życie, tak że również z początkiem lat 2000 zdarzały się nadal przypadki, gdy dochody z mienia pozostawały u sołtysów, którzy dysponowali nimi, z pominięciem budżetu, na wydatki niezbędne z punktu widzenia potrzeb sołeckich.

1.4. Udział sołectwa w decydowaniu o części wydatków projektowanego budżetu gminy

Patrząc na ustawę z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; ze zm. – dalej: FundSołU) - z perspektywy lat jakie upłynęły od maja 1990 roku, gospodarka finansowa sołectw dla szeregu samorządów gminnych nie jest rzeczą nową. **O zakresie uprawnień sołectw do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy rada gminy decyduje poprzez zapisy statut gminy z art. 51 ust. 3 SamGminU⁴.**

Pomimo tak wyrażonej w ww. przepisie zasady wyłączności statutu (inaczej: zasady materii statutowej), zdarza się w praktyce, że regulacje gospodarki finansowej sołectw znajdują miejsce nie tylko w statutach gmin, ale i także w niekwestionowanych przez wojewodów „uchwałach zwykłych”. Uchwałą taką, podejmowaną na podstawie nie zakwestionowanego zapisu statutu gminy, rada gminy określała dotychczas ramowe zasady partycypacji sołectw w decydowaniu o przeznaczeniu części wydatków budżetu gminy.

Należy również zaznaczyć, że w niektórych gminach regulacje statutowe gospodarki finansowej sołectw ograniczają się do skromnych zapisów o gospodarce finansowej, jako takiej i o załączniku sołeckim do budżetu, którym nie towarzyszą zapisy statutu umożliwiające określenie środków dla każdego sołectwa. Rozwiązania tego rodzaju okazują się być niedostateczne, a towarzysząca im praktyka uchwał rady określających wysokość środków na każde sołectwo – nie umocowana w statucie gminy i w art. 53 ust. 1 SamGminU. Do szczególnych należą również sytuacje, gdy o partycypacji sołectwa w planowaniu wydatków budżetu gminy stanowi uchwała rady gminy w sprawie procedury uchwalania budżetu z art. 53 ust. 1 SamGminU. Tego rodzaju uchwały proceduralne operują konstrukcją „wniosku sołeckiego”, który w określonym w niej „terminie” należy przedstawić do wójta gminy. Istnieją przy tym dwa odrębne rozwiązania w zakresie ww. wniosku sołeckiego. Pierwsze powiązane są z zapisami statutu gminy przewidującego gospodarkę finansową sołectw, przez co stanowią uzupełnienie proceduralne z gwarantujących sołectwom gospodarkę finansową przepisów statutowych. Druga grupa rozwiązań tego rodzaju „wnioski” traktuje na równi z innymi „wnioskami do projektu budżetu”, w tym pochodzące

3 Zob. przypis nr 1.

4 Jedynym wyjątkiem od zasady, że o gospodarce finansowej sołectw decydują zapisy statutu gminy (z art. 51 ust. 3 SamGminU) jest dopuszczenie w ustawie o finansach publicznych, aby w uchwale budżetowej można było również zamieszczać (roczne) uprawnienia jednostek pomocniczych do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu), o czym szerzej w pkt 1.4.

od mieszkańców i organizacji pozarządowych, które wójt „może”, ale „nie musi” uwzględnić w opracowanym projekcie budżetu.

Rozwiązania z dotychczasowych statutów gmin i tego rodzaju uchwał nie-statutowych sprowadzają się w większości do „**partycypacji sołectwa**” w **decydowaniu o przeznaczeniu określonej puli środków na wydatki budżetu gminy**. Rada gminy określa wstępnie sposób liczenia puli środków w dyspozycji sołectwa, bądź to jako „udział procentowy” sołectwa w dochodach (np. podatkach lokalnych lub/i w dochodach z mienia) z jego terenu, bądź ustala tutaj kwotę pieniężną na mieszkańca każdego sołectwa (np. 8 złotych na mieszkańca). Następnie władze sołectwa w toku opracowywania przez wójta projektu budżetu gminy przedstawiają wójtowi swoje wnioski w zakresie zamieszczenia w budżecie określonych przez siebie wydatków. Wójt uwzględnia propozycje sołectek w opracowanym projekcie budżetu.

Jak pokazuje dotychczasowa praktyka, tego rodzaju dyspozycje sołectkie stanowiły bądź to przejaw zaplanowania samodzielnego i pełnego zadania budżetowego (np. remont domu ludowego finansowany w całości z puli środków sołectwa), bądź są wyrazem partycypacji sołectwa w wydatku budżetu finansowanym w wyniku wspólnych decyzji wójta i sołectwa (np. zakup pompy szlamowej dla konkretnej OSP finansowany w części z puli sołectkiej i w części ze środków budżetowych w dyspozycji wójta gminy).

Co wymaga podkreślenia w tym miejscu to fakt, że **łączna kwota środków dla sołectwa wynikająca z obowiązujących w gminie zasad jej naliczania nie może być niższa od gwarantowanych sołectwu udziałów w dochodach z mienia oddanego do dyspozycji sołectwa** – z art. 48 ust. 1 SamGminU. Znane są takie regulacje statutowe, które ze względu na treść art. 48 ust. 1 SamGminU odrębnie traktują pulę sołectwa ze statutu (liczoną procentowo lub kwotowo na mieszkańca) i odrębnie dodają do niej pulę z dochodów z mienia komunalnego oddanego do dyspozycji sołectwa.

1.5. Gospodarka finansowa sołectw w treści uchwały budżetowej gminy

Zagadnienia gospodarki finansowej jednostek pomocniczych gminy (w tym sołectw) z czasem doczekały się dodatkowej jeszcze regulacji uchwalonej *26.11.1998 r. ustawie o finansach publicznych* (Dz.U. z 19.12.1998 r. Nr 155, poz. 1014). Ustawa odniosła się do kwestii gospodarki finansowej sołectw przy okazji regulowania materii „uchwały budżetowej gminy”. Zgodnie z art. 124 ust. 4 poprzedniej ustawy z 26.11.1998 r. o finansach publicznych – uchwała budżetowa gminy mogła w ramach wydatków budżetu gminy wyodrębnić wydatki jednostek pomocniczych. Zapis o wyodrębnianiu w budżecie wydatków sołectkich miał na celu ostateczne wyeliminowanie spotykanych w latach dziewięćdziesiątych przypadków prowadzenia gospodarki finansowej sołectw poza budżetem gminy⁵, gdy dochody z mienia gminnego nie wpływały na rachunek budżetu, a co za tym idzie wydatki sołtysi dokonywali bezpośrednio z dochodów budżetu pozostawianych w sołectwie .

Zupełnym novum dla praktyki gminnej okazywała się być dopuszczona art. 124 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy **możliwość zamieszczania w uchwale budżetowej uprawnień dla jednostek pomocniczych do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy**.

Dwa ww. rozwiązania przeniesiono do zapisów art. 184 ust. 4 pkt 1 i 2 dotychczas obowiązującej ustawy z 30.6.2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104;

⁵ Należy zaznaczyć, że w połowie lat 90-tych regionalne izby obrachunkowe wielokrotnie stwierdzały w gminach wiejskich funkcjonowanie odrębnych rachunków bankowych na dochody z mienia oddanego sołectwom i wydatki. Przepisy prawno-finansowe nie zezwalały na samodzielne tworzenie „funduszy celowych”, dlatego zalecano likwidację rachunku bankowego oraz wprowadzanie dochodów i wydatków do budżetu gminy.

z późn. zm.). Załącznik do budżetu, którym z wydatków ogółem wyciągano przed nawias wydatki jednostek pomocniczych stały się powszechnym rozwiązaniem w gminnej praktyce budżetowej. Odmienne, gdy idzie o zapis art. 184 ust. 4 pkt 2 ustawy z 30.6.2005 r.. Dopuszczając do zamieszczanie w uchwale budżetowej „rocznych” uprawnień sołectwa do prowadzenia gospodarki finansowej tego rodzaju zapis uchwały budżetowej okazywał by się dotyczyć materii podobnej jak zastrzeżona dla statutu gminy regulacja gospodarki finansowej sołectw. Przecież to przepis art. 51 ust. 3 SamGminU przewiduje zamieszczanie w statucie norm gminy regulujących (bezterminowo) gospodarkę finansową jednostek pomocniczych (w tym sołectw)⁶. Tymczasem uchwała budżetowa jest roczna, a zarazem nie może być sprzeczna z ustaleniami statutu gminy, czyli z aktem powszechnie obowiązującym, który dotyczy zasad i zakresu gospodarki finansowej jednostek pomocniczych.

Stan prawny zmienił się na skutek wejścia w życie nowej ustawy z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240; ze zm. – dalej: *FinansePublU*). Zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 9 *FinansePublU*, uchwała budżetowa określa „uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy”. Natomiast sama możliwości o możliwości zapisywana zadań sołeckich w postaci odrębnego załącznika – wynika z art. 236 ust. 5 i art. 234 pkt 1 *FinansePublU*.

W związku z powyższymi przepisami uznać należy, że norma z art. 212 ust. 1 pkt 1 *FinansePublU* może być wykorzystywana w przypadku wyodrębniania przez rady gmin „funduszu sołeckiego” w trybie ustawy z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim. Mając na uwadze „roczność” funduszu sołeckiego w zakresie „rocznej gospodarki finansowej sołectw” możliwym wydaje się zamieszczanie w uchwale budżetowej nie tylko postanowień odnośnie **zasad dokonywania zmian wydatków budżetu w części załącznika sołeckiego**, ale i także zamieszczanie **postanowień o udziale sołectw we właściwym dla „wykonania budżetu”** - zaciąganiu zobowiązań (pod załącznik sołecki) oraz o ewentualnym udziale sołectwa w podejmowaniu decyzji o dokonaniu wydatków sołeckich z załącznika sołeckiego do budżetu.

1.6. Udział sołectwa w zmianach załącznika sołeckiego do budżetu

Uchwalony budżet podlega zazwyczaj zmianom w trakcie jego wykonywania. Dotyczy to również wydatków sołeckich budżetu. Zmiany budżetu rządzą się ogólną zasadą wyłącznej właściwości wójta z art. 60 ust. 2 pkt 4 i 5 SamGminU i z art. 233 pkt 2 *FinansePublU*.

Jeśli część środków sołectwo nie zadysponowało na wydatki merytoryczne budżetu to zdarza się, że środki te zostają wyodrębnione w postaci rezerwy sołeckiej⁷, którą z mocy art. 259 *FinansePublU* i art. 60 ust. 2 pkt 5 SamGminU dysponuje wójt gminy. Dysponując rezerwą sołecką wójt przenosi jej środki na wydatek (wydatki), do odpowiedniego działu i rozdziału budżetu w szczególności takiej, jak budżet uchwalony z art. 236 *FinansePublU*. Nie należy również wykluczać zmian polegających na przesunięciu środków z jednego zadania sołeckiego na inne zadanie – jako istniejącą lub nową pozycję wydatków budżetu. Gdyby zmiany w załączniku sołeckim polegały na przeniesieniach z jednego do innego działu budżetu, albo

6 Problem zamieszczenia w prawie dwóch norm o gospodarce finansowej jednostkach pomocniczych gminy (w tym sołectw), z których jedna uprawnia sołectwa do potrzeb konkretnego budżetu rocznego (art. 212 ust. 1 pkt 9 *FinansePublU*), a druga widzi je jako regulację ogólną statutu (art. 51 ust. 3 SamGminU) doczekał się już rozstrzygnięcia w wyrokach sądów administracyjnych i w orzecznictwie organów nadzoru

7 Orzecznictwo niektórych regionalnych izb obrachunkowych nie dopuszcza tworzenia tego rodzaju „rezerw sołeckich” – kierując się normatywną definicją rezerwy celowej, iż wolno je tworzyć, wyłącznie na wydatki, które w fazie opracowania budżetu nie dadzą się przypisać do odpowiednich podziałek klasyfikacyjnych (art. 222 ust. 2-4 *FinansePublU*). Inne regionalne izby obrachunkowe nie kwestionują rezerw sołeckich w budżecie samorządu motywując to koniecznością uzupełnienia w trakcie roku środków na zadania niedoszacowane lub możliwością planowania nowych zadań sołeckich budżetu.

ich dokonanie leżało poza zakresem kompetencji wójta gminy – to właściwą do zmian budżetu jest rada gminy na zasadach ogólnych z art. 18 ust. 2 pkt 4 SamGminU.

Należy w tym miejscu podkreślić, że tak jak dysponowanie rezerwami sołeckimi i dokonywanie zmian na podstawie upoważnienia rady gminy należy do wyłącznej inicjatywy wójta gminy, tak samo wnioskowanie do rady gminy o zmianę uchwały budżetowej też pozostaje we właściwości wójta z art. 60 ust. 2 pkt 4 i 5 SamGminU. Dlatego w przypadku zmian budżetu w części sołeckiej przepisy statutowe o zasadach dysponowania środkami sołeckimi w praktyce traktowane są, jako przepisy szczególne (*lex specialis*) w stosunku do ww. przepisów ogólnych o właściwości wójta do dokonywania zmian budżetu lub wnioskowania o zmiany do rady gminy. Wójt gminy bez woli sołectwa nie dysponuje samodzielnie rezerwą sołecką, ani nie wnioskuje do rady gminy o takie zmiany wydatków załącznika sołeckiego, które nie pozostawałyby w zgodzie z wolą sołectwa. Uznaje się tutaj, że do inicjowania tego rodzaju zmian obowiązującego budżetu należy „odpowiednio” stosować przepisy statutu dotyczące wprowadzania zadań sołeckich do projektu budżetu lub stosować dodatkowe przepisy statutowe, w których zapisano procedury dokonywania zmian załącznika sołeckiego w trakcie roku budżetowego.

1.7. Sołectwo dysponentem środków w fazie wykonania budżetu

Oprócz rozwiązań dotyczących partycypacji sołectwa w planowaniu wydatków budżetu gminy i w zmianie planu w praktyce zdarzają się niekiedy rozwiązania statutowe polegające na uczestniczeniu władz sołectwa w wykonywaniu wydatków gminy w zakresie środków uprzednio zaplanowanych przez sołectwo. Dzięki tego rodzaju rozwiązaniom zapisanym w statucie gminy (z art. 51 ust. 3 SamGminU) rada gminy dopuszcza uczestnictwo sołtysa w zaciąganiu zobowiązań (zawieraniu umów w imieniu gminy) i w dokonywaniu wydatków z części sołeckiej budżetu. W takich przypadkach, bez podpisu sołtysa wydatek z załącznika sołeckiego do budżetu nie może być wykonany (tj. umowa nie może być zawarta i wydatek z umowy nie może być sfinansowany).

Rozwiązania powyższe, choć występują w statutach niektórych tylko gmin lub w uchwałach zwykłych (pozastatutowych), próbuje się kwestionować - jako sprzeczne z zapisem art. 60 ust. 2 SamGminU, według którego to wójt gminy zaciąga zobowiązania mające pokrycie w budżecie. Odmienne poglądy opierają się na legalizacji tego rodzaju upoważnień sołtysa, a uzasadnia się je treścią art. 48 SamGminU i zarazem faktem miejsca zamieszczenia „art. 48” w „rozdziale 5 p/n Mienie komunalne” ustawy o samorządzie gminnym. Podnoszone jest wówczas, że wcześniejszy „art. 46” określa zasady reprezentacji gminy w zaciąganiu zobowiązań przez wójta (zastępcę lub pełnomocnika). Z kolei „art. 47” przewiduje uruchamianie przez wójta pełnomocnictw do zaciągania zobowiązań dla kierowników gminnych jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej (tj. jednostek i zakładów budżetowych). Występujący po ww. przepisach kolejny zapis „art. 48” jest przez to traktowany jako norma dopuszczająca, aby rada gminy mogła przyznać uprawnienia organom wykonawczym jednostek pomocniczych (w tym sołectw) do zaciągania w imieniu gminy określonych zobowiązań i dokonywania określonych wydatków.

Dlatego w praktyce spotkać się można z rozwiązaniami, w ramach których statut gminy zezwala wójtowi na udzielanie pełnomocnictw sołtysom do samodzielnego zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków ze środków danego sołectwa. W statutach gmin występują również rozwiązania, które zaciągnięcie zobowiązania przez wójta gminy lub dokonanie wydatków ze środków sołeckich uzależniają od akceptacji tego rodzaju czynności ze strony sołtysa.

Do zaciągania zobowiązań na poczet środków sołeckich znajduje zastosowanie wymóg „kontrasygnaty” ze strony skarbnika gminy (lub innej upoważnionej osoby) z art. 46 SamGminU

oraz aktualnymi są funkcje kontrolne głównego księgowego z art. 54 FinansePublU. Dzieje się to niezależnie do tego czy zobowiązanie na poczet środków sołeckich lub wydatek dokonuje sołtys, czy działający wspólnie z sołtysiem wójt gminy.

Z przedstawionymi powyżej poglądami dopuszczającymi po stronie sołtysa wykonywania funkcji dysponenta finansowego można się nie zgadzać, mimo to znajdują one podstawę w zapisach statutów konkretnych gmin. Statut gminy i statut sołectwa – jako źródło prawa powszechnie obowiązującego na obszarze gminy jest podstawą do dokonywania ww. czynności przez sołtysów – jako dysponentów części środków budżetu ujętych w planie finansowym urzędu gminy.

Faktem mimo to pozostaje, że uczynienie sołtysa dysponentem środków sołeckich budżetu gminy czyni go równocześnie drugim, obok wójta, dysponentem wydatków planu finansowego urzędu gminy, gdyż to w zasadzie do planu finansowego urzędu trafia wykonanie większości wydatków sołectw z budżetu gminy. Przy takim założeniu ewentualna czynność sołtysa w zakresie zaciągnięcia zobowiązania dokonana z przekroczeniem upoważnienia, podobnie jak dokonanie wydatku z przekroczeniem planu finansowego urzędu – pozostawiałoby sołtysa poza odpowiedzialnością za mające tutaj miejsce naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Krąg podmiotów, których działania podlegają sankcjom dyscypliny finansów publicznych określa art. 4 ustawy z 17.12.2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114; z późn. zm. – dalej: DyscFinU). Choć aktualny art. 4 DyscFinU nie daje podstaw do stawiania zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych sołtysowi, mimo to ów brak nie stanowi argumentu przeciw samemu dopuszczeniu sołtysów do udziału w dysponowaniu środkami sołeckimi budżetu. Brak takiego zapisu o odpowiedzialności sołtysa może w równym stopniu być argumentem uzasadniającym potrzebę poszerzenia zakresu podmiotowego osób, którym można postawić zarzut z w art. 4 DyscFinU. Tak, aby ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych obejmowała również działania sołtysów, jako osób upoważnionych do dysponowania środkami sołeckimi z mocy statutu gminy.

1.8. Wydatki sołeckie w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu gminy

Z załącznikiem wydatków sołeckich budżetu gminy wiąże się wymóg jego uwzględniania w rocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy za 2010 z art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27.8.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240; z późn. zm. – dalej: FinPublU). Zgodnie z powołanym przepisem, wójt (burmistrz lub prezydent) do dnia 31 marca 2011 r. opracowuje i przekazuje radzie gminy (radzie miejskiej) sprawozdanie z wykonania budżetu każdego roku. Przy czym jego szczegółowość nie może odbiegać od szczegółowości uchwalonej uchwały budżetowej, której ono dotyczy. Oznacza to, że skoro w obowiązującym budżecie z wydatków wyodrębniono określone wydatki sołectw – to ich wykonanie, jako limitów sołeckich, jest konieczne do określenia w omawianym sprawozdaniu rocznym.

Skoro rada gminy, zgodnie z art. 212 ust. 1 i art. 237 FinPublU w ramach uchwalonego budżetu roku 2010 przyjęła podmiotowo-rzeczowy załącznik sołecki, to sprawozdanie z wykonania budżetu, niezależnie od sprawozdawczości budżetowej typu „RB”, powinno jednoznacznie odnosić się do wykonania wyodrębnionych w nim wydatków sołeckich.

1.9. Ocena skutków oddania części środków budżetu gminy do dyspozycji sołectw

Decydowania przez sołectwo o części środków budżetu gminy jest niewątpliwie dobrą lekcją demokracji. Jednak prowadzi do pomniejszania i zarazem rozdrobnienia środków budżetu,

które przy ich skumulowaniu mogłyby przyczynić się do realizacji drogiego w kosztach i jednorodnego zadania budżetu gminy.

Dotychczas wydzielane środki wydzielone do dyspozycji sołectw nie były zazwyczaj przeznaczane na obowiązkowe zadania własne gminy, ani na zadania rządowe zlecone. Ich wydatkowanie dotyczyło najczęściej zadań fakultatywnych gminy, czyli tych, których realizacja nie jest obowiązkowa.

Obiektywnie więc partycypacja sołectw w decydowaniu o wydatkach budżetu na zadania fakultatywne prowadzi do pomniejszenia tzw. „nadwyżki operacyjnej gminy”. Gmina ma gwarantowane ustawowo dochody na realizację zadań rządowych oraz na wykonanie zadań własnych obowiązkowych. Pozostałe środki w jej dyspozycji (jako nadwyżka operacyjna) umożliwiają realizację zadań infrastrukturalnych, promocję gminy, czy realizację innych zadań fakultatywnych a także spłatę uprzednio zaciągniętych kredytów i pożyczek wieloletnich.

Z ekonomicznego punktu widzenia partycypacja sołectw w planowaniu wydatków budżetu gminy prowadzi do pomniejszenia nadwyżki operacyjnej. Dzięki temu realizowane są drobne kwotowo wydatki bieżące sołectw, skutkiem czego nie można w danym roku wykonać innych, całościowo widzianych wydatków budżetu gminy. Wyrazem przeciwdziałania tego rodzaju skutkom ekonomicznym są specyficzne przejawy planowania budżetowego ze strony sołectw, gdy dochodzi do porozumienia między sołectwem i wójtem gminy. W wyniku porozumienia realizowane na terenie sołectwa i relatywnie **drogie zadanie budżetowe ma pokrycie zarówno w środkach w dyspozycji wójta, jak i w środkach sołeckich.**

1.10. Wnioski

Analiza aktualnie funkcjonujących statutów gmin, uchwał poza-statutowych traktujących o gospodarce finansowej jednostek pomocniczych (w tym sołectw) oraz analiza podejmowanych uchwał budżetowych gmin – prowadzi do wniosku, że dotychczasowe rozwiązania w zakresie gospodarki finansowej sołectw nie opierały się na jednorodnych modelach organizacyjno-finansowych. Można mówić o dwóch zasadniczych rozwiązaniach.

Pierwszym jest rozwiązanie, gdzie przed opracowaniem projektu budżetu **wójt jedynie „radził się w sołectwach”** jakie przedsięwzięcia na terenie sołectwa sfinansować, czemu na towarzyszył żaden załącznik sołecki do uchwały budżetowej.

Natomiast drugie rozwiązanie opiera się na **dysponowaniu przez sołectwo określoną pulą środków na wydatki budżetu gminy**. W tym przypadku decyzję sołectwa (w związku z zapisem statutu gminy lub innej uchwały ramowej) uwzględniają władze gminy (wójt i rada gminy), co najmniej w fazie opracowania projektu i uchwalenia budżetu, a niekiedy również w fazie zmian budżetu zawierającego zadania sołeckie.

Dla przykładu, w szeregu gminach województwa podkarpackiego w ogóle nie funkcjonowała partycypacja sołecka w dwóch możliwych jej formach. Równocześnie w większości gmin z terenu powiatu częstochowskiego ich wójtowie jedynie „radzili się” w sołectwach przed opracowaniem projektu budżetu, czemu nie towarzyszyło opracowanie załącznika sołeckiego do uchwały budżetowej. W tych dwóch przypadkach uruchomienie ustawy o funduszu sołeckim może okazać się być jedyną formą gospodarki finansowej sołectw. Należy jednak odwołać się do innych przykładów.

W znacznej części **gmin województwa opolskiego**, co również nie było odosobnione w szeregu gmin w reszcie kraju, statuty gmin określały zasady wyliczenia puli środków do

dyspozycji jednostek pomocniczych (w tym sołectw), określały procedurę wprowadzania zadań sołeckich do projektu budżetu, a po uchwaleniu budżetu niekiedy również przewidywały bezpośredni udział sołtysów w zaciąganiu zobowiązań pod wydatki sołeckie. Napotkać można także zapisy statutowe, które w nawiązaniu do art. 48 i art. 51 ust. 3 SamGminu - uznają sołtysa za wyłącznie właściwego do dysponowania środkami sołectwa, bądź nakazują współdziałanie (dwa podpisy) wójta i sołtysa przy podejmowaniu decyzji o zapłacie rachunku lub faktury ze środków budżetu gminy w jego części sołeckiej.

Widziana w tym świetle **ustawa z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim nie rozpoczyna w naszym kraju gospodarki finansowej sołectw**. Gospodarka taka w chwili uchwalenia ustawy istniała w szeregu gmin naszego kraju. Przy czym nowa ustawa nie odniosła się jednoznacznie w żadnym z jej zapisów do dotychczasowej gospodarki finansowej sołectw w ramach budżetu gminy. Może to być podstawą budowania różniących się od siebie interpretacji prawnych w zakresie relacji między tym co istnieje w finansach sołeckich w niektórych gminach na dzień uchwalenia nowej ustawy, a tym co może dodatkowo powstać w wyniku decyzji rady gminy o uruchomieniu funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 FundSołU

Założenia podstawowe mechanizmów funduszu sołeckiego

2.1. Geneza ustawy o funduszu sołecim

Posługiwanie się opisanym wcześniej (w rozdziale I) modelem „partycypacji sołectwa w wydatkach budżetu gminy” nie było rozwiązaniem stosowanym powszechnie we wszystkich gminach naszego kraju. **Rady niektórych gmin nie przekazywały sołectwom składników mienia komunalnego, a co za tym idzie, sołectwu nie przysługiwało prawo do dysponowania dochodami z mienia (w ramach budżetu) z art. 48 ust. 1 SamGminU.** Tam gdzie mienie komunalne przekazano, a także tam gdzie sołectwu przysługiwało szczególne – ustawowe prawo do tzw. „mienia gminnego” (art. 48 ust. 3 SamGminU) – należało zawrzeć stosowne ustalenia w statucie gminy z art. 51 ust. 3 SamGminU o uprawnieniach sołectwa do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy. Wymóg ten nie zawsze był egzekwowany przez wojewodów oceniających legalność (i kompletność) zapisów statutowych.

Niejednorodność rozwiązań przyjmowanych w gminach co do gospodarki finansowej sołectw, a także przypadki, gdzie gminy w ogóle nie uruchamiały gospodarki finansowej sołectw - uzasadniły podjęcie prac legislacyjnych na nową ustawą. W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku w środowiskach stowarzyszeń samorządowych zainicjowano prace nad opracowaniem projektu ustawy regulującej całościowo gospodarkę finansową jednostek pomocniczych gminy (nie tylko sołectw, ale i także dzielnic i osiedli). Projekt ten oparł się na założeniu wyjściowym, że każda jednostka pomocnicza (w tym sołectwo) będzie miała własny fundusz celowy (odrębny od budżetu gminy), o którego przeznaczeniu zadecyduje organ stanowiący jednostki pomocniczej. Dysponentem funduszu miał być organ wykonawczy jednostki pomocniczej (sołtys, zarząd osiedla lub zarząd dzielnicy).

Niezależnie do powyższych prac legislacyjnych, na przełomie lat 2007/2008 powstawał samodzielny projekt rządowy (koalicji Platformy Obywatelskiej oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego) traktujący o gospodarce finansowej sołectw. Równoległe do prac nad nim posłowie Prawa i Sprawiedliwości przedłożyli projekt ustawy o funduszu sołecim (druk nr 1341 Sejmu VI kadencji). W projekcie zapożyczono z wcześniejszego projektu samorządowego rozwiązanie polegające na utworzeniu funduszy celowych dla poszczególnych sołectw w kraju. Fundusz sołectwa miał powstawać z mocy prawa. Jego dochodami miały być udziały sołectwa w podatkach gminnych, zaś wydatki miały być przeznaczone na przedsięwzięcia infrastrukturalne, w tym inwestycje wieloletnie. Brak spływu dochodów na rachunku funduszu sołectwa wykluczał zatem możliwość dokonania wydatków sołeckich. Jednocześnie środki funduszu niewykorzystane w danym roku przechodziły na rok następny, co umożliwiałoby ich kumulację i realizację droższych projektów infrastrukturalnych.

W opozycji do powyższego projektu ustawy Rząd przedłożył do Sejmu projekt (tak samo nazwanej) „ustawy o funduszu sołecim”. Według projektu rządowego (druku sejmowym nr 1278) **środki w dyspozycji sołectwa nie stanowią funduszu celowego.** Sama zaś partycypacja sołecka w decydowaniu o środkach naliczanych wg. specjalnego wzoru (algorytmu) uzależniona miała być od decyzji rady gminy w przedmiocie uruchomienia lub nieuruchamiania funduszu na rok następny.

Ostatecznie w dniu 20 lutego 2009 r. Sejm, po drobnych poprawkach, przyjął opisany powyżej projekt w wersji rządowej. Senat nie wniósł poprawek do tekstu ustawy sejmowej i ustawa weszła w życie z dniem 1.4.2009 r. Zauważyć przy tym należy że ustawa o funduszu sołeckim za bezprzedmiotowe uczyniła znaczne partie tekstu prawnego wcześniej przywołanego i pochodzącego od samorządów projektu traktującego o gospodarce finansowej trzech rodzajów jednostek pomocniczych gminy. Nie tylko sołectw, ale i także dzielnic i osiedli. W jednostkach typu „miasto-gminy” działają nie tylko sołectwa, ale i także osiedla. Wypada zatem zastanowić się, czy w ślad za ustawą o funduszu sołeckim kolejnym razem Rząd przedłoży Sejmowi projekty ustaw uściślającej gospodarkę finansową osiedli i dzielnic? Czas to pokaże.

2.2. Pula środków budżetu nie będących funduszem celowym

Instytucja funduszu sołeckiego z ustawy z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim, wbrew samej nazwie sugerującej, że mamy do czynienia z „funduszem” nie prowadzi do powstania odrębnego od budżetu zasobu dochodów sołeckich, z jakimi wiązałyby się wydatki sołectw.

Fundusz sołecki nie jest „funduszem celowym” – w rozumieniu ustawy z 27.8.2009 r. o finansach publicznych, co wyraźnie podkreśla art. 1 ust. 2 FundSołU.

Fundusz sołecki polega na wydzieleniu w ramach budżetu gminy określonej ustawowo (w art. 2 FundSołU) puli środków na wydatki poszczególnych sołectw. O przeznaczeniu środków danego sołectwa decyduje zebranie wiejskie (art. 4 FundSołU), którego decyzje, przy dochowaniu ustawowych zasad, zobowiązany jest honorować wójt (w opracowanym projekcie budżetu) i rada gminy (w uchwalanym budżecie). Budżet gminy ma więc swoją zasadniczą część pochodzącą od wójta i rady gminy oraz część sołecką pochodzącą z decyzji zebrania wiejskich poszczególnych sołectw.

Co również wymaga podkreślenia to założenie wyjściowe z art. 2 ust. 3 FundSołU, iż środki funduszu niewykorzystane w danym roku wygasają, co oznacza, że niewykorzystana pula środków nie przechodzi do dyspozycji sołectwa w roku następnym.

Utworzenie funduszu sołeckiego oznacza oddanie sołectwu możliwości zadecydowania o pewnej kwocie wydatków budżetu, na miarę których nie decydują o niej władze gminy.

Na tyle na ile zadania z funduszu sołeckiego rozdrabniają środki budżetu, które przy ich skomasowaniu mogłyby służyć realizacji jednego przedsięwzięcia, a dzielone są na potrzeby odrębnych przedsięwzięć sołeckich, nie powinno jednak ulegać wątpliwości, że uruchomienie funduszu sołeckiego zwiększa społeczne uczestnictwo mieszkańców w sprawowaniu władzy publicznej, jak również umożliwia nabycie doświadczeń osobom zamierzającym w przyszłości aspirować o mandat radnego, by nie rzec, że również o funkcję wójta.

2.3. Fakultatywność i roczność funduszu sołeckiego

Zasadniczą cechą funduszu sołeckiego, odróżniającą go od istniejących dotychczas form gospodarki finansowej sołectw, czyli od rozwiązań opartych na art. 51 ust. 3 SamGminU i na w miarę stabilnych zapisach statutów gmin - jest fakultatywność posługiwania się przez gminę funduszem sołeckim. **O tym, czy w przyszłym roku budżetowym w gminie będzie funkcjonował fundusz sołecki decyduje każdorazowo rada gminy w roku poprzedzającym rok budżetowy za pomocą uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU - podejmowanej do dnia 31 marca roku poprzedniego.** Treścią uchwały rady gminy jest bądź to wyrażenie zgody, bądź

odmowa wyrażenia zgody na funkcjonowanie w następnym roku funduszu sołeckiego. Uchwała rady gminy ma przez to charakter rozstrzygnięcia rocznego. Rada gminy nie może zadecydować o działaniu ustawy o funduszu sołeckim na każdy w każdym roku jej kadencji lub niejako „na stałe” drogą zapisów w statucie gminy. Dlatego po uruchomieniu funduszu na dany rok to od woli rady gminy zależy, czy w roku następnym w gminie również będzie funkcjonował fundusz sołecki, czy w kolejnym roku gmina zaniecha posługiwania się nim.

2.4. System zachęty dla gmin do uruchamiania funduszu sołeckiego

Wprowadzona ustawą „roczność” funduszu sołeckiego nie stwarza sołectwom gwarancji finansowania zadań wieloletnich, w tym realizacji wieloletnich inwestycji infrastrukturalnych. Mimo to bodźcem dla gmin do posługiwania się rokrocznie instytucją funduszu sołeckiego jest przewidziany w art. 2 ust. 4-9 FundSołU **mechanizm zwrotu wydatkowanych środków funduszu z budżetu państwa na rzecz gminy**. Po dokonaniu wydatków z funduszu sołeckiego gmina otrzymuje w roku następnym częściowy zwrot środków z budżetu państwa. Zwrot dotyczy jednak jedynie tych wydatków funduszu sołeckiego, które niejako pochodziły z puli sołeckiej wyliczanej na podstawie algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU. Zwrot nie dotyczy wydatków funduszu pochodzących ze środków uzupełniających fundusz z art. 3 FundSołU, ani tym bardziej nie dotyczy środków zaplanowanych w budżecie, jako wydatki sołeckie funkcjonujące na podstawie zapisów statutu gminy i art. 51 ust. 3 SamGminU.

Rozdział III.

Uchwała rady gminy w sprawie uruchomienia lub nie uruchamiania funduszu sołeckiego

3.1. Rokroczny obowiązek podjęcia uchwały

Przepis art. 1 ust. 1 FundSołU zobowiązuje rokrocznie organ stanowiący gminy, w której działają sołectwa, do jednoznacznego rozstrzygnięcia w drodze uchwały tego, czy w roku następnym będzie w gminie funkcjonował, czy nie będzie, fundusz sołecki w rozumieniu przepisów ustawy o funduszu sołeckim. Dla podjęcia jednego z dwu możliwych rozstrzygnięć przepis art. 1 ust. 1 FundSołU daje radzie gminy termin do dnia 31 marca roku poprzedniego. (Wyjątkowo w zakresie roku 2010 był to termin do dnia 30 czerwca 2009 r. – z art. 6 FundSołU).

Roczność uchwały o uruchamianiu lub nieuruchamianiu funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 FundSołU wyklucza możliwość podejmowania *sui generis* „uchwały na kadencję” lub „uchwały bezterminowej”, a co za tym idzie wyklucza również dopuszczalność zamieszczania tego rodzaju decyzji „na stałe” w statucie gminy. Statut gminy z art. 51 ust. 3 SamGminU w treściach właściwych dla regulacji gospodarki finansowej sołectw może tutaj odsyłać do ustawy o funduszu sołeckim, natomiast nie może przesądzać o corocznym (na stałe) posługiwaniu się funduszem sołeckim.

3.2. Termin dla podjęcia uchwały w ustawie o funduszu sołeckim oraz jej charakter prawny

Jak to wynika z art. 1 ust. 1 FundSołU obowiązkiem rady gminy jest podjęcie w terminie ustawowym jednej z dwu możliwych uchwał. Ustawa nazywa je rozstrzygnięciami. W związku z terminowością decyzji rady pojawiają się trzy wzajemnie zależne od siebie problemy-pytania.

Pierwsze dotyczy dopuszczalności zmiany uprzednio podjętej uchwały dotyczącej utworzenia lub nieutworzenia funduszu sołeckiego.

Drugi problem dotyczy skutków prawnych niepodjęcia żadnej uchwały przez radę gminy w terminie ustawowym.

Trzecie pytanie dotyczy dopuszczalności podjęcia uchwały po terminie ustawowym.

Rozwiązanie powyższych kwestii prawnych jest ściśle uzależnione od siebie.

Niepodjęcie przez radę gminy, w której działają sołectwa, żadnej z dwu możliwych uchwał z art. 1 ust. 1 FundSołU niewątpliwie powoduje taki sam skutek, jak uchwała o unieruchamianiu w roku następnym funduszu sołeckiego. Ustawa z „milczeniem” rady gminy nie wiąże skutku w postaci dorozumianej akceptacji uruchomienia funduszu sołeckiego. Samo zaś niepodjęcie w terminie ustawowym żadnej uchwały stanowi wyraz naruszenia przez radę gminy ww. ustawy, co wraz z innymi jeszcze dodanymi do niego przypadkami naruszeń Konstytucji lub innych ustaw może spowodować skierowanie przez Prezesa Rady Ministrów wniosku do Sejmu o rozwiązanie rady gminy z art. 96 ust. 1 SamGminU. Rozwiązanie rady gminy przez Sejm

powoduje ustanowienie pełnomocnika, który do czasu ponownych wyborów pełni funkcje rady gminy. W następnym roku kompetencja rady z art. 1 ust. 1 FundSołU przechodzi zatem na pełnomocnika (komisarza rządowego), który niewątpliwie dochowa terminu ustawowego na wydanie jednoznacznego w treściach zarządzenia z mocą uchwały rady gminy z art. 1 ust. 1 FundSołU.

Skoro niepodjęcie żadnej uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU może rodzić dla radnych rady gminy negatywne konsekwencje prawne aktualnym staje się pytanie odnośnie charakteru terminu do podjęcia uchwały. Czy można zatem podjąć uchwałę po terminie ustawowym? Termin z art. 1 ust. 1 FundSołU jest niewątpliwie terminem po upływie którego nie można zmieniać uprzednio podjętej uchwały. Racjonalnym byłoby dopuszczenie, aby w terminie ustawowym rada gminy mogła zmienić uprzednio podjętą uchwałę z art. 1 ust. 1 FundSołU (np. uchwałę o utworzeniu funduszu sołeckiego) i zastąpić ją uchwałą rady gminy o uchyleniu tej pierwszej i uchwałą o ponownym rozstrzygnięciu kwestii tworzenia funduszu sołeckiego (np. uchwałą o nietworzeniu funduszu sołeckiego).

Zasadnym jest pogląd, że po terminie ustawowym z art. 1 ust. 1 FundSołU rada gminy nie może zmienić uprzednio podjętej uchwały o utworzeniu funduszu sołeckiego. Odmiernym od powyższego poglądu mogłoby być założenie, że uchwała podjęta przez radę gminy nie może zostać uchylona i zastąpiona inną uchwałą, jak również to, że termin z art. 1 ust. 1 FundSołU jest terminem zawitym, przez co po jego upływie rada gminy nie mogłaby podejmować żadnej uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU. Dopuszczalność podejmowania uchwał z art. 1 ust. 1 FundSołU po terminie ustawowym rozwiąże orzecznictwo organów nadzoru i sądów administracyjnych. Rozwiązanie powyższych wątpliwości dokonało się w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z 20.1. 2010 r. (sygn.akt: I SA/Bd 951/09) oraz wyroku WSA w Krakowie z 13.1.2010 r. (sygn.akt: I SA/Kr 1526/09). **Sądy administracyjne jednomyślnie stwierdziły, że po terminie ustawowym rada gminy nie może uchylać uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU, ani zmieniać raz podjętej uchwały.**

3.3. Ogólnogminny skutek uchwały w sprawie utworzenia funduszu sołeckiego

Z treści całości przepisów ustawy o funduszu sołeckim wynika wniosek, że „**fundusz sołecki**”, **jako taki, jest sumą (*en block*) środków sołeckich w dyspozycji każdego sołectwa w gminie.** W jednej i tej samej gminie nie mamy do czynienia z „funduszami sołectw”, ale z jednorodnym „**funduszem sołeckim gminy**”.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że rada gminy w uchwale z art. 1 ust. 1 FundSołU nie może postanowić, że uruchamia działanie przepisów ustawowych dajmy na to w stosunku do sołectw A, D i F, zaś nie uruchamia działania ustawy w stosunku do sołectw B, C i E. Jak to wynika z treści art. 1 ust. 1 FundSołU, a także tych przepisów, które mówią o „środkach sołectwa w ramach funduszu sołeckiego” - **treścią uchwały rady gminy jest jedna tylko (z dwu możliwych) decyzja w zakresie utworzenia lub nieutworzenia funduszu sołeckiego w gminie - jako całości. Skutki jednej z dwu możliwych decyzji rady gminy z art. 1 ust. 1 FundSołU - dotyczą w taki sam sposób każdego sołectwa.** Przepis art. 1 ust. 1 FundSołU upoważnia zatem do podjęcia jednej tylko decyzji (uchwały) rady gminy, nie upoważnia natomiast do podejmowania odmiennych decyzji w stosunku do każdego oddzielnie traktowanego sołectwa.

Rozdział IV.

Obliczanie wysokości środków funduszu sołeckiego do dyspozycji sołectwa

4.1. Ustawowa pula środków funduszu sołeckiego

Wysokość środków funduszu przewidzianych na każde sołectwo określa przepis art. 2 ust. 1 FundSołU – według tam przewidzianego wzoru (algorytmu):

$$F = \left(2 + \frac{L_m}{100} \right) \cdot K_b$$

- gdzie poszczególne symbole oznaczają:

L_m – liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy, określoną na podstawie prowadzonego przez gminę zbioru danych stałych mieszkańców, o którym mowa w art. 44a ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, z późn. zm.),

K_b – kwotę bazową - obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,⁸

F – wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, jednak **nie więcej niż dziesięciokrotność K_b ,**

Jak wynika z powyższego wzoru wysokość środków na sołectwo zależy od liczby mieszkańców sołectwa i od zamożności gminy, czyli od zdolności generowania dochodów bieżących⁹.

⁸ Ustawa w powyższym miejscu, gdzie mowa o liczbie mieszkańców ustalonej przez Prezesa GUS nie jest ścisła. Nie zawiera tutaj żadnego przepisu odesłania, tak jak to uczyniono chociażby w art. 2 ust. 5 FundSołU. Mimo to uznać należy, że chodzi tutaj o liczbę mieszkańców ustaloną przez Prezesa GUS na podstawie przepisów ustawy z 29.6.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439; z późn. zm.) i przepisów wykonawczych.

⁹ Liczba mieszkańców sołectwa uzależniona jest poniekąd również od „ilości” jednostek sołeckich wyodrębnionych w statucie gminy, czyli od wprowadzanego przez radę gminy tzw. podziału pomocniczego. W niektórych gminach województw na wschodzie Polski, gdzie podzielono gminę na tyle sołectw ile jest wsi i przysiółków (np. 38 sołectw) kwota środków funduszu sołeckiego na rok 2010, przy stosunkowo niskich dochodach bieżących gminy, w przeliczeniu na sołectwo wahać się będzie od 800 zł do 2.500 zł. Z kolei w gminach, na terenie których funkcjonują odkrywkowe kopalnie węgla brunatnego, przy stosunkowo wysokich dochodach bieżących z wpływów z opłaty eksploatacyjnej oraz wobec niewielkiej liczby sołectw - kwota środków z funduszu na sołectwo (po zwaloryzowaniu do dziesięciokrotności kwoty K_b) może nawet osiągać pułap 50 tys. zł i więcej.

Dla porównania przy dotychczasowych zasadach partycypacji jednostek pomocniczych w budżecie gminy opartych na zasadach ustalanych przez radę w statucie gminy (z art. 51 ust. 3 SamGminU) w przypadku Miasta i Gminy Wieliczka (woj. małopolskie) kwota wydatków sołeckich kształtuje się na poziomie od 1.500-74.000 zł na sołectwo, zaś kwota wydatków osiedli (w mieście) na poziomie 500-4.000 zł na osiedle. Relatywnie wysoka kwota partycypacji w wydatkach budżetu ze strony niektórych sołectw MiG Wieliczka ma również przyczynę w wysokości dochodów z mienia w dyspozycji sołectwa, o których przeznaczeniu, zgodnie z art. 48 ust. 1 SamGminU, decyduje dane sołectwo.

Kluczowe znaczenie ma wynik wyliczenia kwoty bazowej (K_b), która zależy od wysokości dochodów bieżących gminy za rok poprzedzający rok uruchomienia funduszu sołeckiego o dwa lata i od ilości mieszkańców gminy w tak ustalonym roku. (Rokiem poprzedzającym o dwa lata rok uruchomienia funduszu sołeckiego na 2010 rok jest rok 2008).

Zgodnie z art. 235 ust. 2 i 3 FinansePublU przez **dochody bieżące budżetu JST** rozumie się te dochody, które nie są dochodami majątkowymi. Dochodami bieżącymi będą między innymi wpływy z podatków i opłat lokalnych, wpływy z najmu i dzierżawy mienia komunalnego, dochody z subwencji i udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, nie będące przeznaczonymi na inwestycje dotacje z budżetu państwa do zadań rządowych zleconych i do zadań własnych, środki z Unii Europejskiej do programów i projektów skutkujących wydatkami bieżącymi (np. na dodatkowe programy zajęć w szkołach) oraz inne jeszcze dochody niemajątkowe (np. wpływy ze zbiórek publicznych dokonywanych przez sołectwo).

Liczbę mieszkańców na koniec roku poprzedzającego o dwa lata utworzenie funduszu sołeckiego, jako istotną do wyliczenia K_b na mieszkańca gminy, wójt gminy przyjmuje w oparciu o dane w posiadaniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W zakresie funduszu sołeckiego na 2010 r. będzie to liczba mieszkańców gminy na koniec roku 2008. Przy czym liczbę mieszkańców gminy Prezes GUS ustala na podstawie ustawy z 29.6.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439; z późn. zm.) i przepisów wykonawczych. Danymi, którymi dysponuje Prezes GUS są informacje od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, które pochodzą z urzędowego zbioru danych „PESEL”. Dlatego w konkretnych przypadkach może dochodzić do rozbieżności między ustaleniami urzędu gminy o ilości mieszkańców na koniec roku (z ewidencji ludności), a ustaleniami Prezesa GUS. Może to powodować błędne zawyżenie lub zaniżenie kwoty K_b , a co za tym idzie, prowadzi do wadliwego wyliczenia danych o wykonaniu wydatków pokrytych z funduszu sołeckiego, jako danych przekazywanych Ministrowi Finansów do ustalenia wysokości zwrotu na rzecz gminy środków z budżetu państwa z art. 2 ust. 4, 5 i 9 FundSołU. Za wydatki budżetu gminy powyżej środków z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU nie należy się zwrot środków z budżetu państwa.

Ważnym przy wyliczaniu kwoty środków funduszu należnych sołectwu jest **stosowanie zasady nominalizmu i zasada zaokrąglania wyników**. Kwota środków na mieszkańca gminy, jako K_b powinna być oszacowana, tak jak faktycznie wykonane dochody bieżące, w zaokrągleniu do pełnych groszy. Wynik z sumy liczb $(2 + Lm/100)$ będzie zawsze liczbą dziesiętną skończoną. Jej przemnożenie przez K_b , dające wynik w postaci liczby całkowitej (złoty) i ułamka, zawsze powinno prowadzić do zaokrąglenia ułamka do pełnych groszy. Stąd kwota „F” na konkretne sołectwo będzie wyrażona w złotych i w groszach.

Kwota „F” (środki funduszu na sołectwo), jak to wynika z art. 2 ust. 1 FundSołU nigdy nie może przekraczać dziesięciokrotności kwoty K_b . Dlatego pula środków funduszu sołeckiego dla sołectwa o liczbie mieszkańców powyżej 800, będzie taka sama jak pula dla sołectwa działającego w tej samej gminie o liczbie mieszkańców równej 800. Wynika to z konstrukcji algorytmu, gdzie to suma $[2 + Lm/100]$ przy kwocie Lm wyższej niż 800 zawsze będzie zrównana do „10” przez który mnożymy kwotę K_b .

4.2. Zwiększenie środków funduszu sołeckiego przez radę gminy

Jeśli rada gminy, uchwałą z art. 1 ust. 1 FundSołU, zadecyduje, że w przyszłym roku uruchamia w gminie fundusz sołecki, to wójt gminy, na podstawie art. 2 ust. 2 FundSołU, do dnia 31 lipca, winien powiadomić sołtysów każdego z sołectw o wysokości puli środków na dane sołectwo.

Jako wynik z powołanego przepisu, informacja od wójta dotyczy puli środków przypadających na każde sołectwo z art. 2 ust. 1 – czyli kwot funduszu, które wynikają z ww. algorytmu ustawowego. Natomiast na podstawie art. 3 ust. 1 FundSołU rada gminy może zdecydować o zwiększeniu środków funduszu sołeckiego ponad kwoty wynikające z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU. Przepis jest podstawą prawną do podjęcia w tym przedmiocie uchwały rady gminy o zwiększeniu środków funduszu sołeckiego gminy. Jednakże ustawa nie wskazuje sposobu podziału zwiększanej kwoty funduszu między poszczególne sołectwa, ani nie dookreśla trybu dysponowania przez sołectwa zwiększoną kwotą funduszu.

Zwiększenie puli środków funduszu sołeckiego przez radę gminy z art. 3 FundSołU powinno raczej rządzić się zasadami równości i proporcjonalności w partycypacji sołectw w tej dodatkowej puli. W podstawowych środkach funduszu sołeckiego ze wzoru z art. 2 ust. 1 FundSołU każde sołectwo partycypuje liczbą mieszkańców sołectwa (Lm). **Czy można zwiększyć pulę określonym sołectwom, a nie zwiększać puli innym sołectwom tej samej gminy** – zadecyduje przyszłe orzecznictwo organów nadzoru weryfikowane przez orzecznictwo sądów administracyjnych.

Odrębny problem wiąże się z **trybem dysponowania przez sołectwo dodatkowymi środkami funduszu sołeckiego z art. 3 FundSołU**. Ustawa w art. 4 reguluje bowiem tryb dysponowania środkami podstawowymi z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU. Należy się spodziewać, że do czasu przyszłego uściślenia powyższych kwestii w orzecznictwie organów nadzoru i sądów administracyjnych, pierwsze decyzje rad gmin o zwiększeniu puli środków funduszu będą zapewne zamieszczane w uchwałach o uruchomieniu funduszu z art. 1 ust. 1 FundSołU, bądź będą przyjmować formę odrębnych uchwał - podejmowanych przed dniem 31 lipca, czyli przed informacją od wójta dla sołtysów z art. 2 ust. 2 FundSołU. Gminy będą dążyć do tego, aby informacja o dodatkowych środkach docierała do sołtysów wraz z informacją o środkach funduszu przypadających z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU. Dzięki temu sołectwo będzie mogło planować nie dwa różne przedsięwzięcia, ale jedno przedsięwzięcie w kwocie na pulę środków z algorytmu i z dodatkowej puli z art. 3 ust. 1 FundSołU.

Powyższy pogląd oparty na treści przepisu art. 1 ust. 3 FundSołU, w którym przeznaczenie środków funduszu wiąże się z wnioskiem sołeckim z art. 4 składanym do wójta do dnia 30 września roku poprzedniego. Z drugiej jednak strony dotyczący wniosku zapis art. 4 ust. 3 FundSołU - wniosek sołecki wiąże *stricte* z „przedsięwzięciami” na kwotę odpowiadającej puli środków z algorytmu ustawowego z art. 2 ust. 2. Dlatego na skutek nieścisłości i braków w przepisach ustawowych w praktyce stosowania prawa mogą również pojawiać się **poglądy dopuszczające wydanie przez radę gminy uchwały o zwiększeniu środków funduszu z art. 3 ust. 1 FundSołU - nawet w trakcie roku budżetowego (np. w związku z klęską żywiołową)**.

Należy w uzupełnieniu przypomnieć, że z mocy art. 3 ust. 2 FundSołU wydatki funduszu sołeckiego wykonane z dodatkowych środków przyznanych przez radę gminy nie są wliczane do wydatków funduszu, z tytułu których gminie przysługują częściowe zwroty środków z budżetu państwa (z art. 2 ust. 4-9 FundSołU).

Rozdział V.

Charakterystyka przedsięwzięć sołeckich – strona merytoryczna wniosku sołeckiego

Według art. 216 ust. 2 FinansePublU, wydatki budżetu gminy mogą być przeznaczone wyłącznie na zadania publiczne gminy określone w przepisach odrębnych. Powyższa zasada powiązania wydatków z zadaniami gminy, w odniesieniu do środków funduszu sołeckiego, doznaje dodatkowego zawężenia w art. 1 ust. 3 i 4 FundSołU. **Środki funduszu wolno przeznaczać na „przedsięwzięcia” (art. 1 ust. 3) oraz na wydatki z tytułu likwidacji skutków klęsk żywiołowych (art. 1 ust. 4).**

Zgodnie z art. 1 ust. 3 FundSołU, podstawowym przeznaczeniem środków funduszu jest realizacja „przedsięwzięć”, które muszą spełniać łącznie cztery wymagania:

- zostały zgłoszone do wójta we wniosku sołectwa z art. 4 FundSołU na kwotę odpowiadającą środkom funduszu sołeckiego do dyspozycji tego sołectwa;
- stanowią zadania własne gminy;
- służą poprawie warunków życia mieszkańców;
- są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

Przesłanki te wymagają oddzielnego omówienia, o czym dalej.

5.1. Zadania własne gminy wykonywane na terenie sołectwa

Zadania własne gmin określa ustawodawstwo szczególne dotyczące poszczególnych dziedzin życia społecznego, jako „spraw” wymienionych w art. 7 ust. 1 SamGminU. Swoim zakresem merytorycznym zadania te obejmują między innymi sprawy z zakresu edukacji publicznej, kultury, ładu przestrzennego, bezpieczeństwa publicznego, drogownictwa gminnego, zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz inne sprawy. Odpowiadają im właściwe cele i rezultaty wymagane od gminy do osiągnięcia (zadania obowiązkowe własne) lub możliwe do realizacji (zadania własne nieobligatoryjne), które uściślają przepisy ustawodawstwa szczególnego. Dlatego przy uwzględnieniu dotychczasowego dorobku orzecznictwa sądów administracyjnych i regionalnych izb obrachunkowych - ustalenie celów możliwych do objęcia przedsięwzięciami sołeckimi raczej nie powinno budzić wątpliwości. Jeśli natomiast przedsięwzięcie sołeckie będzie wykraczało poza zakres zadań własnych gminy, to wójt odmówi uwzględnienia wniosku sołeckiego przez co pula sołecka w fazie opracowania projektu budżetu przejdzie niejako do dyspozycji wójta gminy.

5.2. Poprawa warunków życia mieszkańców

O zaspakajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców gminy, jako podstawowej roli samorządu gminnego mówi przepis art. 7 ust. 1 SamGminU. Przepis ten nie może być rozumiany w ten

sposób, aby wszystko co mieszkańcy uznają ze swoją „zbiorową potrzebę” i zaakceptują władze gminy pochodzące z wyborów bezpośrednich - będzie możliwe do sfinansowania z budżetu gminy. Możliwe do objęcia wydatkami budżetu i sfinansowania będą tylko te z „potrzeb”, których zaspokojenie leży w zakresie zadań gminy z ustaw dotyczących przykładowo kultury, kultury fizycznej, oświaty, ochrony środowiska, zaopatrzenia w media.

Dlatego przesłanka odwołująca się do „**poprawy warunków życia mieszkańców**” musi być rozumiana w ten sposób, że każde jednostkowe przedsięwzięcie sołeckie powinno w sposób bezpośredni być związane z zadaniami własnymi gminy i zarazem służyć poprawie warunków życia mieszkańców sołectwa decydującego o podziale swoich środków w ramach funduszu sołeckiego. Nie chodzi tutaj o poprawę warunków życia ograniczaną wyłącznie do mieszkańców danego sołectwa, ale o efekt, który co najmniej będzie również dotyczył mieszkańców sołectwa (np. budowa wiaty przystankowej, z której korzystają mieszkańcy sołectwa i inne osoby).

Pogląd o **ograniczeniu przedsięwzięć sołeckich do terenu sołectwa** znajduje dodatkowe potwierdzenie w treści przepisu art. 4 ust. 3 FundSołU, według którego przedsięwzięcia ze środków funduszu realizowane są „...na terenie sołectwa”. Równie zasadnym wydane się twierdzenie, że powyższy wymóg „poprawy warunków życia mieszkańców” zostanie spełniony także w przypadku, gdy przedsięwzięcie będzie dotyczyło dwóch (lub więcej) sołectw tej samej gminy (np. remontu drogi gminnej przebiegającej przez dwa lub więcej sołectw, objętego niejako „odcinkowymi” wnioskami tych sołectw do budżetu gminy).

Zastrzec w konsekwencji należy, że powyższego wymogu (poprawy warunków życia mieszkańców sołectwa) nie dochowuje takie przedsięwzięcie, które polegałoby na przeznaczeniu środków funduszu sołeckiego na szczególne zadania gminy z zakresu wsparcia (pomocy) na rzecz innych gmin – jako zadania budżetu gminy z art. 10 ust. 2 SamGminU i art. 216 ust. 2 pkt 5 i art. 220 FinansePublU.

W polu rozważań na temat dopuszczalności wsparcia ze środków sołeckich zadań innych samorządów znajdują się **zadania infrastrukturalne powiatu i samorządu województwa** (np. pomoc w zakresie wydatków przy budowę chodnika, jako modernizacji przebiegającej przez sołectwo drogi wojewódzkiej lub drogi powiatowej. O uruchomieniu wydatków budżetu na pomoc rzeczową lub finansową dla innego samorządu lub dla organu administracji rządowej powinien decydować rada gminy nie w ramach ogólnej decyzji o uchwaleniu budżetu, ale w drodze odrębnych (uznaniowych) uchwał. Rada gminy nie jest zobowiązana do udzielenia ww. podmiotom tego rodzaju wsparcia. Wsparcie ze środków gminy (w tym środków w dyspozycji sołectwa) budowy chodników przy drodze powiatowej nie dokonuje się wyłącznie za pomocą uchwały zebrania wiejskiego o zadysponowaniu środkami funduszu sołeckiego, gdyż do tego rodzaju wsparcia powiatu w jego zadaniach drogowych niezbędna jest uchwała rady gminy z art. 216 ust. 2 pkt 5 FinansePublU w zw. z art. 10 ust. 2 SamGminU. Typowe przedsięwzięcie sołeckie to wydatek budżetu gminy finalizowany zakupem określonych dóbr i sfinansowaniem określonych usług. Tymczasem wsparcie innego samorządu lub organu administracji rządowej zawsze uzależnione jest od decyzji rady gminy, która w jej podjęciu pozostaje suwerenna. Niepodjęcie tego rodzaju decyzji rady gminy, która nie jest tożsama z uchwaleniem budżetu w jego wydatkach sołeckich może powodować przepadek puli sołeckiej budżetu gminy.

5.3. Wymóg zgodności przedsięwzięcia sołeckiego ze strategią rozwoju gminy

Kolejnym z ustawowych kryteriów weryfikacji przedsięwzięć sołeckich przez wójta i radę gminy jest **wymóg „zgodności” każdego przedsięwzięcia ustalonego przez zebranie wiejskie ze strategią rozwoju gminy.**

Zapisany w ten sposób wymóg ustawowy nie powinien być odbierany, tak aby sam brak w gminie uchwalonej i obowiązującej **strategii rozwoju gminy** uznawać za przeciwwskazanie i niemożność posługiwania się funduszem sołeckim. Wręcz przeciwnie. Strategia rozwoju gminy nie jest dokumentem uchwalanym obligatoryjnie. Jej funkcjonowanie dopuszczała ustawa z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712; ze zm.) nie określając ani treści właściwych dla tego rodzaju dokumentu planistycznego gminy, ani stopnia ogólności lub szczegółowości jej ustaleń.

Swoją politykę rozwoju gminy wyrażały i wyrażają nie tylko przez dokument nazywany „strategią”, gdyż zdarzają się i tutaj uchwały nazywające ten dokument „**wieloletnim programem rozwoju**”. Warto również odnotować, że treści właściwe dla polityki rozwoju, niektóre rady gmin zamieściły w zapisach **studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy** – z art. 9-13 ustawy z 27.3.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Nr 80, poz. 717; ze zm.). Studium gminne wyraża politykę przestrzenną gminy, jednak aby ją przyjąć, należy w pierw wytyczyć politykę rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Stąd w gminach bez odrębnie przyjmowanej strategii rozwoju, strategia taka wyrażana jest niekiedy w uchwale o studium gminnym.

Mając na względzie powyższe uwarunkowania prawne i praktykę gminną, zastosowane w ustawie o funduszu sołeckim pojęcie: „strategia rozwoju gminy” powinno raczej oznaczać „strategię” – jako dokument obowiązujący w gminie i uchwalony w formie ww. wskazanej „strategii”, „studium gminnego”, bądź „wieloletniego planu rozwoju”. Mimo to w dyskusjach na komisjach sejmowych ze strony Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji podnoszony był również pogląd, że „...w przypadku braku w gminie strategii-dokumentu (uchwalonego i zarazem aktualnego) to odpowiednio wójt i rada gminny powinni decydować o takiej strategii przy ocenie każdego wniosku sołeckiego. W tym ujęciu zastosowane w art. 1 ust. 3 FundSołU słowo: „strategia rozwoju gminy”, byłoby rozumiane jako „**polityka rozwoju gminy**”. Idąc dalej tymi śladami przy braku udokumentowanej polityki rozwoju gminy, za strategię rozwoju gminy, na potrzeby oceny poprawności wniosku sołeckiego uznawanoby pogląd wójta gminy odrzucającego wniosek sołecki i pogląd rady gminy.

Z powyższą propozycją interpretowania art. 1 ust. 3 FundSołU nie można się zgodzić z dwóch przyczyn.

Po pierwsze: **nie można pojęciu „strategia rozwoju gminy” nadawać innego znaczenie niż występujące w prawie jego znaczenie nadane ustawą z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jako strategii-dokumentu.**

Po drugie: w następstwie nadawania pojęciu „strategia rozwoju” znaczenia właściwego dla „polityki rozwoju”, przy braku strategii-dokumentu, w praktyce dochodziłoby do rozbieżności w ocenach zgodności ze strategią wniosku sołeckiego między wójtem gminy i radą gminy. Ponadto dawałoby to organom gminy niczym nieograniczoną uznaniowość (arbitralność) w ocenach „*co jest, a co nie jest polityką rozwoju gminy*”.

Jeśli w gminie nie obowiązuje pochodząca od rady gminy strategia rozwoju to dysponowanie środkami finansowymi dokonywane jest poprzez roczne planowanie budżetowe lub dodatkowo planowanie wieloletnich programów inwestycji infrastrukturalnych i programów budowy obiektów użyteczności publicznej.

Uporządkowanie kierunków rozwoju gminy w sytuacji, gdy na obszarze gminy swoje cele krótkofalowe lub długofalowe realizują inne organy administracji (inne samorządy i administracja rządowa), inwestorzy prywatni, a także sołectwa - dokonuje się nie tylko za pomocą weryfikacji dotychczasowego studium gminnego i planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, ale i przede wszystkim za pomocą wytyczenia strategii rozwoju gminy. Jednak

dopóki nie ma w gminie strategii rozwoju, dopóty rozwój, jako taki nie jest podporządkowany „obowiązującym kierunkom” określonym przez radnych, które wiązałyby przy opracowaniu studium gminnego, programów inwestycyjnych i innych dokumentów gminy, a w końcu również wniosków sołeckich. **W sytuacji braku strategii rozwoju - „rozwój gminy”, jako taki, jest wypadkową rocznych decyzji o budżecie gminy i równoległych do nich przedsięwzięć finansowanych z budżetów innych niż gmina organów administracji działających na obszarze gminy oraz przedsięwzięć prywatnych inwestorów.**

Dlatego w sytuacji, gdy gmina nie ma strategii przyjętej przez radę gminy, to przedsięwzięcie sołeckie polegające dajmy na to na budowie ogródka jordanowskiego we wsi, o uporządkowaniu centrum wsi i inne decyzje sołeckie, na skutek ich wykonania, stają się bądź to „celem” do rozwinięcia w przyszłej strategii rozwoju, bądź uwarunkowaniem przy wytyczaniu w przyszłości celów i kierunków rozwoju gminy.

Mając powyższe na względzie, **ustawowa przesłanka „...zgodności przedsięwzięcia sołeckiego ze strategią rozwoju gminy” powinna raczej być interpretowana w ten sposób, że przedsięwzięcie sołeckie „nie może być sprzeczne” ze strategią rozwoju gminy, jako strategią-dokumentem.** Brak strategii rozwoju (jako dokumentu) powoduje, że przedsięwzięcie sołeckie wypełnia tym samym ostatnią z przesłanek z art. 1 ust. 3 FundSołU, a co za tym idzie powinno być zaplanowane w budżecie gminy.

5.4. Obowiązek terminowego przedstawienia wniosku sołeckiego wójtowi gminy

Dodatkowy wymóg formalny związany z przedsięwzięciami sołeckimi zgłaszanymi do budżetu gminy to warunek, aby każde z nich zostało przyjęte we wniosku sołectwa, który sołtys przedstawi wójtowi do projektu budżetu **najpóźniej do dnia 30 września roku poprzedzającego dany rok budżetowy** (z art. 4 ust. 4 FundSołU).

Termin 30 września należy uznawać za termin zawity, czyli taki, po bezskutecznym upływie którego, ze względu na niedostarczenie wniosku sołeckiego, sołectwo traci prawo do dysponowania swoją pulą funduszu sołeckiego, a co za tym idzie na jej równowartość o budżecie gminy może decydować wójt gminy i rada gminy. Sytuacja tego rodzaju będzie miała miejsce zarówno wówczas, gdy sołectwo nie podejmie uchwały wskazującej przedsięwzięcie do projektu budżetu gminy, jak i wówczas, gdy sołtys spóźni się z przekazaniem wniosku sołeckiego do wójta.

Dlatego wniosek do projektu budżetu, który spłynie po tym terminie, żeby go uwzględnić w budżecie, może co najwyżej stanowić wyraz zastosowania przepisów ogólnych o gospodarce finansowej sołectw ze statutu gminy i art. 51 ust. 3 SamGminU, bądź stanowić zadanie zaplanowane ze środków w dyspozycji wójta i rady gminy. Wniosek sołecki zgłoszony wójtowi po terminie 30 września, nie będzie prowadził do wyodrębnienia w budżecie środków tego sołectwa w ramach funduszu sołeckiego, a co za tym idzie, z tytułu wykonania tego rodzaju wydatków budżetu, gmina w roku następnym nie otrzyma zwrotu środków z budżetu państwa z art. 2 ust. 4-9 FundSołU.

5.5. Wydatki sołeckie na usuwanie skutków klęsk żywiołowych

O przeznaczeniu środków funduszu sołeckiego stanowi nie tylko przepis art. 1 ust. 3 FundSołU, ale i także zapis ust. 4 art. 1. Według art. 1 ust. 4 środki funduszu mogą być przeznaczone

na **pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej - w rozumieniu ustawy z 18.4.2002 r. o stanie klęski żywiołowej** (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.). Wydatki budżetu gminy na powyższe działania są niewątpliwie zgodne z zadaniami gminy z ww. ustawy. Sama jednak dyspozycja sołectwa o przeznaczeniu środków na likwidację tego rodzaju zdarzenia nagłego wydaje się odróżniać wydatki na usuwanie skutków klęski żywiołowej od „typowych” przedsięwzięć sołeckich z art. 1 ust. 3 FundSołU.

Jak to wnika z art. 1 ust. 3 i art. 4 ust. 3 FundSołU wnioski sołectw o przeznaczenie środków funduszu na typowe przedsięwzięcia zgłaszane są wójtowi do dnia 30 września roku poprzedzający rok budżetowy. Niewątpliwie mogą one również obejmować przedsięwzięcia z zakresu usuwania skutków klęski żywiołowej, jako zdarzenia, które miały miejsce w sołectwie w roku przygotowywania wniosku do projektu budżetu. Jednak wówczas wydatek na usunięcie skutków klęski żywiołowej najwcześniej byłby realizowany od dnia 1 stycznia nowego roku, gdy zacznie obowiązywać budżet z tak zaplanowanym przedsięwzięciem sołeckim. Równie dobrze można dopuszczać przedsięwzięcie sołeckie na potrzeby likwidacji klęski żywiołowej, która jeszcze się nie stała, ale może stać się w trakcie roku budżetowo, w którym działa budżet przewidujący tego rodzaju przedsięwzięcie sołeckie. Co jednak, gdy nie dojdzie do klęski żywiołowej przewidzianej we wniosku sołeckim i uwzględnionej w budżecie, gdy środki sołectwa na usuwanie klęsk żywiołowych staną się niewykonanymi wydatkami budżetu?

Uwzględniając zatem odrębne potraktowanie w ustawie wydatków z ust. 4 art. 1 – w praktyce stosowania ustawy może pojawić się pogląd, że **do decyzji sołectwa o przeznaczeniu środków funduszu na usuwanie skutków klęski żywiołowej - nie będą znajdowały zastosowania ani ograniczenia merytoryczne z art. 1 ust. 3, ani ograniczenia proceduralne związane z terminem składania wniosku sołeckiego z art. 4.** Nie można bowiem w roku poprzedzającym rok budżetowy ustalić i oszacować wydatków na usunięcie skutków klęski żywiołowej, która jest zdarzeniem przyszłym, a zarazem niepewnym. Względy powyższe mogą być uzasadnieniem dla dopuszczenia w roku budżetowym zmiany budżetu gminy w części dotyczącej funduszu sołeckiego, dokonywanej poprzez przesunięcie środków z uprzednio zaplanowanego przedsięwzięcia (z art. 1 ust. 3) na szczególne wydatki z tytułu usuwania skutków klęski żywiołowej (z art. 1 ust. 4). Praktyka gminna i orzecznictwo stanie również przed dylematem: czy wolno w trakcie roku budżetowego zwiększyć fundusz sołecki i przyznać sołectwu dodatkowe środki z art. 3 FundSołU z powodu klęski żywiołowej. Przyznanie dodatkowych środków to zmiany w planie wydatków, które wymagają pokrycia bądź to w drodze rezygnacji z określonego zadania nie-sołeckiego, bądź wprowadzenia do budżetu nowych dochodów lub zwiększenia kredytów (przychodów).

5.6. Ocena dopuszczalności tworzenia rezerw w ramach funduszu sołeckiego

Przepis art. 222 pozwala radzie gminy na zaplanowanie części wydatków budżetu w postaci rezerwy celowej. Zgodnie z art. 222 ust. 2 i 3 FinansePublU rezerwy celowe są tworzone na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w fazie opracowania budżetu. Suma rezerw celowych budżetu nie może przekraczać 5% wydatków budżetu.

W pochodzącej sprzed 2010 r. praktyce partycypacji sołectw w wydatkach budżetu opartej na statutach gmin i statutach sołectw, znane były przypadki, gdy część lub całość środków przypadających na dany rok sołectwo planowało na rezerwie sołeckiej budżetu. (zob. rozdział I pkt 1.5.). Po uchwaleniu budżetu środki z rezerwy sołectwo przeznaczało na określone wydatki, co honorował wójt dokonując zmiany budżetu w postaci przeniesienia środków z rezerwy na wydatek wskazany przez sołectwo.

Powstaje w związku z tym pytanie: **czy prawnie dopuszczalnym jest, aby część swoich środków funduszu sołeckiego sołectwo mogło zaplanować w postaci rezerwy celowej?**

Gdyby dopuścić takie rozwiązanie, to nie mielibyśmy do czynienia z typowym „przedsięwzięciem” w rozumieniu art. 1 ust. 3 i art. 4 FundSołU, ale z kwotą rezerwową na uzupełnienie środków do zaplanowanych przedsięwzięć, albo na w pełni nowe przedsięwzięcia. Z dopuszczalnością planowania rezerw funduszu sołeckiego wiąże się również kwestia dopuszczalności zmian budżetu w części dotyczącej funduszu sołeckiego. Rezerwami budżetu dysponuje wyłącznie właściwy organ wykonawczy gminy, przy czym ani ustawa o finansach publicznych, ani ustawa o samorządzie gminnym nie uzależnia tego rodzaju dyspozycji wójta od jakichś wiążących go uchwał władz sołectwa. Oczywiście w polu rozważań mieści się zaopatrzenie uchwały budżetowej w dogodny dla sołectwa zapis z art. 212 ust. 1 pkt 9 FinansePublU, w którym rada określiłaby procedurę dysponowania rezerwą sołecką w tym zobowiązała wójta gminy do uwzględniania decyzji sołectwa o zadysonowaniu taką rezerwą. Podkreślić jednak należy, że w sytuacji gdyby hipotetycznie wójt gminy odmówił wprowadzenia środków rezerwy do wydatków budżetu (uznając, że wnioskowane przedsięwzięcie sołectwa narusza wymagania merytoryczne z art. 1 ust. 3 FundSołU), przepisy prawa nie stwarzają sołectwu drogi odwoławczej do rady gminy, jak w przypadku wniosku sołeckiego składanego do wójta do 30 września roku poprzedniego.

W konsekwencji praktyka gminna oraz przyszłe orzecznictwo organów nadzoru i sądów administracyjnych stanie nie tylko przed problemem dopuszczalności ustanawiania rezerw celowych ze środków funduszu sołeckiego. Gdyby dopuścić rezerwy w ramach funduszu sołeckiego, rozważenia będzie wymagała kwestia: czy w zakresie dysponowania rezerwą sołecką wójt jest związany uchwałą zebrania wiejskiego?

5.7. Dodatkowe ograniczenia prawne w planowaniu przedsięwzięć sołeckich

Co do zasady, **spełnienie przez wniosek sołecki wymagań proceduralnych** (z art. 4 ust. 1 -4 FundSołU) **i wymagań merytorycznych** (z art. 1 ust. 3 FundSołU) **zobowiązuje wójta do zaplanowania środków w projekcie budżetu, a radę gminy do jego uwzględnienia w budżecie.**

Problem może pojawić się, **gdyby realizacja przedsięwzięcia sołeckiego dotyczącego położonej na terenie sołectwa infrastruktury publicznej nie należała do zadań gminy, ale stanowiła zadanie innego niż gmina organu administracji.** Dajmy na to poprawa linii brzegowej cieką wodnego znajdującego się pod administracją samorządu województwa, jeśliby miała się dokonywać ze środków gminy, to wymaga uchwały rady gminy o pomocy rzeczowej lub finansowej dla samorządu województwa (z art. 216 ust. 2 pkt 5 FinansePublU) oraz akceptacji ze strony zarządu województwa realizacji takiego zadania wyrażonej w umowie z gminą (z art. 220 FinansePublU). Czy możliwym jest zaplanowanie środków sołectwa na ww. infrastrukturę, jeśli realizacja zadania zależy od odrębnie podejmowanej uchwały rady gminy i od zgody na jego realizację ze strony samorządu województwa?

Podobny problem dopuszczalności planowania przedsięwzięcia sołeckiego pojawi się w przypadku, gdy sołectwo zechce przeznaczyć środki na modernizację drogi wojewódzkiej lub drogi powiatowej dajmy na to w postaci budowy z budżetu gminy chodnika w pasie drogowym.

Przyszłe orzecznictwo organów nadzoru i sądów administracyjnych stanie również przed problemem osądu dopuszczalności **zaplanowania przez sołectwo wydatku na restaurację konkretnego obiektu wpisanego do rejestru zabytków położonego w sołectwie** (np. obiektu sztuki sakralnej), **gdyż przyznanie dotacji celowej na jego restaurację zależy od decyzji rady**

gminy podejmowanej na podstawie art. 81 ustawy z 23.7.2003 r. o ochronie zabytków (Dz.U. Nr 162, poz. 1568; z późn. zm.). Oczywiście jest, że decyzja rady gminy musi mieć zabezpieczenie w budżecie rocznym w postaci wyodrębnienia środków na dotację celową. Czy bez uznaniowej decyzji rady gminy o przyznaniu dotacji sołectwo może niejako wyprzedzić jej wynik we wniosku sołeckim?

5.8. Planowanie przedsięwzięć zakładających częściowy wolontariat

Jak to wynika z art. 1 ust. 4 i art. 4 FundSołU **przedsięwzięcie sołecki jest wydatkiem budżetu**. Jako takie powinno być należycie oszacowane pod względem jego kosztów. Wójt i rada gminy oceniają realność przedsięwzięcia również pod względem kompletności oszacowania kosztów.

Nie należy mimo to wykluczyć takich przedsięwzięć, których **koszty robocizny i niektórych usług nie będą objęte wydatkami budżetu, ale przyjmą postać wolontariatu**. W takich sytuacjach uzasadnienie przyjętego przez zebranie wiejskie wniosku sołeckiego powinno dostatecznie precyzyjnie określać zakres działań wykonywanych w trybie darmowym. W przeciwnym przypadku wójt może odrzucić wniosek do projektu budżetu uznając zadanie (wydatki) za niedoszacowane.

Zaznaczyć również należy, że na tyle na ile przedsięwzięcia bez wolontariatu, które obejmują koszty robocizny, urząd gminy wykona poprzez zawarcie stosownych umów z wykonawcą, jednak po zakupie materiałów na przedsięwzięcie sołeckie i ich dostarczenie do sołectwa, to od sołtysa i społeczności sołeckiej zależy, czy zostanie ono rzeczywiście wykonane. Niewykonanie przedsięwzięcia, przy jego wykonaniu finansowym (tj. zakupie materiałów), nie powinno raczej prowadzić do pozbawienia gminy prawa do zwrotu środków z budżetu państwa za wydatek (tutaj: zakup) wykonany mimo wszystko z funduszu sołeckiego.

Z wolontariatem i udziałem rzeczowym lub finansowym mieszkańców wiąże się również możliwość **połączenia przedsięwzięcia sołeckiego z tzw. „inicjatywą lokalną”** w rozumieniu art. 2 pkt 4 i art. 19b-19h ustawy z 24.4.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873; ze zm.). Zgodnie z ostatnio powołanymi przepisami mieszkańcy mogą wystąpić do samorządu (tutaj: gminy) z wnioskiem o realizację przez nich zadania gminy z katalogu art. 4 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20 i 27 ww. ustawy. (Katalog z art. 4 ust. 1 obejmuje przykładowo zadania związane z infrastrukturą gminną, a także z zakresu kultury, kultury fizycznej, ochrony przyrody i zieleni). Zobowiązanie wnioskodawców może polegać na świadczeniu pracy społecznej, świadczeniach pieniężnych i rzeczowych. Tryb rozpoznawania tego rodzaju wniosków grup mieszkańców i kryteria ich rozpoznawania określa rada gminy w uchwale z art. 19c ww. ustawy. Następstwem akceptacji inicjatywy lokalnej jest umowa zawierana między wójtem a mieszkańcami.

W konsekwencji powyższego nie należy wykluczać, że inicjatywa lokalna uzyska poparcie wójta i zarazem poparcie zebrania wiejskiego ustalającego przedsięwzięcia do wniosku sołeckiego. Oznacza to **możliwość połączenia ze sobą konstrukcji „inicjatywy lokalnej” z konstrukcją „przedsięwzięcia sołeckiego”** w efekcie czego powstałoby „zadanie mieszane” z partycypacją ze strony grupy mieszkańców, ze strony gminy i ze środków sołectwa.

Procedura wprowadzania przedsięwzięć sołeckich do planu wydatków budżetu gminy

6.1. Wniosek sołecki i jego szczegółowość

Procedurę wprowadzania zadań sołeckich do budżetu roku przyszłego rozpoczyna uchwała rady gminy o wyrażeniu zgody na funkcjonowanie w roku następnym funduszu sołeckiego (z art. 1 ust. 1 FundSołU). Kolejnym krokiem jest dokonanie do dnia 31 lipca roku poprzedniego powiadomienia sołtysów przez wójta o wysokości środków funduszu sołeckiego (art. 2 ust. 2 FundSołU), jakie przypadają na dane sołectwo z algorytmu ustawowego z art. 2 ust. 1 FundSołU.

Na podstawie danych o wysokości środków funduszu i na zasadach z art. 4 ust. 4 FundSołU każde sołectwo opracowuje własny wniosek do projektu budżetu. Po uchwaleniu wniosku przez zebranie wiejskie - sołtys, działając na podstawie art. 4 ust. 4 FundSołU, do dnia 30 września przekazuje wójtowi wniosek do projektu budżetu na rok następny.

Wniosek sołecki, jak to wynika z art. 4 ust. 3 FundSołU, powinien wskazywać „przedsięwzięcia” przewidziane do realizacji na terenie sołectwa (dosłownie: „na obszarze sołectwa”), a także zawierać oszacowanie kosztów ich realizacji i uzasadnienie.

O przedsięwzięciach merytorycznych zmieszczonych we wniosku sołeckim rozstrzyga zebranie wiejskie. Uchwała zebrania wiejskiego, o przyjęciu wniosku, podejmowana jest z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa (art. 4 ust. 2 FundSołU). Zasadnym jest pogląd, że przyjmowana uchwała zebrania wiejskiego nie powinna ograniczać się do wskazania samych nazw i kwot przedsięwzięć, ale powinna również zawierać pozostałe elementy „wniosku”, czyli zawierać oszacowanie kosztów każdego z przedsięwzięć i uzasadnienie.

Szczegółowość wniosku sołeckiego (dokumentu) nie została określona w ustawie o funduszu sołeckim. Czy wnioskodawca, kierujący wnioskiem do zebrania wiejskiego, proponowane przedsięwzięcie ma rozpisywać na jego składowe (działania) i przypisywać im przewidywane koszty? Czy może wniosek ma być opracowany z uwzględnieniem sposobu jego opracowania określonego przez radę gminy w uchwale w sprawie procedury uchwalania budżetu i szczegółowości materiałów towarzyszących projektowi budżetu (z art. 53 ust. 1 SamGminU)? Warto w tym miejscu zastanowić się, czy rada i wójt będzie od sołectw wymagać opracowania wniosku z uwzględnieniem obowiązującej klasyfikacji budżetowej, a jeśli tak, to w jakim stopniu wniosek ma być szczegółowy.

Czy będzie to klasyfikacja w stopniu minimalnym (ustawowym) z art. 236 FinansePublU (dział, rozdział i tam przewidziane dodatkowo wyodrębnienia grup wydatków)?

Czy od wnioskodawców będzie się wymagać, aby składowe wydatki przedsięwzięcia zaplanowali również z uwzględnieniem klasyfikacji paragrafowej wydatków, gdyż pierwotnie uwzględnione wnioski sołeckie znajdują się w projektach planów finansowych jednostek budżetowych gminy (urzędu i innych)?

Należy się spodziewać, że **przedsięwzięcie z wniosku sołeckiego będzie raczej określane poprzez podanie jego zakresu i sposobu realizacji, zaś rzeczą wójta**

i skarbnika będzie nadanie poszczególnych składowym przedsięwzięcia odpowiednich paragrafów wydatków w projekcie planu finansowego urzędu (lub innej jednostki budżetowej gminy). Następnie przedsięwzięcie wraz z innymi wydatkami projektu planu jednostki realizującej wniosek sołecki oraz wydatkami projektowanymi przez inne gminne jednostki budżetowe złożony się na budżet, w którym przepis art. 226 *FinansePublU* przewiduje jedynie klasyfikację: „dział” i „rozdział” wydatków. Po uchwaleniu budżetu plan wydatków wraz z wyodrębnionymi w formie załącznika wydatkami sołeckimi trafi do planu finansowego urzędu gminy (a niekiedy innej jednostki budżetowej – np. szkoły), po czym dla każdego z zadań sołeckich ustalona zostanie klasyfikacja paragrafowa wydatków.

Jak już wcześniej wspomniano, na podstawie art. 3 ust. 1 *FundSołU* rada gminy może zwiększyć wysokość środków funduszu sołeckiego ponad kwotę z algorytmu ustawowego. Jeśli zwiększenie środków dokonano przed dniem 30 września (o czym powiadomiono sołectwo) zasadnym jest wówczas twierdzić, że wniosek sołecki powinien obejmować proponowane do budżetu przedsięwzięcia w kwocie odpowiadającej wysokości środków wynikających z algorytmu ustawowego, a także w kwocie odpowiadającej środkom dodatkowo przyznanym sołectwu przez radę gminy. Mając na uwadze, że zwrotowi z budżetu państwa w roku następnym podlegają tylko kwoty wydatków zrealizowanych z algorytmu ustawowego (art. 2 ust. 4 i 5 w związku z art. 3 ust. 2 *FundSołU*) zasadnym jest, aby załącznik sołecki do budżetu z art. 212 ust. 1 pkt 9 *FinansePublU* określał pochodzenie środków, czemu towarzyszyłaby odpowiednia analityka wykonania wydatków funduszu sołeckiego. Jest to uzasadnione również tym argumentem, że w załączniku sołeckim do budżetu, oprócz kwot wydatków finansowanych z algorytmu ustawowego oraz ze środków dodanych do funduszu przez radę gminy (art. 3 ust. 1 *FundSołU*), mogą znaleźć się dodatkowo środki przypadające na sołectwo z mocy przepisów statutu gminy z art. 51 ust. 3 *SamGminU* (o czym dalej).

W praktyce funkcjonowania ustawy o funduszu sołeckim trudną okazywać się będzie również kwestia planowania wydatków funduszu sołeckiego związanych z usuwaniem skutków klęski żywiołowej. W art. 1 ust. 4 *FundSołU* nie nazywa się ich „przedsięwzięciami”, a co za tym idzie wątpliwym jest stosowanie w tych przypadkach dotyczących planowania przedsięwzięć przepisów z art. 4 *FundSołU* z tam przewidzianymi terminami i procedurą.

6.2. Weryfikacja wniosku sołeckiego przez wójta i radę gminy

Wniosek sołectwa, aby go ująć w budżecie roku następnego, musi być przedłożony do wójta gminy nie później niż do dnia 30 września. Każdy wniosek podlega ocenie dokonywanej przez wójta pod kątem:

- czy sołectwo dochowało wymagań formalnych i merytorycznych z art. 4 *FundSołU* (a zatem: czy wniosek pochodzi od zebrania wiejskiego i czy zawiera poprawną kalkulację oraz uzasadnienie);
- czy wszystkie przedsięwzięcia są zgodne z kwotą środków budżetu gminy przypadającą na dane sołectwo;
- czy wszystkie przedsięwzięcia sołeckie są zgodne z wymogami merytorycznymi z art. 1 ust. 3 *FundSołU*.

Na podstawie art. 4 ust. 5 *FundSołU*, wójt gminy w terminie 7 dni od otrzymania wniosku sołeckiego może odrzucić wniosek informując o tym sołtysa. **Bezskuteczny upływ terminu 7-dniowego (do odrzucenia wniosku) zobowiązuje wójta do uwzględnienia wniosku sołeckiego w opracowanym projekcie budżetu gminy.**

W przypadku podjętej przez wójta odmowy uwzględnienia wniosku, sołtys w terminie 7 dni od otrzymania informacji odmownej od wójta może podtrzymać wniosek, kierując go do rady gminy za pośrednictwem wójta. Rada gminy rozpatruje wniosek sołecki w terminie do 30 dni od dnia jego otrzymania. Wójt gminy jest związany wydaną w sprawie wniosku uchwałą rady gminy. Problemowym w praktyce stanie się stosowanie procedury odwoławczej z art. 4 ust. 5 FundSołU, gdyż prawo nie wymaga od wójta, aby w pismo o odrzuceniu wniosku sołectwa do budżetu wójt musiało zawierać wyraźne uzasadnienie prawne (jaki przepis wniosek narusza) i uzasadnienie faktyczne (czyli rzeczywiste uchybienia proceduralne lub merytoryczne wniosku). Może to utrudniać sołtysowi opracowanie odwołania do rady gminy, a radzie gminy rozpatrzenie takiego odwołania. Równie problemową może być uchwała rady gminy, co do której prawo nie nakazuje zamieszczania uzasadnienia prawnego i faktycznego, jakie byłoby przegłosowane wraz z sentencją uchwały.

Odpowiednio do uwzględnionych wniosków wójt opracowuje projekt budżetu gminy i przekazuje radzie gminy projekt uchwały budżetowej gminy. **Zgodnie z art. 4 ust. 7 FundSołU, uchwalając budżet rada gminy odrzuca wniosek sołecki w przypadku, gdy zamierzone przedsięwzięcie nie spełnia wymogów z art. 1 ust. 3 FundSołU.** Odrzuceniu podlega zatem takie przedsięwzięcie, które nie mieści się w zakresie zadań własnych gmin, bądź nie przyczynia się do poprawy życia mieszkańców, bądź przedsięwzięcie, które jest sprzeczne z ustaleniami strategii rozwoju gminy. Odrzucenie przez radę gminy wniosku sołeckiego (w całości lub w części) ma postać głosowania cząstkowego przed uchwalaniem budżetu gminy. Skoro głosowanie dotyczy domkniętego już w projekcie budżetu gminy, to jego przedmiotem powinno być nie tylko usunięcie wydatku sołeckiego z projektu budżetu, ale również zrównoważenie budżetu na tę kwotę. Skutkiem odrzucenia przez radę gminy wniosku sołeckiego jest niezaplanowanie w budżecie gminy wydatku wnioskowanego przez sołectwo, co powoduje „uwolnienie środków”. Dlatego głosowaniu o odrzuceniu wniosku sołeckiego powinno towarzyszyć przyjęcie propozycji zapewnienia równowagi budżetowej i na równowartość uwolnionych środków rada gminy może zaplanować wybrany przez siebie wydatek budżetu, albo zmniejszyć dochody lub przychody budżetu, albo zwiększyć określoną pozycję rozchodów budżetu.

6.3. Obowiązki organów nadzoru

Pochodzący od wójta projekt budżetu, w którym nie uwzględniono przedsięwzięcia sołeckiego, podobnie jak uchwała budżetowa, w której nie uwzględniono zadania sołeckiego - będą podlegały osądowi legalności ze strony regionalnej izby obrachunkowej. Opiniując zgodność projektu budżetu z prawem izba może zakwestionować zarówno nieuwzględnienie w projekcie budżetu konkretnego (prawidłowego) wniosku sołeckiego, jak i kwestionować legalność wydatku uwzględniającego wniosek sołecki zawierający przedsięwzięcie nie możliwe do uwzględnienia w projekcie budżetu gminy (dajmy na to z powodu jego braku związku z zadaniami własnymi gminy). W stosunku do uchwalonej uchwały budżetowej, na podstawie art. 12 ustawy z dnia 7.10.1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz.577; z późn. zm.) izba może nakazać radzie gminy stosowną zmianę uchwały, czyli taką zmianę, która prowadziłaby do zaplanowania w wydatkach środków na przedsięwzięcie sołeckie uprzednio nie uwzględnione przez wójta i przez radę gminy.

6.4. Wprowadzanie do budżetu wydatków sołeckich na usuwanie skutków klęski żywiołowej

Problemem dla praktyki gminnej i przyszłego orzecznictwa stanie się stosowanie przepisu art. 1 ust. 4 FundSołU, który dopuszcza przeznaczenie środków sołeckich na usuwanie

skutków klęsk żywiołowych. Ustawa nie nazywana ich „przedsięwzięciami” tak jak wydatki z art. 1 ust. 3, których tryb wprowadzenia do budżetu określa art. 4 FundSoŹU. W ustawie nie wskazano żadnym wyraźnym przepisem trybu wprowadzenia do budżetu wydatków sołecki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych z art. 1 ust. 4 FundSoŹU. Niewątpliwie procedura z art. 4 FundSoŹU znajdować będzie zastosowanie do likwidacji skutków klęsk żywiołowych, jednak tylko wówczas, gdy wydatki tego rodzaju będą „przedsięwzięciami” planowanymi przez sołectwo na potrzeby projektu budżetu roku przyszłego z art. 1 ust. 3 FundSoŹU.

Wobec nieścisłości przepisów w praktyce mogą powstać dwa odmienne poglądy. Według pierwszego poglądu¹⁰, do wydatków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych stosuje się w całości przepisy dotyczące wydatków na „przedsięwzięcia”, a co za tym idzie, wydatki tego rodzaju wprowadza się do projektu budżetu i do budżetu na zasadach z art. 4 FundSoŹU. Według odmiennego poglądu, wydatki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych nie są „przedsięwzięciami” (z art. 1 ust. 3), dlatego przy ich wprowadzaniu do budżetu nie będzie znajdowała zastosowania dotycząca „przedsięwzięć” procedura z art. 4 FundSoŹU. Nie można za racjonalne uznawać twierdzenie, żeby na likwidację skutków klęski żywiołowej, która dotknęła sołectwo w sierpniu danego roku, sołectwo swoim wnioskiem sołeckim planowało stosowny wydatek budżetu roku następnego. Gdyby tak twierdzić, to wydatek na likwidację skutków klęski żywiołowej byłby możliwy do realizacji najwcześniej w styczniu następnego roku budżetowego. Skutki klęski żywiołowej należy likwidować „tu i teraz”. Podobnie nie sposób zachęcać sołectwa, aby we wniosku do budżetu roku następnego planowało przedsięwzięcia z zakresu bliżej nie znanych jeszcze klęsk żywiołowych. Gdy nie dojdzie do klęski żywiołowej to zamrożone w ten sposób środki przepadną sołectwu, gmina nie wykona wydatku sołeckiego, a co za tym idzie nie otrzyma stosownej rekompensaty z budżetu państwa. Ostatnio opisana sytuacja może z kolei uzasadniać pogląd o dopuszczalności zmiany wydatków sołeckich budżetu w trakcie roku budżetowego, tak aby z przedsięwzięcia można było przenosić środki na wydatek z tytułu likwidacji skutków klęski żywiołowej - o czym dalej.

Treść art. 4 FundSoŹU, jako przepisu proceduralnego, w zestawieniu z treścią dotyczących przeznaczenie fundusz przepisów ust. 3 i 4 art. 1 FundSoŹU – dowodzi na występowanie braków w przepisach ustawy, jako istotnej luki prawnej, z którą do czasu jej ewentualnego uzupełnienia przez ustawodawcę będzie musiała uporać się praktyka gminna i przyszłe orzecznictwo organów nadzoru oraz orzecznictwo sądów administracyjnych.

6.5. Fundusz sołecki a istniejące mechanizmy gospodarki finansowej sołectw z art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym i ze statutów gmin

Ustawa o funduszu sołeckim w żadnym ze swoich zapisów nie odnosi się do zastanego stanu prawnego gospodarki finansowej sołectw opartego na art. 51 ust. 3 SamGminU i rozwiązaniach z obowiązujących w tym względzie zapisów statutów gmin. Nie odnosi się również do zapisu art. 48 ust. 1 SamGminU, według którego do dyspozycji sołectwa pozostają dochody z mienia komunalnego oddanego danemu sołectwu. Traktujące o gospodarce finansowej sołectw zapisy statutów niektórych gmin przewidują właściwe w tych gminach zasady partycypacji sołectw w decydowaniu o wydatkach budżetów gmin. Niewątpliwie odbiegają one od zasad szacowania wysokości środków sołeckich z art. 2 ust. 1 FundSoŹU. Odmienny jest również tryb ich wprowadzania do projektu budżetu niż środków funduszu sołeckiego z art. 4 FundSoŹU.

Mając na względzie obowiązujący art. 51 ust. 3 SamGminU i zapisy statutów gmin, brak jest podstaw do budowania wniosków, że przez sam fakt uchwalenia ustawy o funduszu sołeckim

10 Zob.: „Fundusz Sołecki – poradnik”, materiał Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji; 2009 r., s. 8-10.

ustawodawca uchyla normę o gospodarce finansowej sołectw z art. 51 ust. 3 i art. 48 ust. 1 SamGminU oraz związane z nią unormowania statutowe. Wprowadzana ustawą konstrukcja funduszu sołeckiego nie jest rozwiązaniem obligatoryjnie stosowanym w każdej gminie i zależy od corocznej decyzji rady gminy. W konsekwencji to **do rady gminy będzie należał wybór: Czy w gminie w ogóle wprowadzić gospodarkę finansową sołectw? oraz wybór: Na jakich rozwiązaniach oprzeć gospodarkę finansową sołectw? Czy na kształtowych przez radę gminy rozwiązaniach statutowych (z art. 51 ust. 3 SamGminU), czy na rozwiązaniach z ustawy o funduszu sołeckim?** Należy przy tym zaznaczyć, że dwa ww. rodzaje rozwiązań nie wykluczają się wzajemnie i mogą funkcjonować jednocześnie w gminie. Dlatego przed dylematem staną władze tych gmin, gdzie funkcjonują oparte na statucie gminy własne zasady gospodarki finansowej sołectw, które w konkretnych przypadkach mogą nawet być korzystniejsze dla sołectw niż rozwiązania z ustawy o funduszu sołeckim. Cóż w takim przypadku uczynić? Uchylić rozwiązania statutowe i zdać się tylko na roczne decyzje rady gminy z art. 1 ust. 1 FundSołU? Czy może stosować jednocześnie dwa modele gospodarki finansowej sołectw?

Problem wyboru sposobu prowadzenia gospodarki finansowej sołectw nie sprowadza się do prostego wyboru między rozwiązaniami statutowymi a rozwiązaniami ustawowymi, choć z tym drugim rozwiązaniem prawo wiąże korzyści dla gminy w postaci uzyskania w następnym roku środków z budżetu państwa z art. 2 ust. 4-9 FundSołU. Patrząc na problem z perspektywy władz gminy dogodniejszym rozwiązaniem byłoby przejście na związany z korzyściami finansowymi model z ustawy o funduszu sołeckim. Jednak model ustawowy, w odróżnieniu od modelu opartego na zapisach statutu gminy, nie gwarantuje sołectwom, że w następnym roku rada gminy ponownie uruchomi fundusz sołecki. Dlatego ze względu na zachowanie mocy obowiązującej art. 51 SamGminU i zapisów statutowych - w pierwszych latach funkcjonowania ustawy w kraju wystąpią cztery rodzaje gmin i sołectw:

- (1) **gminy bez jakiegokolwiek formy prowadzenia gospodarki finansowej sołectw** – czyli bez funduszu sołeckiego (bo rada gminy podjęła uchwałę o nieuruchamianiu na dany rok funduszu sołeckiego) i zarazem bez gospodarki finansowej sołectw opartej na statucie gminy (bo statut gminy nie zawiera żadnych w tym względzie ustaleń);
- (2) **gminy, w których gospodarka finansowa sołectw ogranicza się do obowiązywania zasad określonych w statucie gminy**, gdyż rada gminy nie uchyliła dotychczasowych zasad gospodarki finansowej opartych na statucie a zarazem podjęła na dany rok uchwałę o nieuruchamianiu funduszu sołeckiego;
- (3) **gminy, w której gospodarka finansowa sołectw polega wyłącznie na modelu funduszu sołeckiego**, w których rada gminy podjęła na dany rok uchwałę z art. 1 ust. 1 FundSołU, a zarazem brak jest ustaleń statutu dopuszczających dodatkową jeszcze gospodarkę finansową sołectw z art. 51 ust. 3 SamGminU;
- (4) **gmin, w których jednocześnie funkcjonuje pula sołecka ze statutu gminy i pula z funduszu sołeckiego** na skutek podjęcia przez radę gminy dodatkowej uchwały o uruchomieniu na dany rok funduszu sołeckiego.

Należy w uzupełnieniu zaznaczyć, że ze względu na roczność decyzji rady z art. 1 ust. 1 FundSołU, nie jest możliwym wpisanie ustawowej konstrukcji funduszu sołeckiego niejako „na stałe” do statutu gminy. Zapisami statutu gminy można co najwyżej odsyłać do ustawy o funduszu sołeckim i tam przewidzianych rocznych uchwał w sprawie uruchomienia lub odmowy uruchomienia funduszu sołeckiego. Stabilnymi będą natomiast zapisane w statucie własne-gminne rozwiązania, które traktują o odmiennych niż model funduszu sołeckiego zasadach partycypacji sołectw w decydowaniu o wydatkach budżetu gminy.

Kłopoty mogą powstać, jeśli w gminnej procedurze opracowania projektu budżetu, co często ma miejsce, termin opracowania propozycji do projektu budżetu, na pulę środków określonych w art. 51 ust. 3 SamGminU określono dajmy na to na październik lub połowę listopada. Wówczas dochodziłoby do *de facto* dwóch wniosków sołeckich: pierwszego (do 30 września) na pulę środków z ustawy o funduszu sołeckim oraz drugiego na pulę środków ustalaną na podstawie statutu gminy z art. 51 ust. 3 SamGminU. Zasadnym jest zatem, aby dopływ informacji do sołtysów o wysokości środków sołeckich ustalanych na podstawie statutu gminy zsynchronizować z terminarzem z ustawy o funduszu sołeckim, tak aby w jednym wniosku można była zaplanować jednorodne zadanie na równowartość środków funduszu sołeckiego i należnych sołectwu środków ustalanych na podstawie statutu gminy. Powyższą synchronizację można dokonać w trybie stosownych zapisów w uchwale w sprawie procedury uchwalania budżetu z art. 234 FinansePublU.

Rozdział VII.

Wykonanie budżetu gminy w części dotyczącej funduszu sołeckiego

Regulacja prawna z ustawy o funduszu sołecim w zasadzie kończy się na uchwaleniu budżetu z wydatkami sołeckimi. W fazie wykonania budżetu działają przepisy ustawy o finansach publicznych i ustawy o samorządzie gminnym.

7.1. Zapis wydatków funduszu sołeckiego w budżecie gminy

Miejsce zadań sołeckich w budżecie gminy uzależnione jest od przepisów określających szczegółowość planu wydatków budżetu z art. 236 *FinansePublU*. Przy czym przepis art. 236 ust. 5 *FinansePublU* nie wyklucza specjalnego (dodatkowego) wyszczególniania zadań sołeckich w postaci osobnego załącznika do budżetu.

Patrząc z perspektywy dotychczasowego funkcjonowania gospodarki finansowej sołectw opartej na rozwiązaniach ze statutów gmin, wydatki funduszu sołeckiego na typowe przedsięwzięcia (z art. 1 ust. 3 *FundSołU*) oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (z art. 1 ust. 4 *FundSołU*) w większości znajdują wyraz w grupie p/n „wydatki bieżące jednostek budżetowych” w ramach podgrupy: „wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostki budżetowej (na zakup materiałów, na finansowanie usług), bądź w wydatkach majątkowych (na sfinansowanie umów o roboty budowlane, na sfinansowanie zakupów środków trwałych).

Nie należy mimo to wykluczać sytuacji, gdy przedsięwzięcie sołeckie może prowadzić do realizacji zadań z działu 801 – Oświata i wychowanie, które mogą w części obejmować dodatkowe zajęcia z dziećmi, a co za tym idzie, wydatkami funduszu sołeckiego byłyby tutaj w ramach grupy: „wydatki bieżące jednostek budżetowych” również wydatki podgrupy: „wynagrodzenia i składki od nich naliczane”.

Mając na względzie przepis art. 2 ust. 4 i art. 3 ust. 2 *FundSołU* w ramach załącznika sołeckiego do budżetu w budżecie koniecznym będzie określenie rodzaju puli pochodzenia środków, bowiem zwrot środków z budżetu państwa na rzecz gminy dotyczy jedynie tych zadań, które pochodziły z dyspozycji pulą sołecką z art. 2 ust. 1 *FundSołU*. Jeśli więc rada gminy uruchomi fundusz sołecki na dany rok, a także uzupełni środki funduszu ponad kwotę z algorytmu (art. 3 *FundSołU*) i zarazem zachowa niezmiennymi zapisy statutu gminy przewidującego odrębne zasady partycypacji sołectw w wydatkach budżetu gminy, to wówczas załącznik sołecki do budżetu będzie obejmował trzy aż rodzaje wydatków: wydatki finansowane z puli podstawowej z algorytmu (art. 2 *FundSołU*), wydatki finansowane z dodatkowych zwiększeń środków funduszu sołeckiego (art. 3 *FundSołU*) oraz wydatki sołeckie na kwoty wynikające ze statutu gminy (lub zachowanej w obiegu prawnym uchwały nie-statutowej).

7.2. Wydatki funduszu sołeckiego w planach finansowych jednostek budżetowych

Po uchwaleniu przez radę gminy uchwały budżetowej, wydatki budżetu, ujęte dotychczas w szczególności z art. 226 *FinansePublU* ulegają dodatkowej specyfikacji na paragrafy

wydatków, po czym pozycje dochodów i wydatków budżetu przenoszone są w całości do planów finansowych jednostek budżetowych gminy (urzędu, ośrodka pomocy społecznej, szkół i innych jednostek budżetowych).

Dawniej służył temu tzw. układ wykonawczy budżetu, który wójt opracowywał na podstawie art. 186 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z 30.6.2005 r. Obecnie przepis art. 249 nie nakazuje opracowania układu wykonawczego, mimo to wójtowie sporządzają plany pośrednie (wykonawcze) na wzór dawnego układu wykonawczego. Według art. 249 ust. 1 pkt 1 FinansePublU w wykonaniu uchwały budżetowej wójt ustala i przekazuje dane do planów jednostek budżetowych gminy. Przy czym w pozycjach planu wydatków trzeba będzie przenieść z budżetu specyfikację właściwą załącznikowi sołeckiemu.

Dla przykładu: wydatki planu finansowego urzędu w ramach działu 600 (Transport i łączność), rozdziału 60017 (drogi wewnętrzne) na „paragrafie 4270 – zakup usług remontowych” w konkretnym przypadku mogą obejmować wydatki realizowane ze środków nie-sołeckich urzędu gminy w zakresie remontu konkretnych połączeń drogowych, jak i obejmować dotyczące konkretnych dróg wydatki na przedsięwzięcie sołectwa A, sołectwa B i sołectwa C. Przy czym wydatki sołectwa C nie pochodząby z ustawowych środków funduszu sołeckiego z art. 2 ust. 1 FundSołU, ale z dodatkowych środków przyzywanych przez radę gminy w trybie art. 3 ust. 1 FundSołU. Roboty remontowe mogłaby wykonać jedna firma i wystawić jedną fakturę. Przy czym faktura powinna być opisana nie tylko adnotacją „sfinansowano z działu 600, rozdziału 60017 z § 4270”, ale uwzględniać odpowiednio zaangażowanie limitów wydatków trzech sołectw wraz z określeniem środków ustawowych funduszu sołeckiego. Zapłata dokonana za fakturę wejdzie bowiem do refundacji z budżetu państwa (z art. 4 ust. 4-9 FundSoł), ale tylko w zakresie środków z ustawowej puli funduszu sołeckiego.

7.3. Dyspozycja środkami funduszu sołeckiego

Plan finansowy urzędu gminy, w ujętych w nim wydatkach funduszu sołeckiego, realizuje co do zasady wójt gminy, jako osoba stająca na czele urzędu gminy z art. 53 ust. 1 FinansePublU. Na podstawie i w trybie z art. 53 ust. 2 FinansePublU wójt może upoważnić zastępcę lub podległego sobie pracownika (pracowników) do zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków do kwoty limitów planu urzędu, w tym tam ujętych wydatków sołeckich.

Jak już wcześniej wskazano (w rozdziale I) w praktyce niektórych gmin stosowane są rozwiązania oparte na **udziale sołtysa w zaciąganiu zobowiązań i dokonywaniu wydatków sołeckich**. Ma to uzasadnienie w zapisach statutów gmin i zapisach statutów sołectw z art. 48 SamGminU. Przyjmowane rozwiązania sprowadzają się do wymogu „podwójnego podpisu” wójta (lub osoby upoważnionej) i sołtysa w zakresie zawierania umów i dekretacji faktur do zapłaty, bądź (co rzadziej spotykane) udzielaniu sołtysowi przez wójta upoważnienia do samodzielnego dokonywania funkcji dysponenta na podstawie statutu gminy lub statutu sołectwa. Oczywiście, że umowy do swojej skuteczności wymagają kontrasygnaty skarbnika (z art. 46 SamGminU), a wydatki potwierdzenia prawidłowości operacji przez głównego księgowego urzędu z art. 53 FinansePublU.

Należy przypuszczać, że w gminach, w których gospodarka finansowa sołectw ograniczy się do rocznych rozstrzygnięć rady gminy o uruchomieniu na rok następny funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 FundSołU, w uchwałach budżetowych mogą znaleźć się postanowienia o przyznaniu sołtysom określonych uprawnień dysponentów środków sołeckich, właściwe zapisowi art. 212 ust. 1 pkt 9 FinansePublU.

7.4. Dopuszczalność śródrocznych zmian budżetu w części dotyczącej funduszu sołeckiego

Kluczowym problemem praktyki gminnej posługującej się rozwiązaniami z ustawy o funduszu sołeckim jest rozstrzygnięcie kwestii dopuszczalności zmian budżetu w części dotyczącej wydatków funduszu sołeckiego.

W dotychczasowej praktyce gmin stosujących oparte na statucie gminy zasady partycypacji sołectw w wydatkach budżetu gminy (z art. 51 ust. 3 SamGminU) miały miejsce zmiany budżetu w części traktującej o zadaniach sołectw. Polegały one na przesunięciach środków z jednego zadania na inne istniejące lub nowe zadanie sołeckie. Tam z kolei, gdzie regionalne izby obrachunkowe nie kwestionowały przypadków, gdy pierwotna dyspozycja środkami sołeckimi zakładała pozostawienie ich części na rezerwie celowej, oczywistymi były zmiany budżetu polegające na dyspozycji rezerwą sołecką. Zmiany budżetu między wydatkami (w granicach działu) dokonywał organ wykonawczy gminy na mocy ogólnego upoważnienia udzielonego przez radę gminy na podstawie art. 184 ust. 2 pkt 1 i art. 188 ust. 2 ustawy o finansach publicznych z 30.6.2005 r. Ewentualne przesunięcia między zadaniami sołeckimi z jednego działu do innego działu wydatków dokonywała rada gminy z inicjatywy wójta gminy z art. 179 ustawy z 30.6.2005 r. i art. 60 ust. 2 pkt 4 SamGminU. Gdy idzie o dysponowanie utworzoną w budżecie rezerwą na zadania sołeckie, zmiany budżetu dokonywał wyłącznie właściwy organ wykonawczy gminy na podstawie art. 188 ust. 1 pkt 2 ustawy z 30.6.2005 r. i art. 60 ust. 2 pkt 5 SamGminU. Związanie rady i wójta gminy dyspozycją sołecką, w zakresie zmiany budżetu, miało umocowanie w przyjętych zapisach statutu gminy.

Mając na względzie znane w praktyce gminnej zmiany dotychczas konstruowanego załącznika sołeckiego do budżetu, a zarazem zamieszczenie w ustawie o funduszu sołeckim przepisu art. 4 regulującego procedurę wprowadzania przedsięwzięć sołeckich do projektu budżetu, problem dopuszczalności zmian budżetu w części dotyczącej wydatków funduszu sołeckiego jest trudny do rozwiązania.

Chodzi tutaj nie tylko o **ocenę dopuszczalności przenoszenia środków między przedsięwzięciami sołeckimi**, ale i także o **kwesie proceduralne podejmowania tego rodzaju zmian budżetu**. Ustawa o funduszu sołeckim zawiera przepisy proceduralne, które literalnie dotyczą wprowadzania zadań do projektu budżetu. Procedurę zmian budżetu normuje ustawa o finansach publicznych, w ramach czego określa kompetencje wójta i jego wyłączną inicjatywę w zakresie przygotowywania projektów uchwał rady gminy w sprawie zmiany budżetu. O ile ustawa o funduszu sołeckim gwarantuje zachowanie w budżecie zadań sołeckich wprowadzonych w trybie art. 4, o tyle **brak jest wyraźnego przepisu przewidującego inicjatywę sołecką w zakresie zmiany budżetu w części wydatków sołeckich, co dotyczy nie tylko przesunięć między przedsięwzięciami sołeckimi, ale i również dysponowania rezerwą sołecką, gdyby w ogóle dopuścić tworzenie rezerw celowych**.

Czy ma to być uchwała zebrania wiejskiego o identycznej treści, jak pierwotny wniosek sołecki z art. 4 FundSołU? Czy tego rodzaju uchwała, gdyby dopuścić zmiany wydatków funduszu sołeckiego, jest wiążąca dla wójta gminy i dla rady gminy? W polu rozważań mieści się również osąd dopuszczalności zamieszczania w uchwale budżetowej przepisów przewidujących procedurę zmian funduszu sołeckiego w trybie i z udziałem organu sołectwa określanego w uchwale budżetowej - na podstawie art. 212 ust. 1 pkt 9 FinansePublU.

Jak już wcześniej wskazano (w rozdziale V pkt 5.5.) raczej nie budzą wątpliwości śródroczne zmiany w wydatkach funduszu sołeckiego polegające na zmniejszeniu wydatków na przedsięwzięcie (z art. 1 ust. 3) i utworzeniu wydatku na usuwanie skutków klęski żywiołowej (art. 1 ust. 4)¹¹. Rozwiązanie kwestii dopuszczalności innych jeszcze zmian w wydatkach funduszu sołeckiego napotyka na brak wyraźnych przepisów. Same natomiast przepisy ogólne

11 Zob.: „Fundusz Sołecki – poradnik MSWiA”, op. cit.

o zasadach dokonywania zmian budżetu (z ustawy o finansach publicznych) nie gwarantują, że budżet w części dotyczącej funduszu sołeckiego zostanie zmieniony przez radę lub wójta gminy - zgodnie z oczekiwaniami sołectwa.

7.5. Dopuszczalność przeniesienia wydatku budżetu objętego funduszem sołeckim na „wydatki niewygasające”

Zgodnie z art. 263 ust. 1 FinansePublU, limity wydatków zamieszczonych w budżecie gminy, niewykorzystane do końca roku, tracą moc upoważnienia umożliwiającego dokonywanie wydatków. Wyjątkiem od powyższego jest możliwość ustanawiania przez radę gminy tzw. „wydatków niewygasających”. Posłużenie się tą konstrukcją powoduje że w roku następnym występują niejako **dwa plany finansowe gminy – budżet z planem wydatków oraz plan wydatków niewygasających pochodzących z budżetu roku poprzedniego**.

W dotychczasowej praktyce gminnej stosunkowo często posługiwano się konstrukcją wydatków niewygasających zwłaszcza wówczas, gdy wykonanie zadania (dostawy lub roboty budowlanej) przeciągało się powodując, że wykonawca przedstawiał fakturę dopiero w następnym roku budżetowym. Wydatki niewygasające dotyczyły również wydatków sołeckich planowanych w budżecie na podstawie statutu gminy z art. 51 ust. 3 SamGminU.

Ustawa o funduszu sołeckim z wykonaniem wydatków sołeckich wiąże częściowy zwrot środków z budżetu państwa. Z przepisów wykonawczych do ustawy o finansach publicznych wynika, że wydatki niewygasające na koniec roku traktuje się jako „wykonane budżetu”.

Rodzi to problem: **czy zwrot środków z budżetu państwa dla gminy dotyczyć może również wydatków sołeckich przeniesionych przez radę gminy na wydatki niewygasające?**

Rozwiązując powyższy problem praktyka gminna i organy nadzoru będą sięgać po przepis art. 2 ust. 3 FundSołU, według którego „środki funduszu niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku”. Powołany przepis niewątpliwie dotyczy „niewykorzystanych środków”, które jako pula nie przechodzą na rok następny, a przez to nie zwiększają puli do dyspozycji sołectwa w danym roku. Wydaje się, że przepisowi art. 2 ust. 3 FundSołU będzie nadawane również znaczenie przepisu specjalnego w stosunku do ogólnej regulacji z art. 263 FinansePublU – czyli takie znaczenie, że w stosunku do zadań funduszu sołeckiego nie będzie można posługiwać się ogólną konstrukcją wydatków niewygasających z art. 263 FinansePublU. Interpretacja taka, gdyby ją dopuścić, powodować może szereg problemów praktycznych.

O tym, że wydatek nie będzie sfinansowany ze środków budżetu danego roku i trzeba będzie zamówienie sfinansować w roku kolejnym, wiadomo w ostatnich miesiącach roku, czyli po dniu 30 września, do kiedy sołectwo opracowuje wniosek do projektu budżetu następnego roku. Czy można w takiej sytuacji wymusić na sołectwie zmianę wniosku do projektu budżetu złożonego do 30 września, tak aby na skutek niedopuszczenia wydatków niewygasających, dyspozycja środkami obejmowała również zapłatę w roku kolejnym faktury pochodzącej z umowy zawartej w roku bieżącym? Gdyby twierdzić inaczej, to faktura po zaplanowaniu zobowiązania w budżecie roku kolejnego musiałaby być płacona ze środków ogólnych gminy – innych niż środki funduszu sołeckiego tego sołectwa.

Wprowadzenie poglądu o braku możliwości przenoszenia zadań sołeckich na wydatki niewygasające, przy równoczesnym dopuszczaniu z końcem roku możliwości zmiany budżetu w części funduszu sołeckiego, może prowadzić do niegospodarności, jeśli sołectwo nie chcąc utracić środków (bo wykonanie wydatku nie nastąpi w tym roku) będzie wnioskować o zmianę budżetu, w celu wykorzystania (na siłę) środków do końca roku na jakikolwiek planowany na nowo wydatek (zakup, usługę itp.).

Zwrot gminie równowartości części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego

8.1. Wysokość refundacji z budżetu państwa

Zachętą dla rady gminy do uruchomienia funduszu sołeckiego jest przepis art. 2 ust. 4 FundSołU, mocą którego gminie z tytułu wykonania wydatków funduszu sołeckiego należy się częściowy zwrot środków z budżetu państwa. Wypłata dokonywana jest w roku następnym po finansowym wykonaniu wydatków funduszu sołeckiego.

O wysokości zwracanych środków stanowi art. 2 ust. 5-9 FundSołU uzależniając kwotę zwrotu od właściwego konkretnej gminie **współczynnika K_b (kwoty bazowej)** w relacji do **średniej kwoty bazowej w kraju (K_{bk})** - wyliczanej rokrocznie przez Ministra Finansów. Indywidualną dla gminy kwotę bazową (K_b) oblicza się jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. (Wielkością K_b , dla obliczenia wysokości zwrotu wydatków funduszu sołeckiego wykonanych w roku 2010 r. będzie ta sama kwota K_b , która służyła wyliczeniu środków funduszu sołeckiego dla budżetu roku 2010, czyli wielkość dochodów bieżących i ilość mieszkańców na 31.12.2008 r.).

Drugi ze współczynników dla obliczenia wysokości zwrotu środków, jako ustalana przez Ministra Finansów **średnia kwota bazowa w kraju (K_{bk}) jest ilorzem dochodów bieżących i liczby mieszkańców obliczanych dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich**. Dochody bieżące gmin ustala się poprzez zsumowania tego rodzaju dochodów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich na koniec roku poprzedzającego o dwa lata rok funkcjonowania funduszu sołeckiego. (Dla obliczeń z tytułu zwrotów wydatków funduszu sołeckiego roku 2010 należy brać pod uwagę wykonanie dochodów bieżących w ww. gminach na dzień 31.12.2008 r.). Gminami branymi pod uwagę przy ustalaniu danych do K_{bk} są gminy wiejskie i miejsko-wiejskie ujęte w rejestrze terytorialnym, o którym mowa w art. 47 ustawy z 29.6.1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U.Nr 88, poz. 439, z późn. zm.), według stanu na dzień 1 stycznia roku poprzedzającego rok budżetowy. (Dla obliczania zwrotów wykonanych wydatków funduszu sołeckiego budżetu 2010 r., będą to dane o liczbie mieszkańców ww. gmin kraju, ustalane na podstawie informacji od Prezesa GUS, według stanu na 31.12.2008r.).

Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Finansów, **średnia kwota bazowa w kraju (K_{bk}) na rok budżetowy 2010 wynosi 2.312,09 zł/mieszkańca**.

Według art. 2 ust. 5 FundSołU należy gminie zwrot środków z budżetu państwa wynosi odpowiednio:

30% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest mniejsze od średniego K_{bk} w skali kraju

20% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b wynosi od 100% do 120% średniego K_{bk} w skali kraju

10% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest większe od 120% średniego K_{bk} w skali kraju

Należy w tym miejscu podkreślić, że **zwrot dotyczy wyłącznie tych wydatków, które dokonały się w ramach puli środków sołeckich z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU**. Zwrot nie obejmie zatem wykonanych wydatków ze zwiększenia puli funduszu o dodatkowe środki z art. 3 FundSołU. Tym bardziej nie będzie obejmował refinansowania wydatków sołeckich z dodatkowej puli środków sołeckich, która funkcjonuje w niektórych gminach kraju z mocy statutów gmin i statutów sołectw z art. 48 i art. 51 ust. 3 SamGminU.

Zasadne jest twierdzić, że zarówno w planowaniu budżetu, jak i jego wykonaniu niezbędne jest wyodrębnianie środków z algorytmu ustawowego z art. 2 ust. 1 FundSołU, od puli uzupełniającej (art. 2 FundSołU) i od możliwej puli środków statutowych.

Dlatego **w ewidencji księgowej jednostki budżetowej wykonującej wydatki załącznika sołeckiego powinno się wyodrębnić zarówno zaangażowanie limitu wydatku sołeckiego pochodzącego z puli z art. 2 ust. 1 FundSoł, jak i wykonanie tego rodzaju wydatku – czyniąc to drogą odpowiedniego opisu na fakturze lub rachunku**. Jedna i ta sama umowa o usługę remontu drogi, a następnie wystawiona na urząd faktura, przy jej przypisaniu do „działu-rozdziału-paragrafu”, może dotyczyć nie tylko wykonania wydatku drogowiczego jednego sołectwa, ale i tego rodzaju wydatków innych sołectw, a także wydatków nie-sołeckich urzędu gminy. Jeśli w gminie oprócz funduszu sołeckiego w dyspozycji sołectw pozostawały również środki wyliczane na zasadach ze statutu gminy (z art. 51 ust. 3 SamGminU), bądź dodatkowe środki funduszu sołeckiego (z art. 3 ust. 1 FundSołU) – konkretna faktura za roboty drogowicze musi mieć odpowiedni odpis, gdyż zwrot za nią środków z budżetu dotyczy tylko tej jej części, którą pokryto środkami z algorytmu z art. 2 ust. 1 FundSołU.

8.2. Tryb zwrotu środków

Kwestie związane ze zwrotem środków normuje rozporządzenie Ministra Finansów z 25.1.2010 r. w sprawie trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego (Dz.U. Nr 21 poz. 106– dalej: RozpFundSoł).

Zwrot dokonuje się na podstawie „wniosku”, którego formularz zawiera załącznik do RozpFundSoł. Zgodnie z nim wniosek podpisany przez organ wykonawczy gminy i przez jej skarbnika jest wyrazem samodzielnego wyliczenia zwrotu drogą: (a) wskazania własnej kwoty bazowej (K_b); (b) odwołania się do informacji Ministra Finansów o średniej kwocie bazowej krajowej (K_{bk}); (c) określenia wysokości wykonanych wydatków funduszu sołeckiego; (d) określenia właściwego dla zwrotu współczynnika procentowego (10%, 20%, 30%) z art. 2 ust. 5 FundSołU; (e) przemnożenia kwoty wykonanych wydatków „c” przez współczynnik procentowy „d”.

Według § 2 ust. 3 RozpFundSoł wniosek należy złożyć do właściwego wojewody do dnia 31 maja roku następnego, po roku w którym dokonano wydatków funduszu sołeckiego. Na podstawie § 3 RozpFundSoł wojewoda weryfikuje wniosek gminy i w przypadku stwierdzenia w nim braków lub błędów, wzywa gminę do ich usunięcia w terminie 7 dni. Nieusunięcie braków lub błędów w tym terminie zobowiązuje wojewodę do pozostawienia wniosku bez rozpoznania. W związku literą zapisów § 2 ust. 3 RozpFundSoł będzie dochodziło do interpretacji, według których zarówno „termin 31 maja”, jak i „termin 7 dniowy” (na korektę wniosku) mogą być uznawane jako „termin zawity”, niedochowanie którego pozbawia gminę prawa dochodzenia zwrotu środków z art. 2 ust. 4 i 5 FundSołU.

Jak to wynika z § 4 RozpFundSoł, zwrot wydatków następuje na rachunek gminy w terminie do dnia 31 sierpnia roku następującego po roku ich dokonania.

8.3. Forma zwrotu wydatków

Formą zwrotu wydatków poniesionych z funduszu sołeckiego jest dotacja celowa z budżetu państwa z art. 2 ust. 4 FundSołU. Ustawa o funduszu sołeckim nie określiła (celu) przeznaczenia tej dotacji.

Nadanie wydatkom budżetu państwa formy dotacji celowej może rodzić wątpliwości w zakresie przeznaczenia tego rodzaju dochodu budżetu gminy. Obiektywne bowiem zwrot powinien być dochodem ogólnym (tak jak subwencja), a o jego przeznaczeniu powinna decydować rada gminy. Refundacja, jako taka, służy sfinansowaniu jakiegokolwiek wydatku budżetu gminy. Może również stanowić uzupełnienie do środków funduszu sołeckiego z art. 3 FundSołU, jednak decyzja taka pozostawiona być powinna radzie gminy. Tymczasem dotacja celowa ze swej natury z art. 126 i art. 127 FinansePublU ma przeznaczenie ograniczone do sfinansowania określonego wydatku.

Co do zasady dotację celową może wprowadzić do budżetu organ wykonawczy gminy zwiększając dochody i planując (zgodnie z jej przeznaczeniem) wydatki - na podstawie art. 257 pkt 1 FinansePublU. Powyższe rodzi wątpliwości, gdyż typowa dotacja celowa podlega rozliczeniu określonymi tylko wydatkami, zaś ich nieponiesienie rodzi konieczność zwrotu dotacji do budżetu państwa art. 168 i 169 FinansePublU.

Jest to dotacje refinansujące wydatki już dokonane – poniesione, a co za tym idzie nie powinny się do niej odnosić reguły dotyczące dotacji celowych z budżetu państw do zadań własnych gmin z art. 128 ust. 2 FinansePublU, ani reguły zawierania szczególnych umów na zadanie przyszłe, jak z art. 150 FinansePublU.

Należy mimo wszystko uznawać, że do dotacji celowej z art. 2 ust. 4 FundSołU, która *de facto* kompensuje uprzednio dokonane wydatki, znajdzie zastosowanie dyspozycja **art. 50a ustawy z 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego** (Dz.U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539; ze zm.). Dlatego o wprowadzeniu dotacji do dochodów budżetu gminy i o związanych z nią zmianach budżetu nie będzie decydować organ wykonawczy gminy z art. 257 ust. 1 FinansePublU, ale wyłącznie właściwy organ stanowiący.

Rozdział XI.

Wybór orzecznictwa – kazusy

9.1. Prowadzenie gospodarki finansowej sołectw na podstawie statutu gminy i statutów sołectw - wyrok WSA w Bydgoszczy

Tezy:

1. Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420) nie uchyla ani nie zmienia przepisów art. 48 i art. 53 ustawy o samorządzie gminnym dotyczących prowadzenia przez jednostki pomocnicze (w tym sołectwa) gospodarki finansowej.
2. Wyodrębnienie środków funduszu sołeckiego nie wyklucza innych formy finansowania działalności sołectw.
3. Uchwała rady gminy w sprawie wyrażenia zgody bądź nie wyrażeniu zgody na utworzenie funduszu sołeckiego - dotyczyć może tylko danego roku budżetowego, zaś termin na jej podjęcie (do 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy), należy uznać za nieprzekraczalny.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 20 stycznia 2010r. (sygn.akt: I SA/Bd 951/09)

SENTENCJA WYROKU

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy w składzie /.../ po rozpoznaniu w Wydziale I na rozprawie w dniu 20 stycznia 2010r. sprawy ze skargi Gminy Białe Błota na uchwałę Regionalnej Izby Obrachunkowej w B. z dnia 14.10.2009 r. Nr XX/32/09 w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały Rady Gminy B.B. Nr XXXVI/412/2009m z dnia 24.09.2009 r. - uchyla zaskarżoną uchwałę.

SYTUACJA FAKTYCZNA I PRAWNA SPRAWY

Uchwałą Nr XXXIV/378/2009 z 18.6.2009 r. Rada Gminy B.B. postanowiła o wyodrębnieniu w budżecie roku 2010 środków funduszu sołeckiego – w rozumieniu przepisów ustawy z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim.

Według Statutu Gminy B.B. i statutów sołectw, w Gminie działa 11 sołectw, zaś przepisy statutowe każdemu sołectwu zapewniają możliwość rocznego planowania do budżetu gminy swoich zadań na równowartość środków ustalanych jako wielkość procentowa od wpływów podatków z terenu sołectwa.

Dnia 16.6.2009 r. w Urzędzie Gminy B.B. odbyło się szkolenie, na którym sołtysi i urzędnicy gminni poznali uwarunkowania wynikające z ustawy z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420 – dalej: u.f.s.). Wskazano również na możliwość funkcjonowania funduszu sołeckiego równoległe do istniejących w Gminie zasad gospodarki finansowej sołectw opartych na przepisach statutowych. Jak ustaliły służby finansowe Urzędu, uruchomienie w roku 2010 funduszu sołeckiego spowodowałoby przeznaczenie na zadania sołeckie kwoty bliskiej kwocie

dotychczasowych wydatków sołeckich wynikających z przepisów statutowych. Relatywnie wysokie dochody gminy (ok. 45 mln zł przy liczbie ludności od 15.700) oznaczałyby, że na skutek realizacji wydatków funduszu sołeckiego w roku 2011 Gmina B.B. otrzyma z budżetu państwa zwrot wydatków na poziomie najniższym z możliwych, czyli tylko 10% z art. 2 ust. 5 u.f.s.

Jak już wcześniej powiedziano uchwałą Nr XXXIV/378/2009 z 18.6.2009 r. Rada Gminy B.B. postanowiła o wyodrębnieniu w budżecie roku 2010 środków funduszu sołeckiego. Jednak po ww. szkoleniu, na kolejnej sesji, uchwałą z 27.8.2009 r. Nr XXXV/400/2009 Rada Gminy B.B. uchyliła wcześniejszą uchwałę z 18.6.2009 r. i nie wyraziła zgody na utworzenie funduszu sołeckiego w budżecie 2010 r. Wydana po dniu 30.6.2009 r. (z art. 6 u.f.s.) - **uchwała Nr XXXV/400/2009 nie została zakwestionowana przez organ nadzoru (tj. RIO w Bydgoszczy).**

KWESTIONOWANA UCHWAŁA RADY GMINY B.B.

Porządkując wewnętrzne przepisy z zakresu procedury budżetowej, Rada Gminy B.B. podjęła zakwestionowaną następnie przez RIO **uchwałę Nr XXXVI/412/2009 z 24.9.2009 r. zmieniającą uchwałę w sprawie procedury uchwalania budżetu oraz rodzaju i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu.**

Kwestionowaną uchwałą do § 5 uchwały nr XX/220/2008 z 24.4.2008 r. w sprawie procedury uchwalania budżetu oraz rodzajów i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu” – dodano ustęp 4 w brzmieniu:

„4. Począwszy od roku 2010 projekt budżetu przedkładany Radzie Gminy zawiera osobne załączniki o planach finansowo-rzeczowych sporządzanych zgodnie ze stosownymi zapisami poszczególnych sołectw.”.

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE RIO

Uchwałą Nr XX/32/09 z 14.10.2009 r. Kolegium RIO w B. stwierdziło nieważność uchwały Nr XXXVI/412/2009 Rady Gminy B.B. z 24.9.2009 r. zmieniającej uchwałę w sprawie procedury uchwalania budżetu oraz rodzaju i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu.

Jako przyczynę unieważnienia ww. uchwały Nr XXXVI/412/2009 wskazano istotne naruszenie art. 1 ust. 1 u.f.s. - w kontekście do wcześniej wyrażonej zgody na funkcjonowanie w roku 2010 funduszu sołeckiego i późniejszego cofnięcia tej zgody. **Zdaniem organu nadzoru w budżecie Gminy B.B. roku 2010 nie mogą być wyodrębnione środki funduszu sołeckiego**, co uzasadnia stwierdzenie nieważności zapisu uchwały dopuszczającej załącznik sołecki do budżetu 2010 roku.

SKARGA GMINY B.B. NA ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE RIO

W skardze do WSA na rozstrzygnięcie nadzorcze Gmina B.B. wniosła o uchylenie w całości uchwały Kolegium RIO Nr XX/32/09 z 14.10.2009 r. zarzucając naruszenie art. 48 ust. 1, art. 51 ust. 3 oraz art. 91 ust. 1 ustawy z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; ze zm. – dalej: u.s.g.).

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w statutach sołectw Gminy B.B. przewidziano wysokość puli środków finansowych, których sołectwo może wskazać przeznaczenie w projekcie budżetu gminy, przy czym o podziale tych środków decyduje ostatecznie Rada Gminy w uchwale budżetowej. Zapisy te mają umocowanie w art. 48 ust. 1 i art. 51 ust. 3 u.s.g.. Zdaniem skarżącej Gminy B.B., w zapisie § 11 Statutu Gminy (zgodnie z art. 51 ust. 3 u.s.g.) określono uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy. Jednostka pomocnicza przedstawia plan podziału środków finansowych do projektu budżetu gminy, po czym rada albo ten plan zatwierdza, albo dokonuje w nim zmian.

W ocenie strony skarżącej, skoro ustawa o funduszu sołeckim, nie uchyliła art. 48 ust. 1 i art. 51 ust. 3 u.s.g. (regulujących gospodarkę finansową sołectw), to możliwie jest: (1) funkcjonowanie gospodarki finansowej sołectw ograniczonej do obowiązywania zasad określonych w statucie gminy, gdy rada podjęła uchwałę o niewyrażeniu zgody na uruchomienie funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 u.f.s.; lub (2) funkcjonowanie obok siebie dwóch rozwiązań, gdzie funkcjonuje pula sołeczka ze statutu gminy i pula z funduszu sołeckiego, gdy rada gminy wyraziła zgodę na uruchomienie na dany rok funduszu sołeckiego.

Zdaniem strony skarżącej dopuszczalne jest pozostawienie w Statucie Gminy własnych rozwiązań, które traktują odmiennie niż model funduszu sołeckiego o zasadach partycypacji sołectw w decydowaniu o wydatkach budżetu gminy.

W odpowiedzi na skargę, organ nadzoru wniósł o jej oddalenie, podtrzymując w całości stanowisko ze swojego rozstrzygnięcia nadzorczego.

UMOTYWOWANIE WYROKU WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Zaskarżone rozstrzygnięcie nadzorcze Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w B. - stwierdzające nieważność uchwały Rady Gminy B.B. dotyczącej spraw procedury budżetowej i spraw konstrukcji wydatków budżetu - narusza prawo, a konkretnie art. 53 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Na mocy powyższego zapisu „Procedurę uchwalania budżetu oraz rodzaje i szczegółowość materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi określa rada gminy”. Kwestionowana zmiana uchwały Rady Gminy nr XX/220/2008 z 24.4.2008 r. w sprawie procedury uchwalania budżetu oraz rodzajów i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu - dokonana unieważnioną uchwałą Nr XXXVI/412/2009 - poprzez dodanie ustępu 4 w § 5 (j.w.) była uprawniona.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem Regionalnej Izby Obrachunkowej, iż wprowadzoną zmianą [uchwały proceduralnej] w projekcie budżetu na 2010 r. zostały wyodrębnione *stricte* środki funduszu sołeckiego, przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, co narusza art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim, gdyż uprzednio Rada Gminy podjęła uchwałę o nie wyrażeniu zgody na utworzenie funduszu sołeckiego (uchwała z 27.8.2009 r. Nr XXXV/400/2009 zmieniająca uchwałę wyrażającą zgodę na utworzeniu w 2010 r. funduszu sołeckiego).

Przed wszystkim stwierdzić należy, że instytucja funduszu sołeckiego wprowadzona została do porządku prawnego ustawą z dnia 20 lutego 2009r. o funduszu sołeckim (Dz. U. Nr 52, poz. 420 ze zm.), która weszła w życie 1 kwietnia 2009 r. Utworzenie funduszu sołeckiego, choć nie jest obligatoryjne, to możliwe jest jedynie w oparciu o procedurę zawartą we wskazanej wyżej ustawie. Na podstawie art. 1 ust. 1 u.f.s. decyzje w tej sprawie podejmuje Rada Gminy do 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy. W tym też roku w przypadku podjęcia przez Radę Gminy uchwały o wyodrębnieniu środków funduszu sołeckiego wykonywane są

dalsze czynności związane z uchwaleniem wniosku [sołeckiego]. Czy środki **funduszu sołeckiego** zostaną przyznane konkretnym sołectwom zależy od tego czy złożony zostanie stosowny wniosek odpowiadający warunkom formalnym zakreślonym w art. 4 u.f.s. oraz czy zadania określone we wniosku będą spełniały określone ustawą wymogi.

Uchwała Rady Gminy w sprawie wyrażenia zgody bądź nie na utworzenie funduszu sołeckiego dotyczyć może tylko danego roku budżetowego. Termin 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy należy uznać za nieprzekraczalny, przy czym zgodnie z art. 6 u.f.s. w roku 2009 Rada Gminy mogła podjąć rzezoną uchwałę do dnia 30 czerwca 2009r. Po upływie tych terminów Rada Gminy traci uprawnienie do podjęcia uchwały o której mowa w art. 1 ust. 1 u.f.s. co skutkuje brakiem możliwości wyodrębnienia **funduszu** w budżecie dotyczącym roku budżetowego w odniesieniu do którego uchwała została podjęta.

W niniejszej sprawie wbrew stanowisku RIO została podjęta pozytywna uchwała na wyodrębnienie w budżecie gminy na rok 2010 środków stanowiących **fundusz sołecki** (uchwała Rady Gminy B.B. Nr XXXIV/378/2009 z 18.6.2009 r.). Tak więc Rada Gminy skorzystała ze swojego uprawnienia i wyraziła w przepisany terminie zgodę na wyodrębnienie **funduszu**.

W ocenie Sądu uchwała Rady Gminy B.B. Nr XXXV/400/2009 z 27.8.2009 r., którą Rada Gminy B.B. uchyliła ww. uchwałę z 18.6.2009 r. - nie ma mocy sprawczej jako podjęta po terminie wskazanym w ustawie, a więc po dniu 30 czerwca 2009 r.

Zgodzić się należy też ze skarżącą Gminą, że **nie ma również przesłanek do uznania, iż wyodrębnienie środków funduszu sołeckiego wyklucza inne formy finansowania działalności sołectw**. Ustawa o funduszu sołeckim nie uchyla ani nie zmienia przepisów ustawy o samorządzie gminnym dotyczących prowadzenia przez jednostki pomocnicze (w tym sołectwa) gospodarki finansowej.

Wyodrębnienie środków **funduszu** służy wykonywaniu konkretnych ściśle określonych przedsięwzięć opisanych we wniosku sołectwa, a nie zadań przekazanych sołectwu w statucie czy korzystaniu z mienia przekazanego sołectwu.

Biorąc pod uwagę treść przepisu art. 48 ust. 1 zd. 1 u.s.g. „(...) Jednostka pomocnicza zarządza i korzysta z mienia komunalnego oraz rozporządza dochodami z tego źródła w zakresie określonym w statucie.” - należało stwierdzić, że prawo do zarządzania tym mieniem, korzystania zeń i rozporządzania dochodami z tego mienia wynika z zakresu określonego w statucie tej jednostki. Zasady przekazywania jednostkom pomocniczym składników mienia do korzystania ustala Rada Gminy, co wynika z kolei z art. 18 ust. 2 pkt 7 u.s.g.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 148 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi uchylił zaskarżony akt.

Komentarz:

W wyniku wydanego rozstrzygnięcia nadzorczego, w uchwale budżetowej Nr XLII/460/2010 Rady Gminy B.B. na rok 2010 z 13.1.2010 – nie wyodrębniono żadnych wydatków sołeckich. Nie wyodrębniono ani środków przewidzianych w Statucie Gminy i statutach sołectw, ani środków funduszu sołeckiego.

Po wyroku z 20.1.2010 r. sytuacja prawa Gminy B.B. stała się szczególnie skomplikowana. Co potwierdził Sąd, w zakresie budżetu roku 2010 działają przepisy statutowe, które gwarantują

sołectwom (na tam określonych zasadach) możliwość planowana w tym budżecie swoich wydatków sołeckich. Jednocześnie Sąd wskazał Gminie i organowi nadzoru, że nieobjęta postępowaniem uchwała Nr XXXV/400/2009 z 27.8.2009 r., którą Rada Gminy B.B. uchylila uchwałę z 18.6.2009 r. o utworzeniu funduszu sołeckiego – jako podjęta po terminie - nie ma żadnej mocy sprawczej. Pogląd taki pokrywa się również z wyrokiem WSA w Krakowie z 13.1.2010 r. (sygn.akt: I SA/Kr 1526/09), którym unieważniono wydaną po terminie ustawowym uchwałę dotyczącą utworzenia funduszu sołeckiego.

Powyższy pogląd WSA w Bydgoszczy oznacza, że w zakresie budżetu 2010 roku sołectwa Gminy B.B. mają **nie zrealizowane uprawnienia wynikające z utworzonego funduszu sołeckiego oraz niezrealizowane uprawnienia ze statutu gminy i statutów sołectw.**

Na tyle na ile prawo do zadysponowania środkami funduszu sołeckiego (po terminie 30.9.2009 r. na opracowanie wniosku sołeckiego) nie jest już możliwe do realizacji, jednak Rada Gminy B.B. może w ramach budżety na rok 2010 wyodrębnić środki dla sołectw w wielkościach, jak statuty sołeckie. W tym względzie istnieją jednak pewne utrudnienia natury formalnej wynikające z art. 9 pkt 2 ustawy z 27.8.2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241). Przepis art. 53 ust. 1 u.s.g., jako podstawa prawna kwestionowanej uchwały proceduralnej, utracił moc 1.1.2010 r., a wraz z nim zalegalizowana przez WSA uchwała proceduralna. Warunkiem wyodrębnienia załącznika sołeckiego w obowiązującym w budżecie roku 2010 jest podjęcie przez Radę Gminy uchwały proceduralnej na zasadach z art. 234 w związku z art. 236 ust. 5 ustawy z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240; ze zm.). Tym sposobem Rada Gminy B.B. może wydzielić środki dla sołectw w roku 2010 i wyspecyfikować zadania sołeckie w odrębnym załączniku do budżetu.

Podkreślić dodatkowo należy, że wyrok WSA w Bydgoszczy zawiera jeszcze jedną fundamentalną tezę ogólną, iż **wprowadzenie w gminie funduszu sołeckiego jest niezależne od funkcjonowania gospodarki finansowej sołectw, opartej na zapisach statutowych z art. 48 i art. 51 u.s.g.** Dlatego w niektórych gminach kraju, po podjęciu uchwały o utworzeniu funduszu sołeckiego na 2010 r., rady gmin zmieniły zapisy statutowe w ten sposób, że wraz z dodaniem do nich odwołania się do możliwej uchwały z ustawy o funduszu sołeckim – statuty te zastrzegają, że w przypadku podjęcia uchwały o utworzeniu funduszu sołeckiego, przewidzianych w statucie zasad gospodarki finansowej sołectw - nie stosuje się. W ten sam sposób Gmina B.B. mogła w roku 2010 zawiesić działanie ww. przepisów statutowych, zamiast podejmować w dniu 27.8.2009 r. (czyli po terminie z 30.6.2009 r.) uchwałę Nr XXXV/400/2009 - cofającą wcześniejszą zgodę na utworzenie funduszu sołeckiego, a wynikającą z prawidłowej i skutecznej uchwały z 18.6.2009 r.

9.2. Uchwała o funduszu sołeckim podjęta po terminie ustawowym - wyrok WSA w Krakowie

TEZA:

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420), w roku 2009 rada gminy zobowiązana była do dnia 30 czerwca podjąć uchwałę, o której mowa w art. 1 ust. 1 [tj. o utworzeniu lub nietworzeniu funduszu sołeckiego w budżecie 2010 r.]. Przepis powyższy w sposób jasny i precyzyjny wyznacza termin do podejmowania uchwał przez rady gmin. Uchybienie terminowi do podjęcia uchwały stanowi /.../ istotne naruszenie prawa skutkujące nieważnością [uchwały], ponieważ uchwała stoi w wyraźnej

sprzeczności z treścią art. 6 ustawy. Przepis zastrzegający termin należy zaliczyć do grupy przepisów ściśle regulujących procedurę podejmowania uchwał.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z 13.1.2010 r. (sygn.akt: I SA/Kr 1526/09).

SENTENCJA WYROKU

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie, w składzie /.../, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 stycznia 2010 r., sprawy ze skargi Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie, na uchwałę Rady Gminy w K.W. z dnia 7 lipca 2009 r. Nr XXX/230/2009 w sprawie rozstrzygnięcia o wyodrębnieniu w budżecie Gminy Kamionka Wielka na rok 2010 środków stanowiących fundusz sołecki;

- I. stwierdza nieważność zaskarżonej uchwały w całości,**
- II. określa, że zaskarżona uchwała nie może być wykonywana.**

KWESTIONOWANA UCHWAŁA RADY GMINY W K.W.

Rady Gminy w K.W. uchwałą nr XXX/230/2009 z dnia 7 lipca 2009 r. podjętą w oparciu o art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591 ze zm. – dalej: SamGminU) oraz art. 1 ust. 1 ustawy z 20.2.2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. Nr 52, poz. 420 – dalej: FundSołU) - wyraziła zgodę na wyodrębnienie w budżecie gminy roku 2010 środków funduszu sołeckiego w rozumieniu powołanej ustawy. Wykonanie uchwały postanowiła powierzyć Wójtowi Gminy w KW.

SKARGA RIO DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Stwierdzając podjęcie uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU po terminie z art. 6 FundSołU, Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie rozpatrywało legalność uchwały na kolejnych po sobie posiedzeniach pod kątem, czy 7 dniowe uchybienie terminowi ustawowemu wyklucza możliwość uruchomienia funduszu sołeckiego w Gminie K.W. Uchwałę choć z uchybieniem terminowi, Rada Gminy w K.W. podjęta, gdy nie upłynął jeszcze termin 31.7.2009 r. (z art. 2 ust. 2 FundSołU), do którego Wójt ma powiadomić sołectwa o środkach funduszu sołeckiego na rok 2010. Ostatecznie Kolegium Izby postanowiło skierować skargę na uchwałę Rady Gminy w K.K. do sądu administracyjnego.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że z art. 1 ust. 1 i art. 6 FundSołU wynika, iż termin do podjęcia uchwały o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego w budżecie na roku 2010 upłynął w dniu 30 czerwca i po tym terminie nie ma możliwości podejmowania uchwały w tym zakresie. Według RIO, termin 30 czerwca ma charakter terminu zawitego, na co wskazuje wykładnia celowościowa oparta na prezentowanym w tym względzie poglądzie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – autora projektu ustawy.

W odpowiedzi na skargę Rada Gminy w K.W. wniosła o jej oddalenie, wskazując iż termin określony w art. 6 FundSołU nie należy traktować jako terminu zawitego, ponieważ niepodjęcie uchwały lub ewentualne uchylenie uchwały doprowadzi do powstanie sytuacji, w której Rada

Gminy nie wyda faktycznie żadnego rozstrzygnięcia - czy fundusz zostanie wyodrębniony, czy też nie.

UZASADNIENIE WYROKU SĄDU

Zdaniem Sądu, skarga jest zasadna.

Zgodnie z treścią art. 6 FundSołU - w 2009 r. rada gminy podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 1 ust. 1, do dnia 30 czerwca. Przepis powyższy w sposób jasny i precyzyjny wyznacza termin do podejmowania uchwał przez rady gmin.

W rozpatrywanej sprawie przepis ten został przez Radę Gminy w K.W. naruszony.

Uchybienie terminowi do podjęcia uchwały stanowi, w ocenie Sądu, istotne naruszenie prawa skutkujące nieważnością, ponieważ uchwała stoi w wyraźnej sprzeczności z jego treścią, a ponadto przepis zastrzegający termin należy zaliczyć do grupy przepisów ściśle regulujących procedurę podejmowania uchwał.

Uchybienie terminowi zastrzeżonemu w art. 6 nie może być uznane za nieistotne naruszenie prawa, ponieważ pojęcie to oznacza jedynie wady nie mające znaczenia dla oceny prawidłowości uchwały (np. błędne powołanie podstawy prawnej w sytuacji, kiedy istnieje podstawa prawna do jej podjęcia), czy też drobne wady nie dotyczące istoty regulowanego zagadnienia (np. nieodpowiednie oznaczenie uchwały) oraz oczywiste omyłki pisarskie i rachunkowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały za podstawę biorąc art. 147 § 1 ustawy z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.). Stwierdzenie, że uchwała nie może być wykonywana - wydano w oparciu o art. 152 ww. ustawy.

Komentarz:

Z opisanej powyżej sytuacji Rada Gminy w K.W. podjęła uchwałę o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego w budżecie roku 2010 – z 7 dniowym uchybieniem terminu z art. 6 w zw. z art. 1 ust. 1 FundSołU. Podobny problem może pojawić się w roku 2010, gdyby rada gminy uchwałę z art. 1 ust. 1 FundSołU podjęła po 31.3.2010 r.

Każda uchwała pozytywna rodzi po stronie sołectw uprawnienia z zakresu dysponowania wyodrębnioną pulą środków budżetu, a zarazem uruchamia procedurę z art. 2 FundSołU z tam przewidzianymi czynnościami wójta i zebrania wiejskiego. Z kolei prawidłowo sporządzony wniosek sołecki zobowiązuje radę gminy do jego uwzględnienia w uchwalanym budżecie. Konsekwencją wykonania wydatków funduszu sołeckiego jest powstanie obowiązku po stronie Ministra Finansów w postaci zwrotu gminie części wydatków - na zasadach i w wysokości z art 4 ust. 4-9 FundSołU.

Od Sądu zależała ocena czy tak popełnione naruszenie prawa powinno rodzić wnioskowaną przez RIO nieważność uchwały, czy zachowując skuteczność uchwały, uchybienie terminowi należy uznać za „nieistotne naruszenie prawa” – w rozumieniu art. 91 ust. 4 SamGminU.

W podobnej sytuacji, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy, wobec stwierdzonego uchylenia uchwały pozytywnej z 18.6.2009 r. (uchwałą z 27.8.2009 r.) – odmówił uchwale uchylającej mocy sprawczej i nie uznał skuteczności uchylenia ww. uchwały z 18.6.2009 r. (Zob. Wyrok WSA w Bydgoszczy z 20.1.2010 r. – sygn.akt: I SA/Bd 951/09).

Wyrok WSA w Krakowie rodzi również określone następstwa dla budżetu Gminy w K.W. na rok 2010. Zgodnie z § 15 Statutu Gminy w K.W.:

„1. Rada wyodrębnia corocznie w budżecie Gminy środki finansowe do dyspozycji sołectw. 2. Uchwała budżetowa określa w formie załącznika wydatki sołectw w układzie działowym. 3. Sołectwo przedstawia zatwierdzony przez zebranie wiejskie projekt własnych zadań w wykazie rzeczowo - finansowym, zadania te po uchwaleniu przez Radę stają się częścią składową budżetu.

4. Obsługę finansową prowadzi organ wykonawczy gminy w ramach realizacji układu wykonawczego budżetu gminy.”

Przy tak zapisanym Statucie istotne pozostawało, czy wydatki sołeckie wyodrębnione w budżecie Gminy w K.W. w roku 2010 - stanowią „fundusz sołecki”, wraz z konsekwencjami dla Ministra Finansów z art. 4 ust. 4-9 FundSołU. Skutkiem wyroku WSA, z tytułu przyszłego wykonania wydatków sołeckich budżetu roku 2010, Gmina w K.W. nie otrzyma w roku 2011 zwrotu wykonanych wydatków sołeckich w postaci dotacji z budżetu państwa.

Pogląd wyrażony w wyroku WSA w Krakowie, podobnie jest poglądy z uzasadnienia WSA w Bydgoszczy – znajdować powinny zastosowanie również w odniesieniu do roku 2010, kiedy uchwałę w sprawie utworzenia w budżecie roku 2011 funduszu sołeckiego (lub nie utworzenia) rady gmin winny podjąć do 31.3.2010 r. Faktem pozostaje, że w przypadku uchwały pozytywnej, pierwsze czynności w jej wykonaniu wójt gminy dokona dopiero po upływie 4 miesięcy (31.7.2010 r.). Jednak w świetle dwóch wyroków, w zakresie budżetu na 2011 r., **po upływie 31.3.2010 r., rada gminy nie może podjąć żadnej uchwały z art. 1 ust. 1 FundSołU, ani tym bardziej uchylić, bądź zmienić uprzednio podjętej uchwały pozytywnej lub odmownej.**

Rozdział X.

Wybór przepisów prawnych

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Ustawa

z dnia 8 marca 1990 r.

o samorządzie gminnym

(Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z późn. zm.)

- *Wyciąg* -

Art. 1.

[Samorząd gminny jako wspólnota terytorialna mieszkańców] 1. Mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o gminie, należy przez to rozumieć wspólnotę samorządową oraz odpowiednie terytorium.

Art. 2.

[Podstawy ustrojowe gminy] 1. Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

2. Gmina posiada osobowość prawną.

3. Samodzielność gminy podlega ochronie sądowej.

Art. 3.

1. O ustroju gminy stanowi jej statut./.../

Art. 5.

[Jednostki pomocnicze gminy] 1. Gmina **może tworzyć jednostki pomocnicze**: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. Jednostką pomocniczą może być również położone na terenie gminy miasto.

2. Jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy.

3. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy.

Art. 6.

[Generalna klauzula właściwości gminy] 1. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

2. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 1, należy do gminy.

Art. 7.

[Zakres zadań gminy] 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,

2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,

- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;**
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873; z późn. zm.) (*od 12.3.2010 r.);
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

[Zadania własne obligatoryjne] 2. Ustawy określają, które zadania własne gminy mają charakter obowiązkowy.

[Zasada adekwatności dochodów do zadań gminy] 3. Przekazanie gminie, w drodze ustawy, nowych zadań własnych wymaga zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację w postaci zwiększenia dochodów własnych gminy lub subwencji. Przepis art. 8 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

/.../

Art. 9.

[Dwie formy realizacji zadań] 1. W celu wykonywania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

[Działalność gospodarcza] 2. Gmina oraz inna gminna osoba prawna może prowadzić działalność gospodarczą wykraczającą poza zadania o charakterze użyteczności publicznej wyłącznie w przypadkach określonych w odrębnej ustawie.

3. Formy prowadzenia gospodarki gminnej, w tym wykonywania przez gminę zadań o charakterze użyteczności publicznej, określa odrębna ustawa.

4. Zadaniem użyteczności publicznej, w rozumieniu ustawy, są zadania własne gminy, określone w art. 7 ust. 1, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych.

/.../

Art. 10.

[Współdziałanie między samorządami] 1. Wykonywanie zadań publicznych może być realizowane w drodze współdziałania między jednostkami samorządu terytorialnego.

[Dopuszczalność udzielania pomocy rzeczowej i finansowej dla innych podmiotów samorządowych] 2. Gminy, związki międzygminne oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego mogą sobie wzajemnie bądź innym jednostkom samorządu terytorialnego udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej.

/.../

Art. 11a.

[Organy gminy] 1. Organami gminy są:

- 1) rada gminy,
- 2) wójt (burmistrz, prezydent miasta).
2. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do rady gminy oraz wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) określają odrębne ustawy.
3. Ilekroć w ustawie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć także burmistrza oraz prezydenta miasta.

/.../

Art. 18.

[Ogólna klauzula właściwości rady gminy] 1. Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej.

2. Do wyłącznej właściwości rady gminy należy:

1) uchwalanie statutu gminy,

2) ustalanie wynagrodzenia wójta, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,

3) powoływanie i odwoływanie skarbnika gminy, który jest głównym księgowym budżetu – na wniosek wójta,

4) uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,

5) uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

6) uchwalanie programów gospodarczych,

7) ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,

8) podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,

9) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących:

- a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile

ustawy szczególne nie stanowią inaczej; uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu

określenia zasad wójt może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy,
b) emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez wójta,

c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów,

d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez wójta w roku budżetowym,

e) zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez radę gminy,

f) tworzenia i przystępowania do spółek i spółdzielni oraz rozwiązywania i występowania z nich,

g) określania zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez wójta,

h) tworzenia, likwidacji i reorganizacji przedsiębiorstw, zakładów i innych gminnych jednostek organizacyjnych oraz wyposażania ich w majątek,

i) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez wójta w roku budżetowym,

10) określenie wysokości sumy, do której wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania,

11) podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 2a,

12) podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,

12a) podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych,

13) podejmowanie uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2086, z późn. zm.1)), a także wnoszenia pomników,

14) nadawanie honorowego obywatelstwa gminy,

14a) podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów,

15) stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Art. 18a.

[Funkcja kontrolna rady] 1. Rada gminy kontroluje działalność wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy; w tym celu powołuje komisję rewizyjną.

2. W skład komisji rewizyjnej wchodzi radni, w tym przedstawiciele wszystkich klubów, z wyjątkiem radnych pełniących funkcje, o których mowa w art. 19 ust. 1.

3. Komisja rewizyjna opiniuje wykonanie budżetu gminy i występuje z wnioskiem do rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Wniosek w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową.

4. Komisja rewizyjna wykonuje inne zadania zlecone przez radę w zakresie kontroli. Uprawnienie to nie narusza uprawnień kontrolnych innych komisji, powoływanych przez radę gminy na podstawie art. 21 ust. 1.

5. Zasady i tryb działania komisji rewizyjnej określa statut gminy.

/.../

Art. 35.

[Ustrój jednostek pomocniczych gminy] 1. **Organizację i zakres działania jednostki pomocniczej** określa rada gminy **odrębnym statutem**, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami.

2. Statut może przewidywać powołanie jednostki niższego rzędu w ramach jednostki pomocniczej.

[Materia statutowa] 3. **Statut jednostki pomocniczej** określa w szczególności:

- 1) nazwę i obszar jednostki pomocniczej,
- 2) zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej,
- 3) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej,
- 4) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji,
- 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Art. 36.

[Organizacja jednostki pomocniczej] 1. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym - sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka.

2. Sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania.

3. Sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

/.../

Art. 37a.

Przewodniczący organu wykonawczego jednostki pomocniczej może uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa udziału w głosowaniu. Przewodniczący rady gminy jest każdorazowo zobowiązany do zawiadamiania, na takich samych zasadach jak radnych, przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej o sesji rady gminy.

Art. 37b.

[Diety] 1. Rada gminy **może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej.**

2. Rada gminy może ustanowić zasady, na jakich członkom organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz członkom rady dzielnicy (osiedla), rady sołeckiej, będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej.

/.../

Art. 48.

[Zasada wyłączności regulacji statutowej/Prawo do dysponowania dochodami z przekazanego mienia komunalnego i gminnego] 1. Jednostka pomocnicza zarządza i korzysta z mienia komunalnego oraz **rozporządza dochodami z tego źródła** w zakresie określonym w statucie. Statut ustala również zakres **czynności dokonywanych samodzielnie przez jednostkę pomocniczą** w zakresie przysługującego jej mienia.

1a. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do jednostki niższego rzędu, o której mowa w art. 35 ust. 2.

[Zgoda zebrania wiejskiego] 2. Rada gminy nie może uszczuplić dotychczasowych praw sołectw do korzystania z mienia bez zgody zebrania wiejskiego.

[Mienie gminne] 3. Wszystkie przysługujące dotychczas mieszkańcom wsi prawa własności, użytkowania lub inne prawa rzeczowe i majątkowe, zwane dalej mieniem gminnym, pozostają nienaruszone.

4. Do mienia gminnego mają zastosowanie, z zastrzeżeniem ust. 3, przepisy dotyczące mienia komunalnego.

Art. 50.

[Szczególna staranność] Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.

/.../

Art. 51.

1. Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

[Zasada wyłączności regulacji statutowej/Prowadzenie gospodarki finansowej jednostek pomocniczych w ramach budżetu gminy] 3. Statut gminy określa uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy.

/.../

Art. 60.

[Wyłączne uprawnienia wójta] 1. Za prawidłową gospodarkę finansową gminy odpowiada wójt.

2. Wójtowi przysługuje wyłączne prawo:

- 1) zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy,
- 2) emitowania papierów wartościowych, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy,
- 3) dokonywania wydatków budżetowych,
- 4) zgłaszania propozycji zmian w budżecie gminy,
- 5) dysponowania rezerwami budżetu gminy,
- 6) blokowania środków budżetowych, w przypadkach określonych ustawą.

/.../

USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

(Dz.U. z 24.9.2009 r. Nr 157, poz. 1240; ze zm.)

– *Wyciąg* –

Art. 2.

[*Definicja] Ilekroć w ustawie jest mowa o:/.../

- 2) **zarządzie jednostki samorządu terytorialnego** - rozumie się przez to również wójta, burmistrza lub prezydenta miasta;

Art. 11.**[Zasady funkcjonowania jednostek realizujących dochody i wydatki budżetu]**

1. **Jednostkami budżetowymi** są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
2. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności.
3. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej „planem finansowym jednostki budżetowej”.

/.../

Art. 53.

[Domniemanie kompetencji kierownika] 1. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zwany dalej „kierownikiem jednostki”, jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki.

[Delegacja uprawnień i odpowiedzialności na pracowników] 2. Kierownik jednostki może powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej pracownikom jednostki. Przyjęcie obowiązków przez te osoby powinno być potwierdzone dokumentem w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym tej jednostki.

Art. 54.

[Zasada zatrudniania głównego księgowego] 1. Głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych, zwanym dalej „głównym księgowym”, jest pracownik, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w zakresie:

- 1) prowadzenia rachunkowości jednostki;
- 2) wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi;
- 3) dokonywania wstępnej kontroli:
 - a) zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym,
 - b) kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

/.../

4. Główny księgowy, w razie ujawnienia nieprawidłowości w zakresie określonym w ust. 3, zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.
5. O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach główny księgowy zawiadamia pisemnie kierownika jednostki. Kierownik jednostki może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.
6. Jeżeli kierownik jednostki wyda polecenie realizacji zakwestionowanej operacji, niezwłocznie zawiadamia o tym w formie pisemnej dysponenta części budżetowej, a w przypadku jednostki samorządu terytorialnego i jednostek wymienionych w art. 9 pkt 3, 4, 10, 13

i 14, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego - zarząd jednostki samorządu terytorialnego, uzasadniając realizację zakwestionowanej operacji. W przypadku gdy polecenie wyda wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa, zawiadamia on organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego oraz właściwą regionalną izbę obrachunkową.

7. W celu realizacji swoich zadań główny księgowy ma prawo:

- 1) żądać od kierowników innych komórek organizacyjnych jednostki udzielania w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, jak również udostępnienia do wglądu dokumentów i wyliczeń będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;
- 2) wnioskować do kierownika jednostki o określenie trybu, zgodnie z którym mają być wykonywane przez inne komórki organizacyjne jednostki prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

8. Przepisy dotyczące głównego księgowego stosuje się odpowiednio do głównego księgowego budżetu państwa, głównego księgowego części budżetowej oraz skarbnika (głównego księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego).

/.../

Dział V

Budżet, wieloletnia prognoza finansowa i uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego

Rozdział 1

Zakres budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 211.

[Zasada zupełności budżetu] 1. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki.

2. Budżet jednostki samorządu terytorialnego jest uchwalany na rok budżetowy.

3. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy.

4. Podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym jest uchwała budżetowa.

5. Uchwała budżetowa składa się z:

- 1) budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) załączników.

Art. 212.

[Zakres ustaleń uchwały budżetowej] 1. Uchwała budżetowa **określa:**

- 1) łączną kwotę planowanych dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z wyodrębnieniem dochodów bieżących i majątkowych;
- 2) łączną kwotę planowanych wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z wyodrębnieniem wydatków bieżących i majątkowych;

- 3) kwotę planowanego deficytu albo planowanej nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze źródłami pokrycia deficytu albo przeznaczenia nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 4) łączną kwotę planowanych przychodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) łączną kwotę planowanych rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
- 6) limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90;
- 7) kwotę wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- 8) szczególne zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym, wynikające z odrębnych ustaw;

9) uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy;

- 10) inne postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z postanowień organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

[Upoważnienia okołobudżetowe] 2. W uchwale budżetowej organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do:

- 1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90;
- 2) dokonywania zmian w budżecie, w zakresie określonym w art. 258.

Art. 213.

[Zasada ograniczoności treści uchwały budżetowej] W uchwale budżetowej nie zamieszcza się przepisów niezwiązanych z wykonywaniem budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

/.../

Art. 216.

1. Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego określa odrębna ustawa.

[Przeznaczenie wydatków na zadania publiczne] 2. Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na:

- 1) zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- 3) zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- 4) zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- 5) pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;

- 6) programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

/.../

Art. 222.

[Rezerwy budżetu] 1. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego tworzy się rezerwę ogólną, w wysokości nie niższej niż 0,1% i nie wyższej niż 1% wydatków budżetu.

2. W budżecie jednostki samorządu terytorialnego mogą być tworzone rezerwy celowe:
- 1) na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) na wydatki związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;
 - 3) gdy odrębne ustawy tak stanowią.
3. Suma rezerw celowych, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 3, nie może przekroczyć 5% wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
4. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego dokonuje podziału rezerw, o których mowa w ust. 1 i 2.

/.../

Rozdział 3 Uchwała budżetowa

Art. 233.

[Wyłączna inicjatywa uchwałodawcza] Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały:

- 1) budżetowej,
 - 2) o prowizorium budżetowym,
 - 3) o zmianie uchwały budżetowej
- przysługuje wyłącznie zarządowi jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 234.

[Uchwała w/s procedury budżetowej] Uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej określa w szczególności:

- 1) **wymaganą szczegółowość projektu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;**
- 2) terminy obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) wymogi dotyczące uzasadnienia i materiały informacyjne, które zarząd przedłoży organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wraz z projektem uchwały budżetowej.

Art. 235.

[Szczegółowość planowania dochodów budżetu] 1. W planie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyszczególnia się, w układzie działów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty dochodów bieżących i dochodów majątkowych według ich źródeł, w tym w szczególności z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3.

[Dochody bieżące budżetu] 2. Przez dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi.

3. Do dochodów majątkowych zalicza się:
 - 1) dotacje i środki przeznaczone na inwestycje;
 - 2) dochody ze sprzedaży majątku;
 - 3) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.
4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić większą szczegółowość planu dochodów budżetu.

Art. 236.

[Szczegółowość planowania wydatków budżetu] 1. W planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyszczególnia się, w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej, planowane kwoty wydatków bieżących i wydatków majątkowych.

2. Przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.
3. W planie wydatków bieżących wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków bieżących, w szczególności na:

1) wydatki jednostek budżetowych, w tym na:

a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,

b) wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;

2) dotacje na zadania bieżące;

3) świadczenia na rzecz osób fizycznych;

4) wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

5) wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym;

6) obsługę długu jednostki samorządu terytorialnego.

4. **W planie wydatków majątkowych** wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków majątkowych, do których zalicza się wydatki na:

1) inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego;

2) zakup i objęcie akcji i udziałów;

3) wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

5. **Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić większą szczegółowość planu wydatków.**

/.../

Art. 238.

[Przedłożenie budżetowe] 1. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego sporządza i przedkłada projekt uchwały budżetowej:

- 1) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego,
 - 2) regionalnej izbie obrachunkowej - celem zaopiniowania
– do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.
2. Wraz z projektem uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedkłada organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego i regionalnej izbie obrachunkowej:
- 1) uzasadnienie do projektu uchwały budżetowej;
 - 2) inne materiały określone w uchwale, o której mowa w art. 234.
3. Opinię regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego jest obowiązany przedstawić, przed uchwaleniem budżetu, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 239.

[Termin uchwalenia uchwały budżetowej] Uchwałę budżetową organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje przed rozpoczęciem roku budżetowego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach - nie później niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego.

/.../

Rozdział 4

Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Art. 247.

- [Ogólne funkcje organu wykonawczego]** 1. Budżet jednostki samorządu terytorialnego wykonuje jej zarząd.
2. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

/.../

Art. 249.

1. W terminie 21 dni od dnia podjęcia uchwały budżetowej zarząd jednostki samorządu terytorialnego:

[Opracowanie rocznych planów jednostek budżetowych] 1) przekazuje podległym jednostkom informacje o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu;

- 2) opracowuje plan finansowy zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, przyjmując jako podstawę dla tego planu kwotę dotacji przyznanych na ten cel w roku budżetowym oraz wielkość dochodów związanych z realizacją tych zadań, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa.

2. Jednostki organizacyjne jednostki samorządu terytorialnego dostosowują projekty planów do uchwały budżetowej.

[Plan finansowy urzędu] 3. W planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

4. W planie, o którym mowa w ust. 3, ujmuje się także:

- 1) dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych;
- 2) dotacje i środki przekazywane na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego i związków jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) pozostałe dotacje;
- 4) wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na zwiększenie części subwencji ogólnej, określone w odrębnych ustawach;
- 5) płatności oraz składki wpłacane na rzecz instytucji krajowych i zagranicznych.

5. W planie finansowym wojewódzkiej jednostki budżetowej, innej niż urząd marszałkowski, mogą być ujmowane dotacje związane z realizacją programów operacyjnych.

6. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może opracować harmonogram realizacji budżetu jednostki samorządu terytorialnego i poinformować o nim podległe i nadzorowane jednostki.

/.../

Art. 254.

[Ogólne zasady wykonywania budżetu] W toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:

- 1) ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów;
- 2) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych w przepisach i harmonogramie, o którym mowa w art. 249 ust. 6, jeżeli został on opracowany;
- 3) dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- 4) zlecenie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do organizacji pozarządowych - z odpowiednim zastosowaniem art. 43 i art. 221.

/.../

Art. 257.

[Ustawowe uprawnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian budżetu] W toku wykonywania budżetu zarząd może dokonywać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego polegających na zmianach planu:

- 1) dochodów i wydatków związanych ze zmianą kwot lub uzyskaniem dotacji przekazywanych z budżetu państwa, z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych;
- 2) dochodów jednostki samorządu terytorialnego, wynikających ze zmian kwot subwencji w wyniku podziału rezerw subwencji ogólnej;
- 3) wydatków jednostki samorządu terytorialnego w ramach działu w zakresie wydatków bieżących, z wyjątkiem zmian planu wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 4) dochodów i wydatków jednostki samorządu terytorialnego związanych ze zwrotem dotacji otrzymanych z budżetu państwa lub innych jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 258.

[Upewnienia możliwe do udzielenia organowi wykonawczemu przez organ stanowiący] 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do:

- 1) dokonywania innych zmian w planie wydatków niż określone w art. 257, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;
 - 2) przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego;
 - 3) przekazania uprawnień innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy.
2. Kierownicy jednostek organizacyjnych dokonujący przeniesień wydatków na podstawie upoważnień, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wprowadzają odpowiednie zmiany w planach finansowych i informują o dokonanych przeniesieniach zarząd.

Art. 259.

[Dyspozycja rezerwami budżetu] 1. Rezerwy celowe mogą być przeznaczone wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone, oraz wykorzystane zgodnie z klasyfikacją budżetową wydatków.

2. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej.
3. Wydatki przenoszone z rezerwy ogólnej nie mogą zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

/.../

Art. 263.

- [Wydatki niewygasające]** 1. Niezrealizowane kwoty wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wygasają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4, z upływem roku budżetowego.
2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić, w drodze uchwały, wykaz wydatków, do których nie stosuje się przepisu ust. 1, oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku ujętego w tym wykazie w następnym roku budżetowym.
3. W wykazie, o którym mowa w ust. 2, ujmuje się wydatki związane z realizacją umów:
- 1) w sprawie zamówienia publicznego;
 - 2) które zostaną zawarte w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w którym dokonano wyboru wykonawcy.
4. Ostateczny termin dokonania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, upływa 30 czerwca roku następnego.
5. Łącznie z wykazem wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala plan finansowy tych wydatków w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem wydatków majątkowych.
6. Środki finansowe na wydatki ujęte w wykazie, o których mowa w ust. 2, są gromadzone na wyodrębnionym subkoncie podstawowego rachunku bankowego jednostki samorządu terytorialnego.
7. Środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlegają przekazaniu na dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie 7 dni od dnia określonego przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

/.../

USTAWA**z dnia 20 lutego 2009 r.****o funduszu sołeckim**

(Dz.U. z dnia 31 marca 2009 r.; Nr 52, poz. 420; ze zm.)

Art. 1.

1. **[Uchwała o wyodrębnieniu lub o niewyodrębnieniu funduszu sołeckiego w budżecie roku następnego]** Rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, zwany dalej „funduszem”, do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy, podejmując uchwałę, w której **wyraża zgodę albo nie wyraża zgody** na wyodrębnienie funduszu w roku budżetowym.
2. **[Brak charakteru funduszu celowego]** Fundusz nie jest funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240⁽¹⁾).
3. **[Przedsięwzięcia sołeckie]** Środki funduszu przeznacza się **na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone we wniosku, o którym mowa w art. 4, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.**

4. **[Usuwanie skutków klęsk żywiołowych]** Środki funduszu **mogą być** przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.^[21]).

Art. 2.

1. **[Algorytm wyliczania środków na sołectwo]** Wysokość środków przypadających na dane sołectwo wynosi:

$$F = \left(2 + \frac{L_m}{100} \right) \cdot K_b$$

- gdzie poszczególne symbole oznaczają:

F – wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, jednak nie więcej niż dziesięciokrotność K_b ,

L_m – liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy, określoną na podstawie prowadzonego przez gminę zbioru danych stałych mieszkańców, o którym mowa w art. 44a ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, z późn. zm.^[31]), [** od 1.1.2012* ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych / Dz. U. Nr 217, poz. 1427/*]

K_b – kwotę bazową - obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2. **[Powiadamianie o wysokości środków z algorytmu ustawowego]** Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy **przekazuje sołtysom informację o wysokości środków**, o których mowa w ust. 1.
3. **[Nieprzechodzenia środków niewykorzystanych do dyspozycji w roku następnym]** Środki funduszu **niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku**.
4. **[Zwrot z budżetu państwa z tytułu wydatków funduszu sołectkiego wykonanych w ramach kwoty z algorytmu ustawowego]** Gmina otrzymuje z budżetu państwa **zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu. Zwrot obejmuje wydatki wykonane w roku poprzedzającym rok budżetowy**.
5. **[Wysokość zwrotu środków z budżetu państwa]** Wydatki wykonane w ramach funduszu podlegają zwrotowi, o którym mowa w ust. 4, w następującej wysokości:
- 1) 30% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest mniejsze od średniego K_{bk} w skali kraju, a
 - 2) 20% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b wynosi od 100% do 120% średniego K_{bk} w skali kraju,
 - 3) 10% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest większe od 120% średniego K_{bk} w skali kraju,

gdzie K_{bk} oznacza –

średnią kwotę bazową w kraju – obliczaną dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, ujętych w rejestrze terytorialnym, o którym mowa w art. 47 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.^[40]), według stanu na dzień 1 stycznia roku poprzedzającego rok budżetowy.

6. **[Zasady ustalania średniej kwoty bazowej w kraju]** Średnią kwotę bazową w kraju oblicza się, dzieląc łączną kwotę wykonanych dochodów bieżących gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, przez liczbę mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
7. **[Zasady ustalania średniej kwoty bazowej w kraju]** Podstawę do wyliczenia średniej kwoty bazowej w kraju stanowią wykonane dochody bieżące wykazane za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata w sprawozdaniach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów o finansach publicznych w zakresie sprawozdawczości budżetowej, z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy.
8. **[Obliczanie średniej kwoty bazowej przez Ministra Finansów]** Minister właściwy do spraw finansów publicznych **oblicza na dany rok średnią kwotę bazową w kraju i podaje ją do wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego rok budżetowy.**
9. **[Delegacja do wydania przepisów wykonawczych]** Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zwrotu części wydatków gmin w ramach funduszu, kierując się potrzebą zapewnienia środków finansowych dla gmin.

Art. 3.

1. **[Uzupełnienie puli funduszu ponad środki z algorytmu ustawowego]** Rada gminy może **zwiększyć środki funduszu** ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 2 ust. 1.
2. **[Brak zwrotu środków dla gminy z tytułu wykonania wydatków funduszu sołectkiego na równowartość zwiększonych środków funduszu]** Zwiększona wysokość środków funduszu nie jest wliczana do wydatków wykonanych w ramach funduszu, od których przysługuje częściowy zwrot na podstawie art. 2 ust. 4.

Art. 4.

1. **[Wniosek sołectki]** Warunkiem przyznania w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przez sołectwo wniosku.
2. **[Inicjatywa opracowania wniosku sołectkiego]** Wniosek danego sołectwa uchwała **zebranie wiejskie** z inicjatywy sołtysa, rady sołectkiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.
3. **[Ramy merytoryczne i kwotowe wniosku sołectkiego]** Wniosek powinien zawierać **wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji**, o której mowa w art. 2 ust. 2, **wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.**
4. **[Termin dostarczenia wniosku sołectkiego do wójta gminy]** W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy wniosek, **sołtys przekazuje**

wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy.

5. **[Zakres i termin możliwej weryfikacji wniosku sołeckiego przez wójta gminy]** Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 7 dni od dnia otrzymania odrzuca wniosek niespełniający warunków określonych w ust. 2–4, informując jednocześnie o tym sołtysa. Sołtys może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tej informacji **podtrzymać wniosek, kierując go do rady gminy za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta).**
6. **[Odwołanie sołtysa do rady gminy od decyzji wójta gminy]** W przypadku podtrzymania wniosku przez sołtysa, **rada gminy rozpatruje ten wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.** Wójt (burmistrz, prezydent miasta) związany jest rozstrzygnięciem rady gminy w tym zakresie.
7. **[Dodatkowa weryfikacja wniosku sołeckiego przez radę gminy]** **Uchwalając budżet, rada gminy odrzuca wniosek sołectwa,** w przypadku gdy zamierzone zadania nie spełniają wymogów określonych w art. 1 ust. 3.

Art. 5.

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.^[51]) w art. 7 w ust. 1 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;”.

Art. 6.

[Przepis szczególnie w zakresie roku 2010] W 2009 r. rada gminy podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 1 ust. 1, do dnia 30 czerwca.

Art. 7.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2009 r.

Rozporządzenie Ministra Finansów

z dnia 25 stycznia 2010 r.

w sprawie trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego

(Dz.U. Nr 21, poz. 106)

Na podstawie art. 2 ust. 9 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa tryb zwrotu z budżetu państwa części wydatków gmin, wykonanych w ramach funduszu sołeckiego, zwanych dalej „wydatkami”.

§ 2.

1. Zwrot wydatków następuje na wniosek gminy.
2. Wzór wniosku o zwrot wydatków, zwany dalej „wnioskiem”, jest określony w załączniku do rozporządzenia.
3. Gmina składa wniosek o zwrot wydatków do właściwego wojewody, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku, w którym dokonano wydatków.
4. We wniosku gmina wykazuje wykonane wydatki według stanu na dzień 31 grudnia roku, za który składany jest wniosek.

§ 3.

1. Właściwy wojewoda sprawdza prawidłowość wniosku pod względem rachunkowym oraz formalnym.
2. W przypadku stwierdzenia we wniosku braków lub błędów właściwy wojewoda wzywa gminę do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W przypadku nieusunięcia braków lub błędów w tym terminie wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

§ 4.

Zwrot wydatków następuje na rachunek budżetu gminy w terminie do dnia 31 sierpnia roku następującego po roku, w którym dokonano wydatków.

§ 5.

Rozporządzenie ma zastosowanie po raz pierwszy do zwrotu wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2010 r.

§ 6.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Załącznik do rozporządzenia
Ministra Finansów
z dnia 25 stycznia 2010 r. (poz. 106)**

WNIOSEK O ZWROT Z BUDŻETU PAŃSTWA CZĘŚCI WYDATKÓW GMINY WYKONANYCH W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO					
za rok					
Nazwa gminy			Adresat:		
Symbole (wg GUS)			WOJEWODA		
WOJ.	POWIAT	GMINA			TYP GMINY
A. Wysokość $K_b^{(1)}$			 zł	
B. Wysokość $K_{bk}^{(2)}$			 zł	
C. Kwota wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego według stanu na dzień 31 grudnia roku, za który składany jest wniosek, jednak nie wyższa niż kwota środków przypadających na sołectwa obliczona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241)			 zł	
D. Wysokość zwrotu obliczona zgodnie z art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim jako procent wykonanych wydatków w ramach funduszu sołeckiego					
$K_b < K_{bk}$				30 % ^{*)}	
$K_b \leq 1,2 K_{bk}$				20 % ^{*)}	
$K_b > 1,2 K_{bk}$				10 % ^{*)}	
E. Kwota zwrotu z tytułu wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego (kwotę z pkt C należy pomnożyć przez liczbę z pkt D)			 zł	

*) Niepotrzebne skreślić.

.....
(główny księgowy/skarbnik)

.....
(rok, m-c, dzień)

.....
(wójt/burmistrz/prezydent miasta)

.....
(nr telefonu)

- 1) Należy wpisać kwotę bazową (K_b) obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
- 2) Należy wpisać średnią kwotę bazową w kraju (K_{bk}) obliczoną na dany rok przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Przykładowe wzory dokumentów

A. Ustalenia statutu gminy w zakresie gospodarki finansowej sołectw

– wyciąg –

Uchwała Nr X/71/2003

Rady Miejskiej w X.

z dnia 20 czerwca 2003 r.

w sprawie Statutu Gminy X.

(* zmieniona uchwałą Rady Miejskiej w X z dnia 2009 r.)

/.../

- § 7. 1. Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa i osiedla oraz jednostki niższe.
2. Jednostkę pomocniczą tworzy Rada Miejska, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy.
 3. Konsultacje z mieszkańcami mają na celu jak najkorzystniejsze określenie przebiegu granic tworzonej jednostki.
 4. Przy podziale i łączeniu jednostek pomocniczych uwzględnia się przede wszystkim naturalne uwarunkowania przestrzenne i istniejące między mieszkańcami związki. Ustęp 2 niniejszego paragrafu stosuje się odpowiednio.
 5. Granice jednostek pomocniczych, organizację, zakres i sposób ich działania określają odrębne statuty.
 6. Rada Miejska w drodze uchwały może przekazać jednostce pomocniczej wyodrębnioną część mienia komunalnego.
 7. Jednostka pomocnicza gospodaruje przekazanym mu mieniem na zasadach określonych w jego statucie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

/.../

§ 43. 1. W budżecie Gminy są wyodrębniane środki do dyspozycji jednostek pomocniczych:

- 1) w wysokości 8 złotych na każdego mieszkańca osiedla i sołectwa;
- 2) na równowartość dochodów uzyskanych w roku poprzednim z mienia komunalnego oddanego do dyspozycji sołectwa lub osiedla.

2. Dodatkowo w budżecie Gminy mogą zostać wyodrębnione środki do dyspozycji sołectw na zasadach z przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420).

Wariant:

3. *W przypadku wyodrębnienia funduszu sołeckiego z ust. 2, przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się.*

§ 44. 1 Uprawnienia jednostek pomocniczych do prowadzenia gospodarki finansowej w zakresie dyspozycji środkami z § 43 ust. 1 określone są w ust. 2-3.

2. Jednostki pomocnicze składają wnioski do projektu budżetu w zakresie potrzeb danej jednostki pomocniczej.
3. Zmiany w budżecie dotyczące środków finansowych z § 43 ust. 1 dokonywane są na wniosek organów stanowiących jednostek pomocniczych przez Radę lub przez Burmistrza.

§ 45. Zasady wprowadzania do budżetu środków funduszu sołectkiego określają przepisy ustawy powołanej w § 43 ust. 2.

/.../

§ 66. 1. Oświadczenie woli w imieniu Gminy w zakresie zarządu mieniem składa jednoosobowo Burmistrz albo działający z jego upoważnienia zastępca burmistrza samodzielnie albo wraz z inną upoważnioną przez Burmistrza osobą.

2. Oświadczenia woli w zakresie zwykłego zarządu mieniem przekazanym sołectwom w drodze odrębnych uchwał Rady, mogą składać działający z upoważnienia Burmistrza: Zastępca Burmistrza wraz z Sołtysem.
3. Oświadczenia woli w zakresie zwykłego zarządu mieniem komunalnym przekazanym w drodze odrębnych uchwał osiedlom, mogą składać działający z upoważnienia Burmistrza: Zastępca Burmistrza wraz z Przewodniczącym Zarządu Osiedla.
4. Kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy nie posiadających osobowości prawnej działają jednoosobowo na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Burmistrza.
5. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych do jej „skuteczności” potrzebna jest kontrasygnata Skarbnika Gminy, lub osoby przez niego upoważnionej.
6. Skarbnik Gminy, który odmówił kontrasygnaty, dokona jej jednak na pisemne polecenie Zwierzchnika, powiadamiając o tym Radę oraz Regionalną Izbę Obrachunkową.

§ 67. 1. Jednostki pomocnicze zarządzają i korzystają z przekazanego im w drodze odrębnych uchwał Rady mienia komunalnego, zgodnie z wymogami prawidłowej gospodarki.

2. Jednostki pomocnicze zarządzając mieniem określonym w ust. 1 zobowiązane są do zachowania szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu mieniem i do jego ochrony.

3. Jednostki pomocnicze w zakresie przysługującego im mienia mogą samodzielnie dokonywać następujących czynności:

- 1) załatwianie wszelkich bieżących spraw związanych ze zwykłą eksploatacją mienia i utrzymaniem go w stanie niepogorszonym,
 - 2) wynajmowanie i wdzierżawianie składników mienia na okres nie dłuższy niż trzy lata,
 - 3) użyczenie składników mienia na okres nie dłuższy niż jeden rok.
4. O dokonaniu czynności z ust. 3 oraz o należnościach budżetu gminy z tego tytułu sołtys lub przewodniczący zarządu dzielnicy informuje niezwłocznie Burmistrza.

/.../

§ 80. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Z.

B. Przykładowe ustalenia statutu sołectwa

Uchwała

Nr LIII/444/2006

Rady Miejskiej w X.

z dnia 23 marca 2006 r.

w sprawie statutu Sołectwa B.

(zmieniona uchwałą Rady Miejskiej w X z2009 r.)

Na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142 poz. 1591 z 2001 r. z późn. zm.), Rada Miejska w X uchwała Statut Sołectwa B. w brzmieniu:

/.../

Rozdział II

ZADANIA SOŁECTWA

§ 4. 1. Do zadań Sołectwa należy zapewnienie udziału mieszkańców w zaspakajaniu ich zbiorowych potrzeb.

2. Zadania sołectwa obejmują w szczególności sprawy:

- 1) organizowania samopomocy mieszkańców i wspólnych prac na rzecz miejsca zamieszkania,
- 2) zapewnienia udziału mieszkańców w rozpatrywaniu spraw socjalno-bytowych, kulturalnych, opieki zdrowotnej, sportu i wypoczynku i innych związanych z miejscem zamieszkania. Wspomaganie Gminy w realizacji jej zadań.

§ 5. 1. Sołectwo stanowi w następujących sprawach:

- 1) własności, użytkowania lub innych praw rzeczowych i majątkowych zwanych mieniem gminnym,
- 2) wyboru jego organu wykonawczego
- 3) **mienia komunalnego powierzonego sołectwu w zarząd powierniczy, w sprawach bieżącego korzystania z tego mienia w zakresie zwykłego zarządu na zasadach określonych Statutem Gminy,**
- 4) **przeznaczenia środków finansowych będących w jego dyspozycji,**
- 5) inicjatyw społecznych.

2. Sołectwo może wyrażać opinię we wszystkich istotnych dla interesów mieszkańców sprawach, a w szczególności:

- 1) planu zagospodarowania przestrzennego Gminy w zakresie dotyczącym terenu sołectwa,
- 2) projektów rozstrzygnięć organów Gminy w części dotyczącej sołectwa,

3. Sołectwo występuje do organów Gminy o rozpatrzenie spraw, których załatwienie przekracza jego możliwości,

4. Sołectwo w celu integracji społecznej współdziała z organizacjami społecznymi zainteresowanymi problematyką miejsca zamieszkania.

Rozdział III ZEBRANIE WIEJSKIE

/.../

Rozdział IV SOŁTYS I RADA SOŁECKA

/.../

Rozdział VI POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE MIENIA KOMUNALNEGO I GOSPODARKI FINANSOWEJ SOŁECTWA

§ 41. 1. Wszystkie przysługujące do dnia 27 maja 1990 r. mieszkańcom sołectwa prawa własności, użytkowania lub inne prawa rzeczowe, majątkowe, zwane mieniem gminnym pozostają nienaruszone.

2. Uszczuplenie praw sołectwa przez Radę Miejską może nastąpić za zgodą zebrania wiejskiego.

§ 42. 1. Sołectwo zarządza i korzysta ze składników mienia komunalnego przekazanego w drodze odrębnych uchwał Rady Miejskiej w X, oraz rozporządza dochodami z tego źródła.

2. Statut Gminy określa zakres uprawnień Sołectwa w stosunku do mienia określonego w ust. 1. Statut Gminy określa również zakres czynności dokonywanych samodzielnie przez Sołectwo w odniesieniu do przysługującego mu mienia.

3. W przypadku niewłaściwego gospodarowania mieniem komunalnym przekazanym sołectwu Rada Miejska w X. na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy w X. może cofnąć uprawnienia do zarządzania i korzystania ze składników mienia komunalnego przekazanego zgodnie z postanowieniem ust. 1.

§ 43. 1. Sołectwo prowadzi gospodarkę finansową w ramach budżetu Gminy X.

2. W budżecie Gminy środki do dyspozycji Sołectwa wyodrębnia się na zasadach Statutu Gminy i przepisów odrębnych.

3. Uprawnienia Sołectwa do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu Gminy określa Statut Gminy X. i przepisy odrębne.

§ 44. 1. Za prawidłową gospodarkę finansową odpowiada Sołtys i Rada Sołicka. Działalność w tym zakresie podlega skwitowaniu przez Zebranie Wiejskie.

2. Nie udzielenie skwitowania może stanowić podstawę wniosku o odwołanie wymienionych wyżej organów.

Rozdział VII NADZÓR NAD DZIAŁALNOŚCIĄ SOŁECTWA

§ 45. 1. Nadzór nad działalnością sprawowany jest na podstawie kryterium

zgodności z prawem, celowości, rzetelności i gospodarności.

2. Nadzór nad działalnością sołectwa sprawuje Rada Miejska.

3. Działalność finansowa podlega nadzorowi i kontroli Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w X. oraz Skarbnika Gminy.

§ 46. 1. Sołtys przekazuje Burmistrzowi uchwały i opinie organów sołectwa w ciągu 7 dni od ich podjęcia.

2. W przypadku, gdy uchwała organu sołectwa wykracza poza zakres przekazanych tym organom kompetencji bądź jest sprzeczna z prawem Burmistrz wstrzymuje realizację uchwał zawiadamiając o tym sołtysa oraz Radę Miejską w X.

3. W terminie 7 dni od otrzymania pisma Burmistrza o wstrzymaniu wykonania uchwały Sołtys może wnieść sprzeciw do Burmistrza.

4. Burmistrz bada sprzeciw i w ciągu 7 dni od jego otrzymania podejmuje decyzję o uznaniu zasadności sprzeciwu bądź o nie uwzględnieniu sprzeciwu.

5. Jeżeli nie wniesiono sprzeciwu w terminie, uchwała traci moc w następnym dniu po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu.

6. W przypadku nie uwzględnienia sprzeciwu Burmistrz wnosi sprawę pod obrady Rady Miejskiej, która ostatecznie rozstrzyga sprawę na najbliższej Sesji. W wypadku, o którym mowa w ust. 2 Rada Miejska stwierdza nieważność uchwały lub jej części. Jeżeli Rada nie stwierdzi nieważności decyzja Burmistrza o wstrzymaniu realizacji uchwały traci moc.

7. Do wniosków sołectwa w zakresie funduszu sołectkiego z ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołectkim (Dz.U. Nr 52, poz. 420) przepisy ust. 1-6 nie stosuje się.

/.../

C. Uchwała rady gminy w sprawie wyodrębnienia w budżecie funduszu sołectkiego

Uchwała Nr/..../10 Rady Gminy X. z dnia/marca /2011 r.

w sprawie: rozstrzygnięcia o wyodrębnieniu w budżecie gminy X na rok 2012 środków stanowiących fundusz sołectki.

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z późn. zm.) oraz art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołectkim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; z późn.zm.) – uchwała się, co następuje:

§ 1.

* Wyraża się zgodę / *Nie wyraża się zgody – na wyodrębnienie w budżecie gminy na 2012 rok środków funduszu sołectkiego – w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołectkim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; z późn. zm.).

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy X.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Podpis i pieczęć
Przewodniczącego Rady
Gminy

Komentarz

Przedstawiony powyżej przykładowy tekst uchwały z art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim jest uchwałą „typową” ze względu na jej rozstrzygającą funkcję i jej materię zdefiniowaną w ww. ustawie.

Uchwała przedkładana przez sesję rady gminy, jako jej projekt, umożliwia zarówno poddanie pod głosowanie rozstrzygnięcia pozytywnego, jak i rozstrzygnięcia negatywnego (o nietworzeniu w danym roku funduszu sołeckiego).

Uchwała w jednym z dwu możliwych rozstrzygnięć powinna być podjęta na potrzeby roku następnego do dnia 31 marca roku go poprzedzającego. (*Wyjątkowo w zakresie budżetu na 2010 rok uchwała musiała być podjęta do 30 czerwca 2009 r.).

Przepis art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim nie daje podstaw do tego, aby przy braku większości głosów „za uchwałą” poprzestawać na głosowaniu. W wykonaniu obowiązku ustawowego rzeczą rady gminy jest podjąć jedną z dwu możliwych uchwał.

Skutkiem podjęcia uchwały pozytywnej jest aktualizacja obowiązków wójta gminy w zakresie powiadomienia sołtysów o wysokości przypadających na sołectwo środków z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim. Decyzja o uruchomieniu funduszu sołeckiego daje również możliwość podjęcia przez radę gminy uchwały o zwiększeniu środków tego funduszu z art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.

D. Uchwała rady gminy w sprawie zwiększenia środków funduszu sołeckiego

**Uchwała Nr/.../11
Rady Gminy X.
z dnia2011 r.**

w sprawie: zwiększenia środków Funduszu Sołeckiego w zakresie budżetu gminy na rok 2012.

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; z późn. zm.) –

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Zwiększa się środki funduszu sołeckiego wyodrębnionego w budżecie 2012 roku uchwałą Nr .../.../..... Rady Gminy X z dnia2011 r. dotyczącej rozstrzygnięcia o wyodrębnieniu w budżecie gminy na rok 2012 środków stanowiących fundusz sołecki – w następujący sposób:

- 1) Sołectwo A – zwiększenie środków o kwotę zł;
- 2) Sołectwo B – zwiększenie środków o kwotęzł;

.....

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy X.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Podpis i pieczęć
Przewodniczącego Rady
Gminy

Komentarz

Przedstawiony powyżej przykładowy tekst uchwały z art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim jest jedną z tego typu możliwych redakcji uchwał.

Uchwałę tej treści można podjąć, jednak pod warunkiem, że uprzednio w zakresie przyszłego roku budżetowego rada gminy podjęła uchwałę o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.

Względy praktyczne przemawiają za tym, aby uchwała z art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim była podejmowana przed dniem 31 lipca – czyli zanim wójt powiadomi sołtysów o wysokości środków przypadających na sołectwo w ramach podstawowych środków funduszu sołeckiego z art. 2 ust. 1 tej ustawy. Dzięki temu sołectwo będzie mogło opracować wniosek sołecki do budżetu obejmujący przedsięwzięcia wyższe kwotowo, niżli kwota środków z algorytmu z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.

Przy czym wykonanie wydatków sołeckich na dodatkowe środki z art. 3 ust. 1 ustawy nie zalicza się do wydatków, z tytułu których gminie w roku następnym przysługiwałby zwrot środków z budżetu państwa.

Nie należy również wykluczać możliwości uzupełnienia środków funduszu sołeckiego w trakcie roku budżetowego, dajmy na to w wyniku klęski żywiołowej. Jednakże w tym przypadku ustawa o funduszu sołeckim, w odróżnieniu od środków z algorytmu z art. 2 ust. 1, nie określa trybu dysponowania nimi przez sołectwo.

E. Informacja od wójta gminy do sołtysa o wysokości środków funduszu sołeckiego na rok 2012

Wójt Gminy X

.....dnia2011 r.

L.dz...../2011

Pan/Pani Sołtys
Sołectwa B
Gminy X.

Działając na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; z późn. zm.) w związku z uchwałą Rady Gminy X z dnia2011 r. dotyczącą rozstrzygnięcia o wyodrębnieniu w budżecie gminy X na rok 2012 środków stanowiących fundusz sołecki – niniejszym informuję, co następuje:

- wysokość środków funduszu sołeckiego w budżecie gminy X na rok 2012, ustalona z uwzględnieniem art. 2 ust. 1 ww. ustawy - dla Sołectwa wynosi: 20.000 zł;

Informuję ponadto o treści przepisów art. 1 ust. 3 i 4, art. 2 ust. 3 oraz art. 4 ww. ustawy:

Art. 1. 3. Środki funduszu przeznaczają się na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone we wniosku, o którym mowa w art. 4, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

4. Środki funduszu mogą być przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.).

Art. 2. 3. Środki funduszu niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku.

Art. 4. 1. Warunkiem przyznania w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przez sołectwo wniosku.

2. Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.

3. Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji, o której mowa w art. 2 ust. 2, wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.

4. W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy wniosek, sołtys przekazuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy.

5. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 7 dni od dnia otrzymania odrzuca wniosek niespełniający warunków określonych w ust. 2–4, informując jednocześnie o tym sołtysa. Sołtys może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tej informacji podtrzymać wniosek, kierując go do rady gminy za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

6. *W przypadku podtrzymania wniosku przez sołtysa, rada gminy rozpatruje ten wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) związany jest rozstrzygnięciem rady gminy w tym zakresie.*
7. *Uchwalając budżet, rada gminy odrzuca wniosek sołectwa, w przypadku gdy zamierzone zadania nie spełniają wymogów określonych w art. 1 ust. 3.*

W zakończeniu nadmieniam, że w przypadku problemów przy opracowaniu wniosku Zebrania Wiejskiego do budżetu 2012 roku osoby uprawnione z art. 4 ust. 2 ww. ustawy mogą zgłaszać się o pomoc i konsultacje do Referatu..... Urzędu Gminy X.

Wójt Gminy X

/-/.....

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) a/a

** Możliwość rozszerzenia „podstawy prawnej” i „treści” pisma o postanowienia właściwe dla informacji o przypadających na dane Sołectwo środkach zwiększenia FS przez radę gminy z art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.*

*** Możliwość rozszerzenia treści pisma i „podstawy prawnej” o informację o środkach przypadających na dane sołectwo z ustaleń statutu gminy (z art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym);*

**** Możliwość uzupełnienia informacji o ustalony przez Wójta „wzór wniosku zebrania wiejskiego” – uwzględniający przepisy ustawy o funduszu sołeckim i odpowiednio ustaleń statutu gminy i uchwały w sprawie procedury uchwalania budżetu z art. 53 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym..*

Komentarz

Konsekwencją podjęcia przez radę gminy uchwały o uruchomieniu w następnym roku funduszu sołeckiego z art. 1 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim jest obowiązek wójta gminy polegający na powiadomieniu każdego sołtysa o wysokości przypadających na sołectwo środków z algorytmu ustawowego z art. 2 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 2.

Ustawa o funduszu sołeckim w art. 1 ust. 3 i 4 określa przeznaczenie środków funduszu sołeckiego natomiast w art. 4 określa wymagania, które musi spełniać wniosek sołeczki do projektu budżetu. Dlatego w przykładowej tutaj informacji wójt gminy stwarza inicjatorom wniosku sołeckiego uzyskanie informacji od właściwych pracowników urzędu gminy o tym, czy przewidywane przedsięwzięcie jest zadaniem własnym gminy oraz o tym, jak określić jego koszty.

Opracowany wzór informacji może również uwzględniać powiadomienie sołectwa o wysokości środków dodatkowych przyznanych mu uchwałą rady gminy z art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim. Może ponadto informować o szczególnej puli sołeczkiej, która wynika z regulacji statutu gminy, w części określającej środki do dyspozycji sołectw i zasady dysponowania nimi z art. 51 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym. Trzy ww. pule środków do dyspozycji sołectwa umożliwiają zaplanowanie przedsięwzięć na wyższe kwoty, niż środki z algorytmu z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.

Dodatkowo powyższa informacja od wójta gminy do sołtysa może odwoływać się do określonego „wzoru wniosku sołeckiego” do projektu budżetu roku następnego.

Dokument ten może wynikać z „uchwały rady gminy o procedurze uchwalania budżetu i szczegółowości materiałów towarzyszących projektowi budżetu” (z art. 53 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym) lub być „nie-obowiązującym” i pomocniczym wzorem dokumentu zaproponowanego przez wójta gminy.

F. Przykładowy wniosek sołectwa do budżetu 2012 roku

Uchwała Nr/2011 Zebrania Wiejskiego Sołectwa B w Gminie X. z dnia2011 r.

w sprawie: wniosku o zaplanowanie przedsięwzięć w budżecie gminy X na rok 2012 ze środków Sołectwa B. w ramach funduszu sołectkiego.

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołectkim (Dz.U. Nr 52, poz. 420; z późn. zm.) – uchwała się, co następuje:

§ 1.

Wnioskuje się od Wójta Gminy X i Rady Gminy X o uwzględnienie w budżecie gminy X na 2012 – następujących przedsięwzięć w ramach środków funduszu sołectkiego - jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Sołtysowi Sołectwa B.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Podpis (osoby lub osób - zgodnie ze
statutem sołectwa)

.....

Załącznik do Uchwały Nr .../2011 Zebrania Wiejskiego

Przedsięwzięcie nr 1:

Nazwa: Remont Świetlicy Wiejskiej i uporządkowanie jej otoczenia w miejscowości B.;
z czego z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim - kwota: 5.000 zł

* z dodatkowych środków uzupełniających Fundusz Sołecki: 0 zł

Razem ze środków Funduszu Sołeckiego: 5.000 zł

- Uzasadnienie celowości
- Kalkulacja i zakres kosztów (*Odwołanie się do aktualnych cen rynkowych wyrobów i usług).
- Uzasadnienie kalkulacji kosztów [* np. kwota 5.000 zł obejmować będzie jedynie zakup farb i materiałów wykończeniowych (po aktualnych cenach), natomiast prace zostaną wykonane nieodpłatnie przez mieszkańców sołectwa, w tym usuwanie śmieci i chwastów z terenu posesji].

Przedsięwzięcie nr 2:

Nazwa: Urządzenie terenu zielonego w centrum miejscowości B

z czego z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim - kwota 10.000 zł

* z dodatkowych środków uzupełniających Fundusz Sołecki: 10.000 zł

Razem ze środków Funduszu Sołeckiego: 20.000 zł

- Uzasadnienie celowości
- Kalkulacja kosztów
- Uzasadnienie kalkulacji kosztów (*Odwołanie się do aktualnych cen rynkowych wyrobów i usług).

Przedsięwzięcie nr 3:

Nazwa: Pokrycie części kosztów uroczystości z okazji 500-lecia nadania praw osadniczych Wsi B

z czego z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim - kwota: 5.000 zł

* z dodatkowych środków uzupełniających Fundusz Sołecki: 15.000 zł

Razem ze środków Funduszu Sołeckiego: 20.000 zł

- Uzasadnienie celowości
- Kalkulacja kosztów
- Uzasadnienie kalkulacji kosztów (*Odwołanie się do aktualnych cen rynkowych wyrobów i usług).

Podpis (osoby lub osób - zgodnie ze
statutem sołectwa)

.....

Komentarz

Przykładowo opracowany wniosek sołecki, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim, określa przedsięwzięcia, wraz z oszacowaniem kosztów i ich uzasadnieniem.

W ramach kwoty przedsięwzięć wyodrębnia się wyraźnie środki pochodzące z algorytmu ustawowego z art. 2 ust. 1 ustawy oraz środki je uzupełniające. Ma to istotne znaczenie dla opracowania przyszłego załącznika wydatków sołeckich do budżetu oraz dla ewidencji zaangażowania i wykonania wydatków sołeckich. (Jak to wynika z art. 3 ust. 2 ustawy,

zwrotowi z budżetu państwa podlegają tylko wydatki wykonane na równowartość środków z art. 2 ust. 1 tej ustawy).

Podane jako przykład „przedsięwzięcie nr 1” jest szczególnym zadaniem. Zadanie od strony finansowo-budżetowej obejmuje jedynie zakup materiałów, natomiast prace z ich wykorzystaniem wykonują bezpłatnie mieszkańcy sołectwa.

Przedstawiony powyżej wniosek sołecki, w przypadku jego uwzględnienia w budżecie, przyjmie odpowiednią treść w załączniku wydatków sołeckich do uchwały budżetowej.

G. Przykładowy załącznik sołecki i osiedlowy do budżetu gminy na rok 2013

Uchwała Budżetowa („Nazwa” statutowa gminy)

na rok 2013

Nr

(„Nazwa” organu stanowiącego gminy)

z dnia

Na podstawie art. 239 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr, poz.....) (Dz.U. Nr, poz.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 4 i pkt 9 lit. i.) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z późn. zm.) – (* „Nazwa” organu stanowiącego gminy) uchwała, co następuje:

§ 1.

Ustala się dochody budżetu na rok 2013 w łącznej kwocie zł, w tym:

- 1) dochody bieżące: zł;
 - 2) dochody majątkowe:zł;
- jak w załączniku nr 1.

§ 2.

1. Ustala się wydatki budżetu na rok 2013 w łącznej kwocie zł,
- jak w załączniku nr 2.
2. Wydatki budżetu obejmują plan wydatków bieżących na łączną kwotę zł, w tym:
 - 1) wydatki bieżące jednostek budżetowej w kwocie łącznej – zł, z czego:
 - a) wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane – zł;
 - b) wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych – zł;
 - 2) wydatki na dotacje na zadania bieżące – zł;
 - 3) wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych – zł;
 - 4) wydatki bieżące na programy finansowane z pomocy zagranicznej w łącznej kwocie zł; z czego:

- a) ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – zł;
- *b) z niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – zł;
- **c) z innych środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących z zagranicy – zł;

5) wypłaty z tytułu spłaty poręczeń i gwarancji udzielonych przez (* nazwa JST) lub planowanych do udzielenia, przypadające do spłaty w roku 2013 – w kwocie łącznej zł;

6) wydatki na obsługę długu publicznego zł;

– jak w załączniku nr 2.1.

3. Wydatki budżetu obejmują plan wydatków majątkowych na łączną kwotę zł, w tym:

1) wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie zł; z czego na wydatki inwestycyjne na programy finansowane z pomocy zagranicznej w łącznej kwocie zł; w tym:

- a) ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – zł;
- *b) z niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – zł;
- **c) z innych środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących z zagranicy – zł;

2) wydatki na zakupy i objęcie akcji i udziałów;

3) wydatki na wniesienie wkładu do spółek prawa handlowego

– jak w załączniku nr 2.2.

/.../

§ 7.

1. Wydatki budżetu na 2013 obejmują zadania jednostek pomocniczych gminy na łączną kwotę – zł, w tym ze środków z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. Nr 52, poz.420 ze zm.) - na łączną kwotę zł

– zgodnie z **załącznikiem nr 9**.

(* *dotatkowe „możliwe/przykładowe/fakultatywne” treści uchwały budżetowej*)

2. Do dokonania wydatku ze środków, o których mowa w ust. 1, wymagana jest akceptacja wydatku pod względem merytorycznym, w drodze podpisu przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej na dowodzie księgowym.

3. O dokonaniu wydatku bez akceptacji merytorycznej, o której mowa w ust. 2, Wójt (*Burmistrz, Prezydent) informuje pisemnie Radę Gminy (*Radę Miejską, Radę Miasta) na najbliższej sesji, wraz ze wskazaniem przyczyn dokonania wydatku bez takiej akceptacji.

/.../

§ 17.

Wykonanie niniejszej uchwały budżetowej powierza się (*nazwa organu wykonawczego gminy).

§ 18.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa O.

/.../

Załącznik Nr 9
do Uchwały Budżetowej
Rady Miejskiej w X
Nr z dnia

Wydatki jednostek pomocniczych Miasta i Gminy X na 2013 rok

Środki do dyspozycji jednostek pomocniczych – Razem.: 180.000 zł

z czego:

- ustawowa pula środków funduszu sołeckiego (z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim): 53.500 zł;
- uzupełniająca pula środków funduszu sołeckiego (z art. 3 ustawy o funduszu sołeckim): - 0- zł;
- pula środków z § 67 ust. 3 Statutu MiG X: 126.500
w tym:
 - dla sołectw: 36.500 zł
 - dla osiedli: 90.000 zł

SOŁECTWO A: Wydatki budżetu Miasta i Gminy X na 2013 rok: 50.000 zł

- w tym:
- z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim: 38.500 zł
- ze Statutu: 11.500 zł

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa – Treść	Kwota zł
1	2	3	4	5
1.	600		Transport i łączność	25.000
		60017	Drogi wewnętrzne	25.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	25.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	25.000
			- remont drogi wewnętrznej nr 34/A	25.000
			w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	15.000
2.	750		Administracja publiczna	5.000
		75095	Pozostała działalność	5.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	5.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	5.000
			- remont świetlicy wiejskiej w Sołectwie A	5.000
			w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	3.500
3.	754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10.000
		75412	Ochotnicze straże pożarne	10.000
			w tym:	
			- wydatki majątkowe	10.000
			w tym:	
			- wydatki inwestycyjne (zakup pompy szlamowej dla OSP w A)	10.000
			w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	10.000

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa – Treść	Kwota zł
1	2	3	4	5
4.	926	92605	Kultura fizyczna i sport	10.000
			Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	10.000
			w tym:	
			(2) wydatki na dotacje na zadania bieżące (dotacja na zadania zlecone w zakresie upowszechnianie sportu wśród młodzieży sołectwa A)	10.000
			w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	10.000
RAZEM:				50.000

SOŁECTWO B: Wydatki budżetu Miasta i Gminy X na 2013 rok: 40.000 zł

- w tym:

- z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim: 15.000 zł

- ze Statutu: 25.000 zł

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa – Treść	Kwota zł
1	2	3	4	5
1.	750	75095	Administracja publiczna	5.000
			Pozostała działalność	5.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	5.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	5.000
			- Remont świetlicy wiejskiej i uporządkowanie jej otoczenia w miejscowości B;	5.000
			- w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	5.000
2.	900	90004	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	20.000
			Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	20.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	20.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	20.000
			- Urządzenie terenu zielonego w centrum miejscowości B;	10.000
			- w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	5.000
3.	921	92105	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	15.000
			Pozostałe zadania w zakresie kultury	15.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	15.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	15.000
			- Uroczystości z okazji 500-lecia nadania praw osadniczych Wsi B;	15.000
			w tym: z art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim	5.000
RAZEM:				40.000

OSIEDLE X: Wydatki budżetu Miasta i Gminy X na 2013 rok: 55.000 zł
- w tym ze Statutu: 55.000 zł

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa – Treść	Kwota zł
1	2	3	4	5
1.	600	60017	Transport i łączność	15.000
			Drogi wewnętrzne	15.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	15.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	15.000
			- remont nawierzchni drogi M-X	8.000
- remont nawierzchni drogi L-O	7.000			
2.	750	75095	Administracja publiczna	10.000
			Pozostała działalność	10.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	10.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	10.000
			- remont świetlicy osiedlowej w X	10.000
3.	754	75416	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	25.000
			Straż Miejska	25.000
			w tym:	
			- wydatki majątkowe	25.000
			w tym:	
			- zakupy inwestycyjne	25.000
- dofinansowanie do zakupu samochodu patrolowego dla Straży Miejskiej	25.000			
4.	851	85153	Ochrona zdrowia	5.000
			Zwalczanie narkomanii	
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	5.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	5.000
			- Sfinansowanie prelekcji w szkołach na terenie Osiedla X	5.000
RAZEM:				55.000

OSIEDLE Z: Wydatki budżetu Miasta i Gminy X na 2013 rok: 35.000 zł
- w tym ze Statutu: 35.000 zł

Lp.	Dział	Rozdział	Nazwa – Treść	Kwota zł
1	2	3	4	5
1.	750	75095	Administracja publiczna	10.000
			Pozostała działalność	10.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	10.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	10.000
			- Remont świetlicy osiedlowej w Z	10.000
2.	801	80110	Oświata i wychowanie	20.000
			Gimnazja	20.000
			w tym:	
			- wydatki majątkowe	20.000
			- w tym wydatki inwestycyjne	20.000
			- Dofinansowanie inwestycji w zakresie budowy Gimnazjum nr 2	20.000
3.	926	92605	Kultura fizyczna i sport	5.000
			Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	5.000
			w tym:	
			(1) wydatki bieżące jednostek budżetowych	5.000
			1.2. wydatki związane z realizacją zadań statutowych	5.000
			- Dofinansowanie do „IX Turnieju Piłki Nożnej o puchar Burmistrza”	5.000
RAZEM:				35.000